

ARRUE proiektua

Ebaluazio Diagnostikoa 2011: ikasleen hizkuntza erabileraren datuak

**LMH4ko eta DBH2ko ikasleak (EAE)
Emaita nagusien txostena**

2012ko abendua

AURKIBIDEA

AURKIBIDEA.....	2
1.- Kokapena.....	4
1.1.- ARRUE proiektuaren ibilbidea.....	4
1.2.- Aztergaia: eskola giroko hizkuntza erabilera	5
1.3.- Lan taldea eta antolaketa	5
1.4.- ED2011 datu bilketa.....	6
2.- Aztertutako populazioaren aldagai nagusien deskribapena	7
2.1.- Ikasleen ezaugarriak	7
2.1.1.- IKASTETXEAK ETA IKASLEAK	7
2.1.2.- ADINA ETA SEXUA.....	7
2.1.3.- HERRIKO EUSKALDUN PROPORTZIOA	7
2.1.4.- LEHEN HIZKUNTZA.....	8
2.1.5.- HIZKUNTZA-EREDUA.....	9
2.1.6.- JATORRIA.....	9
2.1.7.- HITZ EGITEKO ERRAZTASUN ERLATIBOA	10
2.1.8.- HIZKUNTZEKIKO ATXIKIMENDUA	10
2.1.9.- IRUDIKAPENAK: zailtasuna	12
2.1.10.- IRUDIKAPENAK: egoerak eta jarduerak (DBH2 soilik).....	14
2.1.11.- HEDABIDEEN KONTSUMO-HIZKUNTZA	15
2.1.12.- ERABILERA: familian	17
2.1.13.- ERABILERA: eskolaz kanpo.....	19
2.1.14.- ERABILERA: lagunekin internet bidez	20
2.2.- Hizkuntza-eredua, lehen hizkuntza eta herriko euskaldunen proportzioa.....	21
2.2.1.- Ikasleen hizkuntza-eredua, lehen hizkuntzaren arabera	21
2.2.2.- Ikasleen hizkuntza-eredua, herriko euskaldunen proportzioaren arabera.....	22
2.3.- Euskara zaila/erraza irudikapena, hitz egiteko erraztasun erlatiboa eta lehen hizkuntza.....	23
2.3.1.- Euskara zaila/erraza irudikapena, lehen hizkuntzaren arabera.....	23
2.3.2.- Hitz egiteko erraztasun erlatiboa, lehen hizkuntzaren arabera.....	24
3.- Eskola giroko hizkuntza erabilerak	27
3.1.- Hizkuntza erabilera ikaskideen artean eta irakasleekin.....	28
3.1.a.- IKASKIDEEN ARTEKOA GELAN.....	28
3.1.b.- IKASKIDEEN ARTEKOA JOLASLEKUAN.....	29
3.1.c eta d.- IRAKASLEEKIN GELA BARRUAN eta GELATIK KANPO	30
3.1.2.- ERABILEREN ARTEKO KORRELAZIOAK ETA NAGUSIKI EUSKARAZ ARITZEN DIREN IKASLEEN PROPORTZIOAK	31
3.1.3.- ERABILERA IRAKASLEEN ARTEAN.....	32
3.2.- ESKOLA GIROKO ERABILEREN KONBINAZIOAK	33
3.3.- Eskola giroko hizkuntza erabileraren alderaketak	35
3.3.1.- Eskolako erabilerak, herriko euskaldunen proportzioaren arabera	35
3.3.2.- Eskolako erabilerak, ikasleen lehen hizkuntzaren arabera	37
3.3.3.- Eskolako erabilerak, hizkuntza-ereduaren arabera	40
3.3.4.- Eskolako erabilerak, sexuaren arabera.....	42
3.3.5.- Ondorio orokorrak.....	44
4.- Aldagaien arteko loturak: eskola giroko erabilera eta beste aldagaiak	45
4.1.- Mendeko aldagaia: <i>Ikasleen eskolako erabilera orokorra</i>	45
4.1.1.- Osaketa eta erabileren arteko haztapena	45
4.1.2.- LMH4 eta DBH2ko ikasleen balio orokorrak.....	47
4.2.- Korrelazio analisia	49
4.2.1.- Kokapena: bi hitz “korrelazio”az	49
4.2.2.- Korrelazioak <i>Ikasleen eskolako erabilera orokorra</i> -rekin	49

4.3.- Erregresio anizkoitzaren analisia	56
4.3.1.- Kokapena: bi hitz erregresio anizkoitzaz	56
4.3.2.- Erregresio bidezko analisietarako erabilitako aldagaiak.....	56
4.3.3.- Erregresio bidezko analisi orokorra LMH4n eta DBH2n	57
5.- Ondorio orokorrak.....	61
5.1.- Analisisien ondorio orokorrak	61
5.2.- Ondorio orokorrak ikasleen eskolako euskarazko erabilera areagotzeari begira.....	64
6.- ERANSKINAK	65
ERANSKINA I: Ikasleen ezaugarriak. Maiztasunak (taulak)	65
ERANSKINA II: Eskola giroko erabilerak. Maiztasunak (taulak)	75

1.- Kokapena

1.1- ARRUE proiektuaren ibilbidea

ARRUE proiektua ikasleen eskola giroko hizkuntza erabileraren inguruko ikerketa-ildo bat da. 2004. urtean, aurrez beste proiektuen inguruan elkarlanean aritutako Soziolinguistika Klusterrak eta Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak sortu zuten ARRUE.

EAEko eskoletako arduradunen artean eta, zehatzago, hizkuntza-normalizazioaren ardura dutenen artean gaiaren inguruko kezka orokorra da. Zergatik da ikasleen eskola giroko erabilera den bezalakoa? Zein eragin du etxean bizi duten giroak? Herrian bizi dutenak? Eta, batez ere, zein da eskoletatik euskararen erabilera sustatzeko bide eraginkorrena? Zeintzuk horretan dauden mugak?

ARRUE ez da gai honen inguruan erantzun sinple eta azkarrak bilatzeko sortutako proiektua. Alde batetik, hizkuntza erabileraren fenomeno fenomeno konplexua da gurea bezalako hizkuntza-ukipen egoera batean. Bestalde, EAEn baldintza soziolinguistikoaren aldetik bizi dugun errealitatea anitza da. Horrez gain, kontuan hartzekoa da hizkuntzaren erabilera eta horretan eragiten duten aldagaien azterketak diziplina gisa gurean eta, dakigun arte, hemendik kanpo ere, izan duen garapen mugatua.

Guzti horiek kontuan hartuta ARRUE lan-ildo gisa definitu da. Helburu nagusia eskola giroko hizkuntza erabilera ikertzea da eta horretarako tarteko helburuetako bat, berriz, arlo honetan ikertzeko tresneria kontzeptual eta metodologiko egoki baten garapena da. Ondorengo taulan dituzue laburtuta 2004. urtean eratu zenetik ikasturte bakoitzean egin diren neurketa eta azterketa nagusiak:

2004-2005	• Barnetegietan egin ziren lehen neurketak
2005-2006	• Lehen datu bilketa zabala ikastetxeetan: LMH6 (50 ikastetxe/ 80 talde/ 1.300 ikasle)
2006-2007	• 05-06an jasotako datuen azterketa estatistikoa • Interes bereziko 7 talderen Kasu Azterketa kualitatiboa
2007-2008	• Bigarren datu bilketa zabala ikastetxeetan, LMH6 (50 ikastetxe/ 1.500 ikasle)
2008-2009	• Datu bilketa sinplifikatua (Gela-argazkia galdetegia) eta hauen azterketa. LMH2, LMH6, DBH1 eta DBH4ko ikasleak. • Gela barruko dinamiken azterketa: irakaslearen metodologia, taldearen dinamika. • Metodologia egokitzapenak eta probak DBH4n • Ordura arteko emaitzen liburua kaleratu
2009-2010	• Datu-bilketarako aplikazio informatikoa • Oinarri teorikoaren berrikuspena
2010-2011	• ISEI-IVEIrekin akordioa, ARRUEko probak Ebaluazio Diagnostikoaren baldintzera egokitzea. • Datu-bilketa ED2011: LMH4 eta DBH2n (Ikasmaila bakoitzean 17000 ikasle baino gehiago)
2011-2012	• 2011n jasotako datuen azterketa.

1.2.- Aztergaia: eskola giroko hizkuntza erabilera

Zazpi urteko ibilbidean, eskola giroko hizkuntza erabilera ikuspegi ezberdinetatik neurtu eta aztertu izan da ARRUEn, metodologia mailan ere egokitzenak eginaz, baina beti ere erabileraren azterketa erdigunean jarritz.

Izan ere, EAEko Euskararen legeak¹ bigarren hezkuntzaren amaierarako ikasleen euskarazko gaitasuna ziurtatzeko eta ikastetxeetan euskara ohiko tresna bihurtuz euskal giroa ziurtatzeko eginbeharrak ezartzen dizkio administrazioari. Helburu horiek bere gain hartuta, ikasleen ahozko hizkuntza erabileraren ezagutza sakontzea interesgarritzat jotzen da, batez ere bi alderditatik. Batetik, urtetako esperientziaren ondoren, gauza jakina delako hizkuntza-gaitasun maila jakin batera heltzeko hizkuntza hori erabiltzea ezinbestekoa dela. Eta bestetik, ikasleen erabilera aztertuz baloratu daitekeelako baldintza soziolinguistiko ezberdinetan nolako errealitateak sortzen diren EAEko ikastetxeetan.

1.3.- Lan taldea eta antolaketa

ARRUE proiektua lankidetzan garatu izan da bere sorreraz geroztik, eta Jarraipen Batzorde (JABA) bat izan du aldiro bere lanaren gidari. Bertan bildu izan dira Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Saileko ordezkariak² eta Soziolinguistika Klusterrekoak eta ikasturtez-ikasturte lankide izan ditugun ordezkariekin, besteak beste, Ulibarri programako Normalkuntza Teknikariak (HNT), IRALEko lankideak eta Hezkuntza Saileko aholkulariak.

2010-2011 ikasturtean aldaketa garrantzitsu bat egin zen ARRUE proiektuaren baitan, bere egitekoa Irakas-Sistema Ebaluatu eta Ikertzeko erakundearekin (ISEI) bateratu zenean. Horrela, 2010 urteaz geroztik honako erakundeek gidatzen dute proiektuaren lana: Hezkuntza Saila, Soziolinguistika Klusterra eta ISEI.

JABAn ARRUEren urtez urteko helburuak definitzen dira, parte hartzaileen funtzioak adosten dira eta planifikatutakoaren jarraipena egiten da. Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren egitekoa da, besteak beste, proiektuaren baliabide ekonomikoak eskaintzea eta proiektuak EAEko ikastetxeen beharrei erantzuten diela ziurtatzea. Bere aldetik, ISEIren egitekoa da ARRUErako datuen bilketa Ebaluazio Diagnostikoa probaren bitartez eskuratzeko bideak erraztea eta proiektuan egiten diren neurketak ebaluaziorako irizpide orokorrekin bat

1

Jaurlaritzak, derrigorrezko ikastaldia bukatzerakoan ikasleek, aukera berdinetan, bi hizkuntza ofizialak benetan erabiltzeko adina menperatuko dituztela ziurtatzera bideratutako neurri guztiak hartuko ditu; halaber, euskal giroa ziurtatuko du, euskara [ikastetxeetako] barne- nahiz kanpo-jardueretan eta administrazio-ekintza eta -dokumentuetan ohiko tresna bihurtuz.

10/1982 Legea, azaroaren 24koa, Euskararen erabilera normalizatzeko oinarritzkoa. Bigarren kapitulua. Euskararen erabilera irakaskuntzan. 17. artikulua

² Zehazki, Hezkuntza Berriatzeko Zuzendaritza eta Euskara Zerbitzua.

etortzeko aholkularitza eskaintzea da. Soziolinguistika Klusterrak du, azkenik, hizkuntza erabileraren ikerketaren, datuen azterketaren eta hauen analisiaren ardura.

1.4.- ED2011 datu bilketa

Txosten honetan aurkezten diren datuak Euskal Autonomia Erkidegoan (EAE) ISEIk bideratzen duen Ebaluazio Diagnostikoa probaren baitan jaso dira, 2011. urteko martxoaren 7 eta 25 artean. Probari buruzko informazio zehatza bi txosten hauetan kontsulta daiteke sarean *Ebaluazio diagnostikoa 2011. Emaizen txostena eta aldagaien azterketa. Lehen Hezkuntzako 4. maila*³ eta *Ebaluazio diagnostikoa 2011. Emaizen txostena eta aldagaien azterketa. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 2. maila*⁴:

Ebaluazio Diagnostikoa zentsuko ikerketa denez, 2011ko proban, aurreko edizioetan bezala, diru publikoarekin finantzaturako ikastetxeetan (publiko zein itunpeko) eskolatutako Lehen Hezkuntzako 4. mailako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 2. mailako ikasle guztiek parte hartu zuten.

	Ikastetxeak	Taldeak	Ikasleak		Ikastetxeak	Taldeak	Ikasleak
LMH4	522	986	18.636	DBH2	329	865	17.184

1. taula

Ahalegin handia egin da probak ikasmaita horietan eskolatutako ikasle guztiek egin zitzaten bermatzeko, beren egoera edo ezaugarri pertsonala edozein izanda ere; hala ere, eta Ebaluazio Diagnostikoaren Aginduak xedatzen duen bezala, beren egoera bereziagatik zenbait ikasgaitan salbuetsiak dauden ikasleen puntuazioak ez dira kontuan hartu datuak aztertzeko garaian.

³ http://www.ediagnostikoak.net/ediag/eus/Informazio-materialak/ED11aldagaien%20analisi/ED11_LH4_Emaizen_txostena_aldagaien_analisisa.pdf

⁴ http://www.ediagnostikoak.net/ediag/eus/Informazio-materialak/ED11aldagaien%20analisi/DBH2_Emaizen_txostena_aldagaien_analisisa.pdf

2.- Aztertutako populazioaren aldagai nagusien deskribapena

2.1.- Ikasleen ezaugarriak

2.1.1.- IKASTETXEA ETA IKASLEAK

LMH4ko 522 ikastetxe ezberdinetako ikasleen datuak aztertu dira; 18.636 ikaslerenak zehazki. DBH2n, 329 ikastetxetako 17.184 ikasleren datuak aztertu dira. Beraz, guztira, 35.844 ikasleren datuak izan ditugu aztergai.

2.1.2.- ADINA ETA SEXUA

LMH4ko ikasle gehienak 2001 urtean jaioak dira (%91), beraz datuak jaso zirenean 9 edo 10 urte zituzten. DBH2ko gehienak berriz, 1997an jaioan dira (%79,9), beraz datuak jaso zirenean 13 edo 14 urte zituzten.

Bi ikasmailatan mutilak ikasleen erdia baino gehixeago dira eta neskak erdia baino gutxiago, baina oso alde txikiarekin. Ohikoa da populazio gazteetan egindako datu bilketatan halako aldeak izatea.

2.1.3.- HERRIKO EUSKALDUN PROPORZIOA

Ikastetxea kokatua dagoen herriko euskaldunen proportzioa⁵ oinarri-oinarrizko datua dugu eskola giroko hizkuntzen erabilera aztertzeko garaian. Ondorengo taulan, euskaldunen proportzioari buruzko datuak eskaintzen dira, bederatzi mailatan bereizita: horietako bakoitzean dagoen ikasle kopurua eta kopuru hori aztertutako ikasleen zein proportzio den.

	LMH4		DBH2	
	Ikasle kop.	%	Ikasle kop.	%
%80,70 edo gehiago	761	4,1	506	2,9
%70,11tik %80,69ra	1089	5,8	945	5,5
%60,57tik %70,10ra	1089	5,8	1123	6,5
%50,24tik %60,56ra	2103	11,3	2000	11,6
%40,35tik %50,23ra	2753	14,8	2635	15,3
%31,46tik %40,34ra	1663	8,9	1507	8,8
%24,64tik %31,45ra	3832	20,6	3559	20,7
%20,26tik %24,63ra	3458	18,6	3274	19,1
%20,26 baino gutxiago	1888	10,1	1635	9,5
GUZTIRA	18636	100,0	17184	100,0

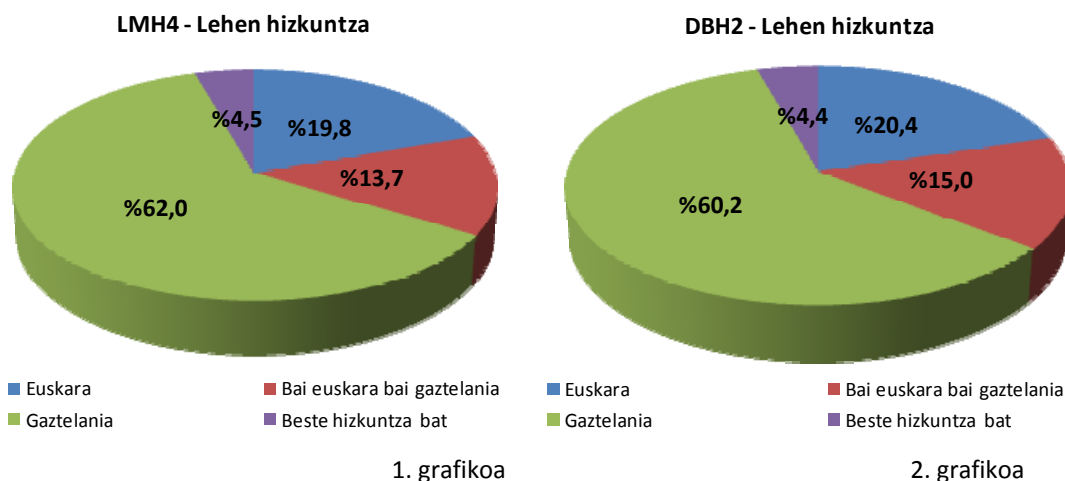
2. taula

Datuetan ikus daitekeenez, ikaslerik gehienek ikastetxeak euskaldunak gutxiengo diren herrietan kokatuta daude. Esate baterako, LMH4n, ikasleen %49aren ikastetxea euskaldungoa %0 eta 40 artean duten herrietan kokatuta dago. Era berean, ikasleen %27aren ikastetxea dago

⁵ EUSTATEko 2006ko datuen arabera.

kokatua euskaldunak %60 eta 100 artean duten herrietan. Aipatu proportzioak oso-oso berdintsuak dira DBH2ko ikasleen artean ere.

2.1.4.- LEHEN HIZKUNTZA

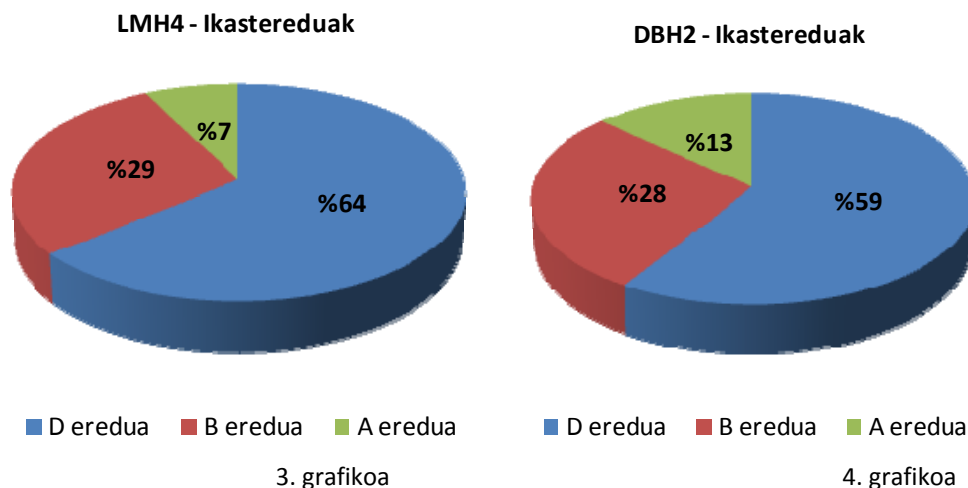

Bi ikasmaitan, ikasleen gehiengoaren lehen hizkuntza gaztelania da (%60-62). Euskara eta gaztelania edo euskara bakarrik lehen hizkuntzatzat izan dutenak ikasleen heren bat inguru dira (%33-35) eta %4 dira etxean hiru urtera arte euskara eta gaztelania ez den beste hizkuntza bat jaso dutenak.

Aldea txikia izan arren, eta bi ikasmaiten artean lau urteko aldea baino ez dagoen arren, aipatzekoa da lehen hizkuntzatzat euskara edo euskara eta gaztelania duten ikasleak gehiago direla DBH2n LMH4n baino (1,9 puntuko aldea)⁶. EAEko hizkuntza-transmisioaren gaia aztergai dutenentzat, sakontzeko moduko puntua izan daiteke hau.

⁶ Pentsa liteke LMH4ko ikasleen gurasoak batez beste DBH2koenak baino lau urte gazteagoak izango direla. Ikerketa honetan ez da gurasoen hizkuntza gaitasunari buruzko daturik jaso, baina lehen hizkuntzako datu hauen argitan ez dirudi guraso belaunaldi gazteagoen artean lehen hizkuntza bezala euskara transmititzen dutenen multzoa nabarmen hazten ari denik.

2.1.5.- HIZKUNTZA-EREDUA

Gaineko grafikoek erakusten dute nola banatzen diren ikasleak hizkuntza-ereduari dagokionez. EAEko LMH4 eta DBH2ko ikasleen gehiengoa D ereduan matrikulatuta dago. Proportzioan DBH2n ikasle gehixeago daude A ereduan eta gutxiago D ereduan, LMH4n baino (5-6 puntuko aldearekin).

2.1.6.- JATORRIA

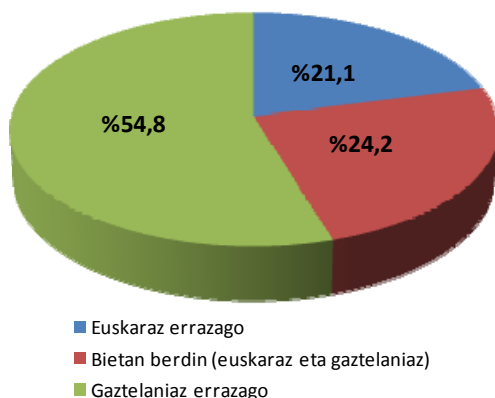
Ikasleen gurasoei dagokionez, LMH4koen artean, aita Euskal Herrian edo Euskadin jaioa dutenak %77 dira eta ama %78. DBH2n, ordea, bi kasuetan proportzioak txikiagoak dira: %73 eta 75 hurrenez hurren. Beste Autonomia Erkidego batean jaiotako aitek eta amak dituzten ikasleen proportzioarekin kontrakoa gertatzen da: LMH4n aiten %14 eta amen %12a dira; DBH2n, berriz, %17 eta 15. Bi ikasmailatan, aiten eta amen kasuan, atzerrian jaiotakoak %10-11 dira.

Ikasleen kasuan, gehiengo handia Euskal Herrian edo Euskadin jaiotakoak dira, bai LMH4n eta baita DBH2n ere (%88-89). Euskal Herritik/Euskaditik kanpo jaiotako ikasleen kasuan, gehiago dira atzerritarrak beste erkidego autonomoetan jaiotakoak baino, bai LMH4n eta bai DBH2n.

Euskal Herritik/Euskaditik kanpo jaiotako LMH4ko ikasleetan populazioa oso banatua dago hemen bizitzen daramaten denborari dagokionez. DBH2ko ikasleen artean, ordea, ikasleen ia erdiak (%48) 6 urte edo gehiago darama hemen bizitzen.

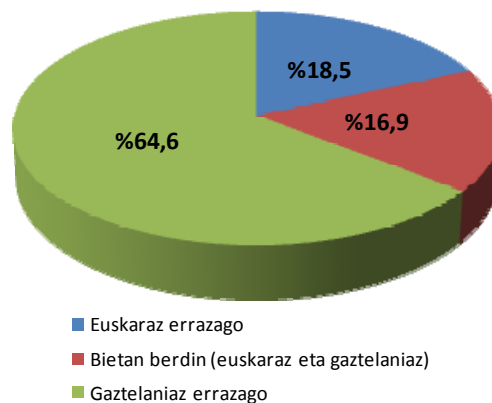
2.1.7.- HITZ EGITEKO ERRAZTASUN ERLATIBOA

LMH4 - Gaitasun erlatiboa

5. grafikoa

DBH2 - Gaitasun erlatiboa

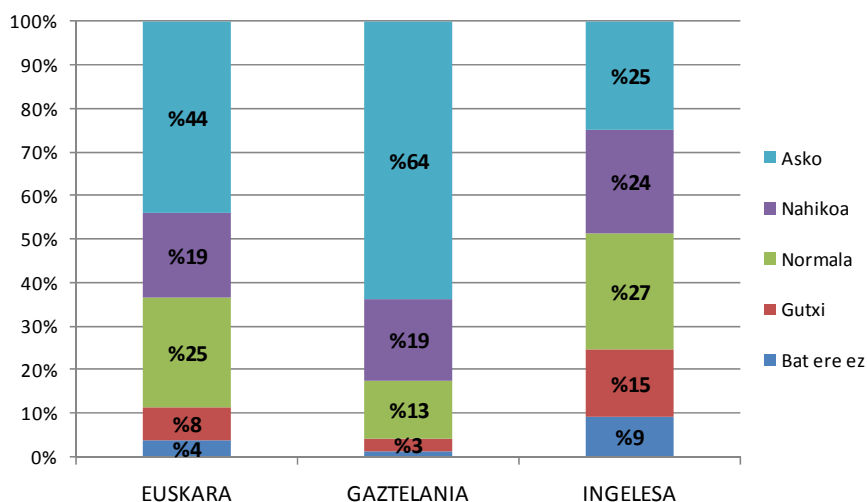
6. grafikoa

Bi ikasmaitakako ikasleetan, hitz egiteko gaztelaniaz euskaraz baino errazago moldatzen direnak gehiengoa dira, nabarmenago DBHkoen kasuan. Guztira, DBH2ko ikasleen artean gaztelaniaz errazago hitz egiten dutenen proportzioa LMH4n baino 10 puntu handiagoa da. Euskaraz errazago hitz egiten duten ikasleen proportzioan hiru puntuko aldea dago LMH4tik DBH2ra (%21,1 eta %18,5 hurrenez hurren) eta aldea nabarmen handiagoa da bi hizkuntzatan erraztasun berarekin hitz egiten duten ikasleen proportzioan (%24,2 LMH4n eta %16,9 DBH2n).

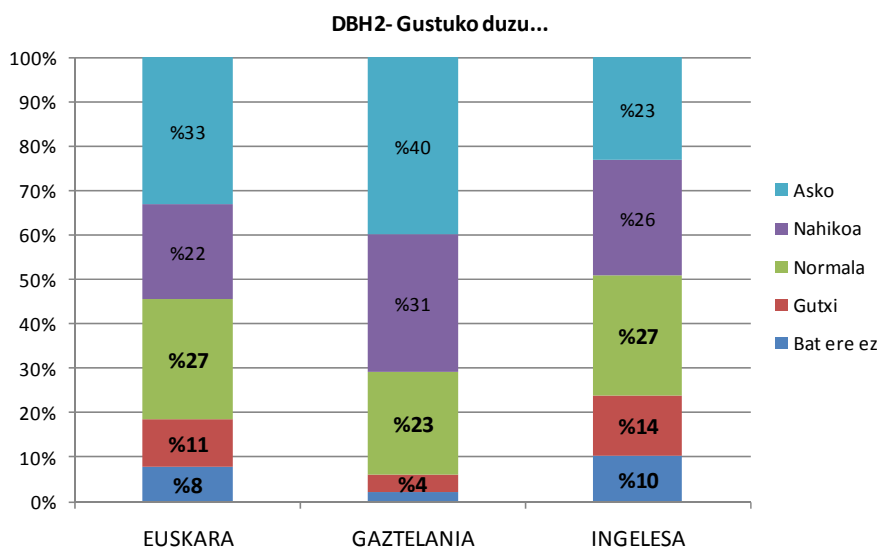
Kontuan hartzekoa da bi ikasmaitetan euskara lehen hizkuntzatzat duten ikasleen proportzioa oso antzekoa dela (ikus gorago, 2.1.4 puntua).

2.1.8.- HIZKUNTZEKIKO ATXIKIMENDUA

LMH4- Gustuko duzu...

7. grafikoa

8. grafikoa

LMH4ko ikasleetan, euskara “nahiko” (%19) edo “asko” (%44) gustuko dutenak gehiengoa dira. Euskara “gutxi” edo “bat ere ez” dutenak gustuko populazio osoaren %12 dira soilik.

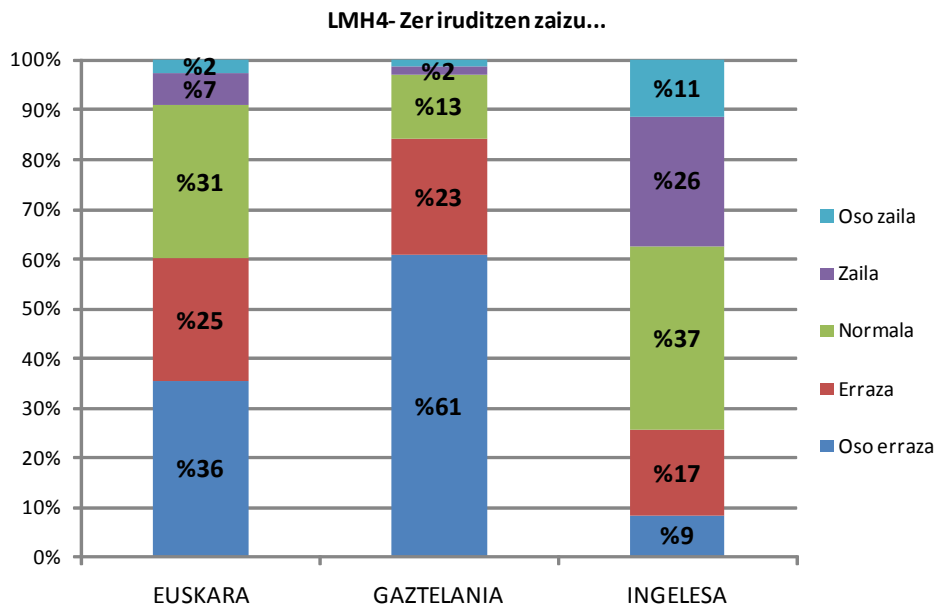
DBH2ko ikasleetan ere euskara “nahiko” edo “asko” gustuko dutenak gehiengoa dira, baina LMH4n baino proportzio txikiagoa osatzen dute (%22 eta %33). Euskara “bat ere ez” edo “gutxi” gustuko dutenak, ordea, ikasle guztien %19a dira.

Bi ikasmailetan gehiengoak gaztelania “nahiko” edo “asko” gustuko du. Hala ere, LMH4koetan “asko” gustuko du %64ak eta “nahiko” %19ak. DBH2n ordea gaztelania “asko” gustuko dutenak %40a dira eta “nahiko” gustuko dutenak %31. Gaztelania “gutxi” edo “bat ere ez” dutenak gustuko %4a dira LMH4n eta %6a DBH2n.

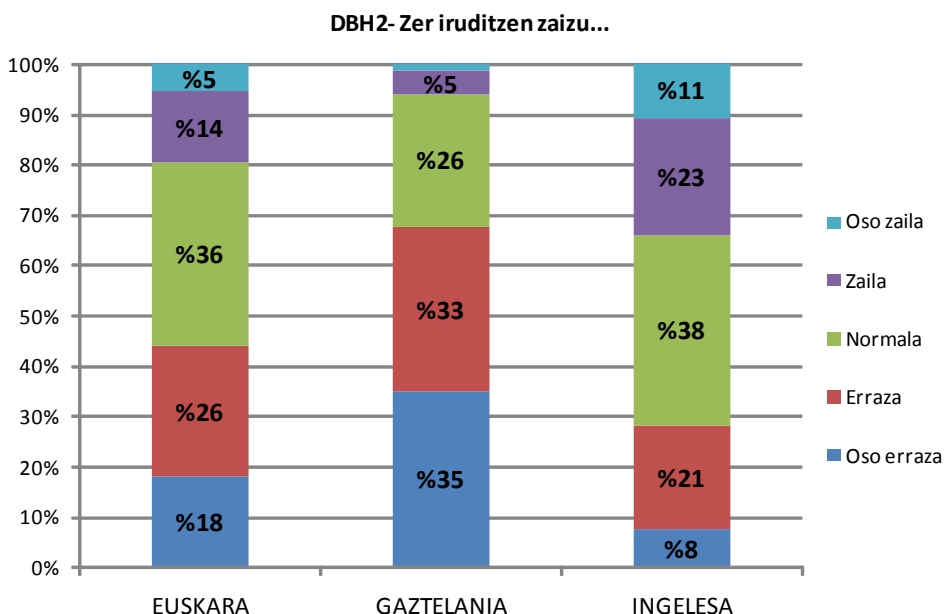
Ingelesarekiko atxikimenduaren proportzioetan, esan daiteke ez dagoela alde nabarmenik ikasmaita batetik bestera. Ingelesa “gutxi” edo “bat ere ez” dutenak gustuko %24-25 dira bi ikasmailatan. Ingelesa “nahiko” edo “asko” gustuko dutenen multzoa ere oso antzekoa da LMH4n eta DBH2n: %49koa.

Orokorrean, “Bat ere ez – gutxi” eta “nahikoa – asko” kategoria-bikoteen arabera aztertuta, ikus dezakegu euskara eta gaztelera gustuko dutenak gutxiago direla DBH2n eta gustuko ez dutenak, aldiz, gero eta gehiago. Ingelesaren kasuan, ordea, antzeko proportzioetan mantentzen dira atxikimendua eta atxikimendu eza bi ikasmailatan.

2.1.9.- IRUDIKAPENAK: zailtasuna

9. grafikoa

10. grafikoa

LMH4ko ikasle gehienentzat euskara “erraza” (%25) edo “oso erraza” (%36) da. DBH2n euskara “erraza” dela diotenak antzeko proportzioa dira (%26) baina euskara “oso erraza” dela dioten multzoa nabarmen txikiagoa da (%18), ia erdia.

Euskara “zaila” edo “oso zaila” da LMH4ko ikasleen %9rentzat eta DBH2ko ikasleen %20rentzat.

Gaztelania “oso erraza” da LMH4ko ikasleen %61arentzat eta “erraza” %23arentzat. “Zaila” edo “oso zaila” dela diotenak %3 dira. DBH2ko ikasleen artean, berriz, gaztelania “oso erraza” dela diotenak dezente gutxiago dira (%35). Eta “erraza” dela diotenak zertxobait gehiago (%33).

Ingelesa zaila edo erraza iruditzen zaien galdetuta erantzuten dutena antzekoa da LMH4 eta DBH2ko ikasleen kasua. 4 puntu baino gutxiagoko gorabeherak daude erantzun bakoitzaren proportzioetan. Oro har, ingelesa “zaila” edo “oso zaila” dela dioten ikasleen proportzioa, euskara eta gaztelaniaren kasuan baino nabarmen gehiago da.

2.1.10.- IRUDIKAPENAK: egoerak eta jarduerak (DBH2 soilik)

Gai honi buruzko galderak DBH2ko ikasleek soilik erantzun dituzte. Horregatik, kasu honetan ez dago ikasmilak alderatzeko aukerarik.

Ikasleek egoera eta jardura zehatzak zein hizkuntzarekin lotzen dituzten aztertzeko, horiek adierazten dituzten irudiak erabili dira. Ikasleei galdetzean, ez da hitzik erabiltzen egoera eta jardura horiek izendatzeko⁷; hitzek eurek hizkuntza bat ala bestearen kutsua eman ez diezaioten. Beraz, emaitzei buruz hitz egiteko, komeni da erabilitako irudiak ikustea, hauek baitira emaitzen oinarri, deskribapen idatzian jardura eta egoerak hitzez izendatu arren.

Zein hizkuntza doakie hobeto... ?	
Eus	Euskara hobeto
Hiru =	Hiru hizkuntzak berdin
Gaz	Gaztelania hobeto
Ing	Ingelesa hobeto

Eus	Hiru =	Gaz	Ing	Eus	Hiru =	Gaz	Ing
%20	%20	%47	%13	%33	%17	%41	%9
Eus	Hiru =	Gaz	Ing	Eus	Hiru =	Gaz	Ing
%49	%23	%20	%8	%7	%19	%59	%15
Eus	Hiru =	Gaz	Ing	Eus	Hiru =	Gaz	Ing
%9	%23	%56	%12	%7	%21	%66	%6

3. taula

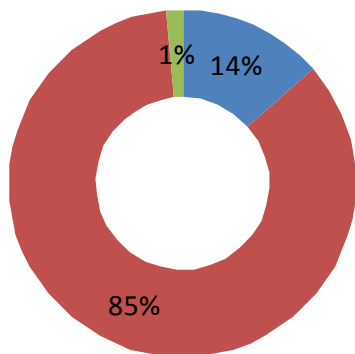
⁷ Galdetegietan, ikasleei irudiak jarri zaizkie, ondorengo galdera honekin: *Zure ustez, zein hizkuntza doakie hobeto ondoko egoera, toki edo pertsona hauei? / En tu opinión, ¿qué lengua se corresponde mejor con las siguientes situaciones, lugares o personas?*

DBH2ko ikasleen zati handi baten (%47) ustez gaztelania doakio hobeto *familiaren* irudiari (1. irudia). *Lagun taldearen* irudiari (2. irudia) gaztelania doakio hobeto %41aren ustez eta euskara hobeto %33aren ustez.

Irakaskuntzaren irudiari (3.a) euskara hobeto doakiola erantzun dutenak izan dira gehiengoa (%49). Aldiz, gizarteko beste hiru jardueratan, *Politika* (4. irudia), *IKTak* (5. irudia) eta *Lan mundua* (6. irudia) ordezkatzan dituzten irudietan, gaztelania hobeto doakiola erantzun dute, nagusiki, DBH2ko ikasleek (%59, %66 eta %56).

2.1.11.- HEDABIDEEN KONTSUMO-HIZKUNTZA TELEBISTA

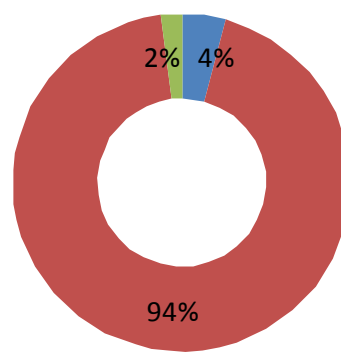
LMH4 - Zein hizkuntza erabiltzen duzu... gehien ikusten duzun telebista saioan?

■ Euskara ■ Gaztelania ■ Beste hizkuntza

11. grafikoa

DBH2 - Zein hizkuntza erabiltzen duzu... gehien ikusten duzun telebista saioan?

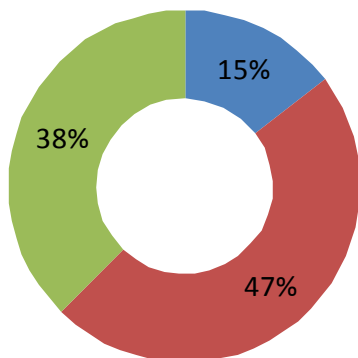

■ Euskara ■ Gaztelania ■ Beste hizkuntza

12. grafikoa

MUSIKA TALDE ETA ABESLARIAK

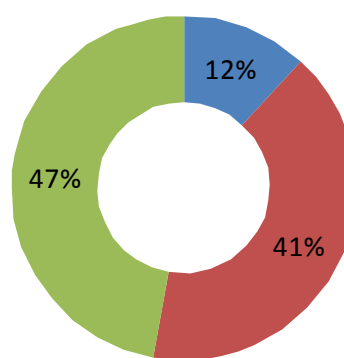
LMH4 - Zein hizkuntza erabiltzen duzu... gehien entzuten duzun musika taldean?

■ Euskara ■ Gaztelania ■ Beste hizkuntza

13. grafikoa

DBH2 - Zein hizkuntza erabiltzen duzu... gehien entzuten duzun musika taldean?

■ Euskara ■ Gaztelania ■ Beste hizkuntza

14. grafikoa

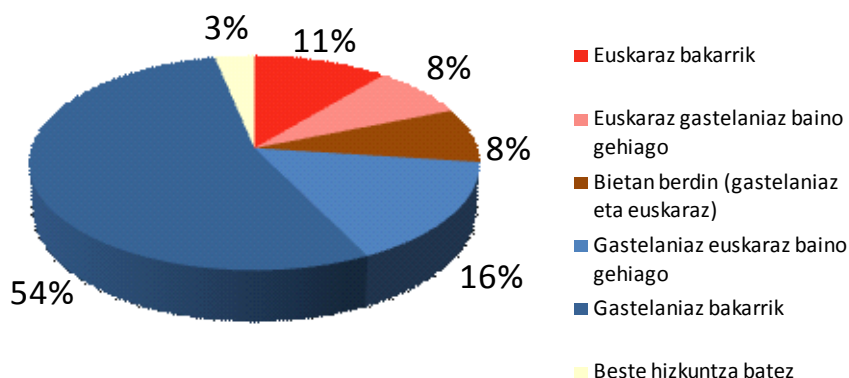
Hedabideen kontsumo-hizkuntza nagusia gaztelania da, alde oso nabarmenarekin. Web orriak, telebista saioak eta filmak gaztelaniaz kontsumitzen dituzte ikasleen proportzio oso altu batek (%74-93), bai LMH4ko ikasleen artean eta bai DBH2koen artean. Euskarazko kontsumoa, aldiz, ez da iristen %20ra (%3-16). Telebistan zein filmen kontsumoan alde aipagarria dago ikasmaita batetik bestera (ez ordea, web orrietan). LMH4ko ikasleen %14k gehien ikusten duen telebista-programa euskaraz ikusten du, eta DBH2n hamar puntu baxuagoa da proportzio hori (%4). Filmek kasuan ere, datuak antzekoak dira: %12 euskaraz LMH4 eta %3 DBH2n.

Irratiaren kasuan ere, ikasleek gehien entzuten dituzten saioak gaztelaniaz dira nagusiki (%67-72), baina euskarazko kontsumoa altuagoa da irratiaren gorago aipatutako hiru arloetan baino (telebista, web orriak eta filmak): %29 LMH4n eta %25 DBH2n.

Azkenik, ikasleek gehien entzuten dituzten musika talde eta abeslarien kasuan, euskaraz abesten dutenak %15 dira LMH4ko ikasleen kasuan eta %12 DBH2koenean. Arlo horretan, euskara eta gaztelania ez diren beste hizkuntzetan aritzen diren taldeen kontsumoa da nabarmenezkoa: %38 da LMH4ko ikasleen artean eta DBH2koen artean berriz, %47.

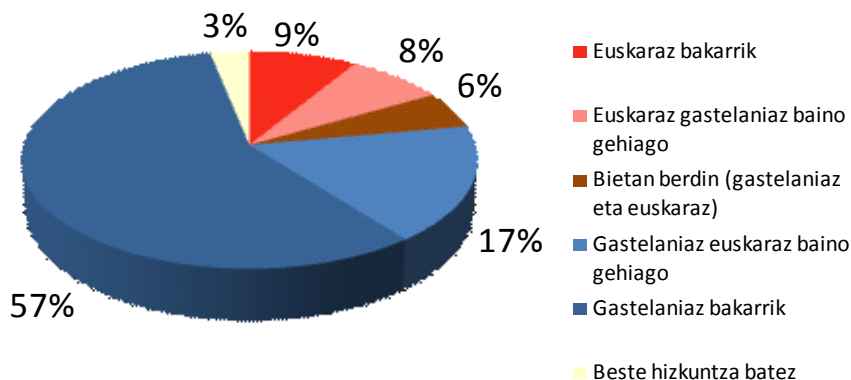
2.1.12.- ERABILERA: familian

LMH4 - Etxeko erabilera (mahaian)

15. grafikoa

DBH2 - Etxeko erabilera (mahaian)

16. grafikoa

Ikasleek eguneroko bizitzan etxean duten hizkuntza erabileraren argazki on bat eskaintzen digute kide guztiak batera dauden egoerek (jatorduetan, telebista ikusten...). Halakoetan bi ikasmailetako ikasle gehienek etxeetan gaztelania bakarrik edo nagusiki gaztelania erabiltzen da (%70-74). Egoera horietan, etxean euskaraz bakarrik edo nagusiki euskaraz aritzen dira ikasleek %17-19. Aldeak ez dira handiak ikaslearen artean: DBH2ko ikaslearen artean 2 puntu gutxiago dira euskaraz bakarrik aritzen diren etxeak eta 3 puntu gehiago gaztelaniaz bakarrik aritzen direnak.

LMH4	Beti edo gehienetan euskaraz	Beti edo gehienetan gaztelaniaz	Beste hizkuntza batean	
Aitarekin	%24	%72	%4	%100
Amarekin	%26	%70	%4	%100
Neba-arrebekin	%31	%67	%2	%100
Gurasoek beraien artean	%14	%82	%4	%100

4. taula

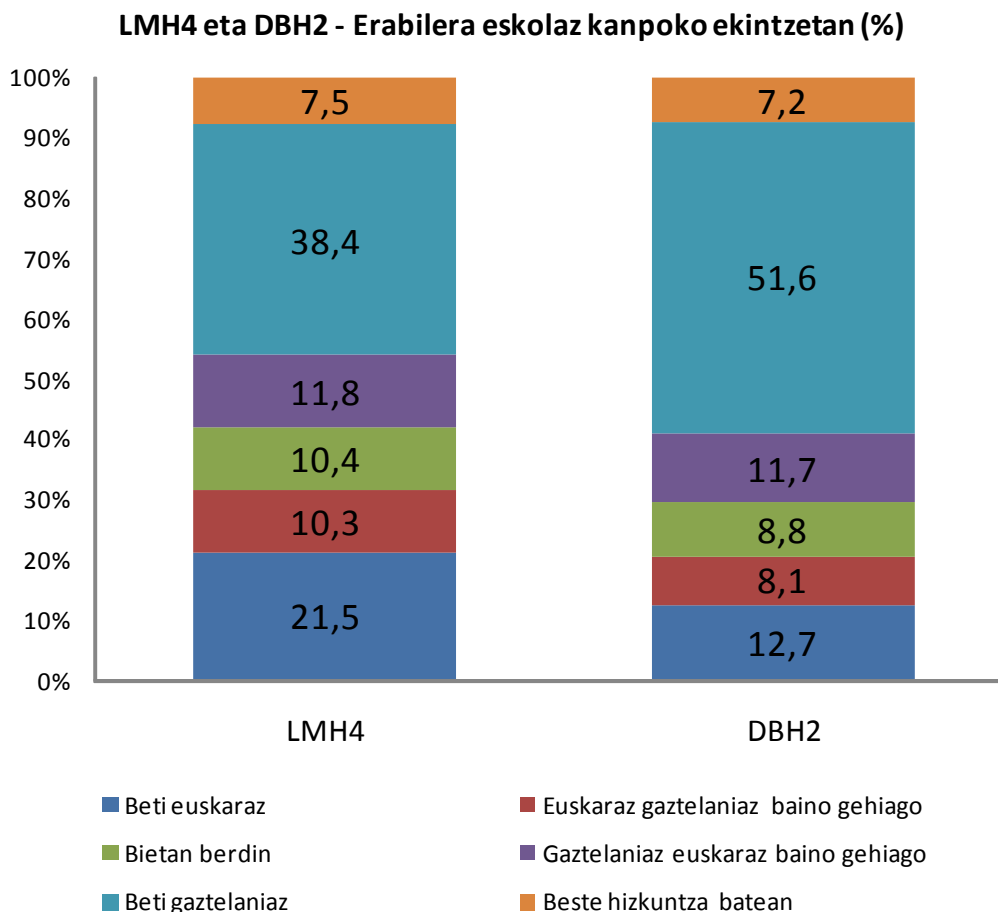
DBH2	Beti edo gehienetan euskaraz	Beti edo gehienetan gaztelaniaz	Beste hizkuntza batean	
Aitarekin	%21	%76	%4	%100
Amarekin	%21	%75	%3	%100
Neba-arrebekin	%27	%71	%3	%100
Gurasoek beraien artean	%12	%85	%4	%100

5. taula

Bi ikasmailetako ikasle gehienek (%70-76), gaztelania darabilte beti edo gehienetan gurasoekin. Beti edo gehienetan euskaraz egiten dutenen proportzioa baxuagoa da LMH4n DBH2n baino (3-5 puntu). Neba-arrebekin euskara erabiltzen dutenak gurasoekin erabiltzen dutenak baino gehiago dira, eta neba-arreben arteko erabilera hori 4 puntu baxuagoa da DBH2n LMH4n baino (%27-31).

Bi ikasmailetako ikasleen gurasoek euren artean antzeko hizkuntza erabilera proportzioak dituzte: LMH4n 2 puntu handiagoa da euskaraz egiten dutenen proportzioa eta 2 puntu baxuagoa gaztelaniaz egiten dutenena. Gurasoen arteko erabilera horretan, 10-12 puntu altuagoa da gaztelaniazko proportzioa ikasleek gurasoekin dutenarekin alderatuta.

2.1.13.- ERABILERA: eskolaz kanpo

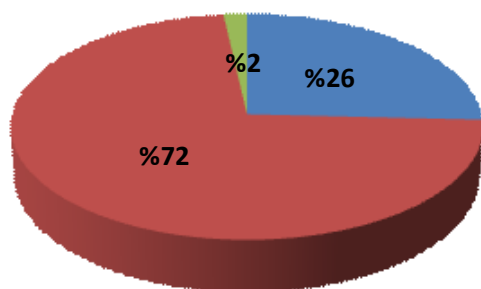
17. grafikoa

Ikasleek eskolaz kanpoko ekintzetako hizkuntza erabileran alde nabarmenak daude LMH4tik DBH2ra. 17. grafikoan ikus daitekeenez, ikaslerik gazteenen kasuan ekintza horietan beti edo gehienetan euskaraz aritzen dira ikasleen %32 eta beti edo gehienetan gaztelaniaz %50. Aldiz, DBH2koen artean, gaztelaniazko proportzioa 13 puntu altuagoa da eta euskarazkoa 9 puntu baxuagoa.

Eskolaz kanpoko hizkuntza erabilerari dagozkion beste bi aldagai ere neurtu dira ED 2011 proban: ikasleek Klase partikularretan egiten dutena eta ikasleek Udalekuetan egiten dutena. Horiei buruzko datuak kontsulta daitezke txosten honetako eranskinetan (I eranskina, 13. puntua).

2.1.14.- ERABILERA: lagunekin internet bidez

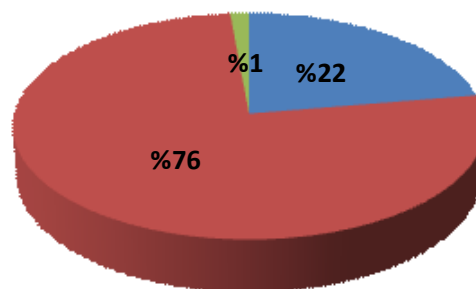
LMH4 - Lagunekin txateatu

■ Euskara ■ Gaztelania ■ Beste hizkuntza

18. grafikoa

DBH2 - Lagunekin txateatu

■ Euskara ■ Gaztelania ■ Beste hizkuntza

19. grafikoa

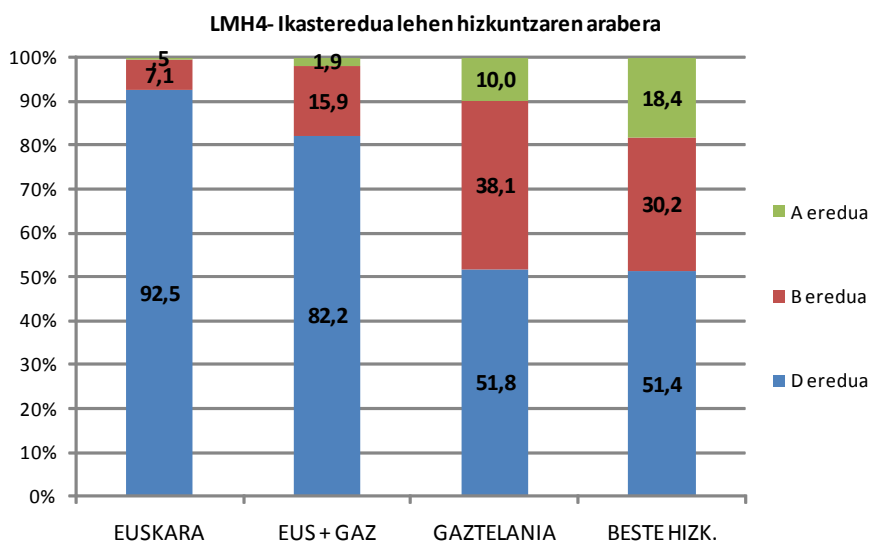
Aldagai honetan jasotzen den informazioa teknologia berrien eremuan kokatzen da eta nagusiki ikasleen hurbileko lagunekiko hizkuntza erabilerari buruzko informazioa eskaintzen digu. Lagunekin txateatu duten azken aldian gaztelaniaz egin dute LMH4ko ikasleen %72ak eta DBH2koen %76ak. Bi ikasmailen arteko aldea txikiagoa da atal honetan aztertu ditugun beste hainbat aldagaitan baino (Erabilera eskolaz kanpoko ekintzetan edota Gaitasun erlatiboa).

Kontuan hartzekoa da, dena den, LMH4ko ikasleen zati handi batek ez duela baliozko erantzunik eman galdera honetan (4276 ikasle, ikasleen bostena baino gehiago). Txatean ibiltzeko ohitura LMH4ko ikasleen adinean guztiz orokortua ez dagoenaren seinale izan daiteke.

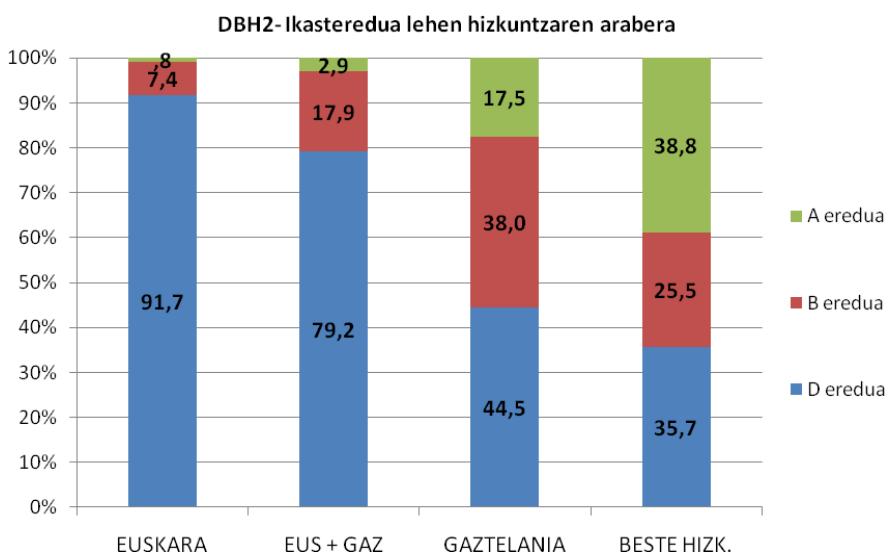
2.2.- Hizkuntza-eredua, lehen hizkuntza eta herriko euskaldunen proportzioa

Aurreko atalean deskribaturiko ikasleen ezaugarri edo aldagaiek (2.1.) badute, kasu askotan eraginik ikasleen eskolako erabilera baldintzatzeko garaian. Ezaugarri horietako batzuk, gainera, elkarren artean loturik daude egungo EAEko errealitatean. Atal honetan (2.2.) ikasleen hizkuntza-ereduaren, lehen hizkuntzaren eta beren ikastetxea kokatuta dagoen herriko euskaldunen proportzioaren arteko lotura aztertzen da.

2.2.1.- Ikasleen hizkuntza-eredua, lehen hizkuntzaren arabera

20. grafikoa

21. grafikoa

Aurreko atalean, 2.1.4 eta 2.1.5 puntuetan ikusi dugu nolakoak diren lehen hizkuntzaren proportzioak aztertutako populazioan, eta nolakoak hizkuntza-ereduenak, bi ikasmailatan. Bi aldagai horiek gurutzatzeak lotura nabarmen bat erakusten digu ikasleen lehen hizkuntzaren eta eskolako hizkuntza-ereduaren artean, bai LMH4n eta bai DBH2n. Oro har, euskara edota euskara eta gaztelania lehen hizkuntza gisa izan duten ikasleak askoz proportzio altuagoan joaten dira D eredura (%80-90 inguru), lehen hizkuntza gaztelania dutenak baino.

Bestalde, bi ikasmailen arteko aldeei dagokionean, nabarmentzekoa da lehen hizkuntza gisa beste hizkuntza bat dutenen artean A ereduaren ikasten dutenen proportzioa nabarmen altuagoa dela DBH2n LMH4n baino, 20 bat puntu altuagoa, hain zuzen.

2.2.2.- Ikasleen hizkuntza-eredua, herriko euskaldunen proportzioaren arabera

LMH4	D eredua	B eredua	A eredua	
Euskaldunen prop. < %30⁸	%49,5	%39,7	%10,8	%100
Euskaldunen prop. %30 eta 60 artean	%70,7	%23,3	%6,0	%100
Euskaldunen prop. > %60	%94,9	%5,1	%0,0	%100

6. taula

DBH2	D eredua	B eredua	A eredua	
Euskaldunen prop. < %30	%42,4	%35,4	%22,2	%100
Euskaldunen prop. %30 eta 60 artean	%66,7	%26,9	%6,4	%100
Euskaldunen prop. > %60	%94,0	%6,0	%0,0	%100

7. taula

Ikastetxea kokatua dagoen herriko euskaldunen proportzioari erreparatzen badiogu ere (goiko bi taulak) hizkuntza-ereduen banaketa ez da orekatua: euskaldunen proportzioa altuagoa den herrietan, oro har, handiagoa da ikasleak D ereduaren matrikulatzeko joera, bai LMH4n eta bai DBH2n.

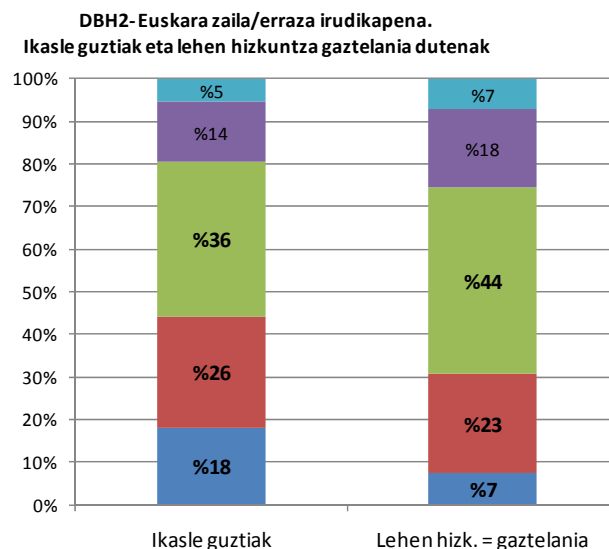
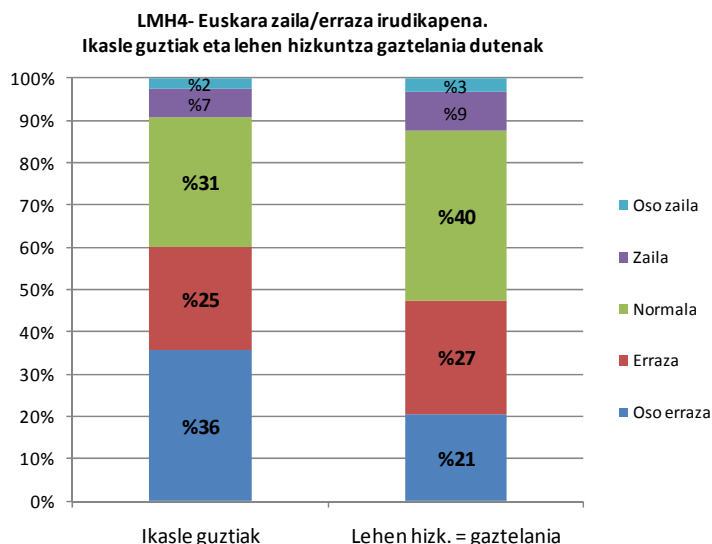
Aurreko puntuan ikasleen lehen hizkuntzarekin ikusi dugun bezala, herriko euskaldunen proportzioarekin ere badago lotura bat hizkuntza-eredu batean edo bestean ikasteko garaian. EAEn Eskola giroko hizkuntza erabilerak aztertu eta baloratzeko garaian oso kontuan hartzekoak dira lotura horiek, aldagaietako bakoitzak banaka izan dezakeen eragina besteei gehitzen baitaie.

⁸ Ikastetxea kokatua dagoen herriko euskaldunen proportzioak (EUSTAT, 2006). Hauek dira proportzio zehatzak: < %30 = < %31,45; %30 eta 60 artean = %60,56 < > %31,46; > %60 = > %60,57.

2.3.- Euskara zaila/erraza irudikapena, hitz egiteko erraztasun erlatiboa eta lehen hizkuntza

2.3. atal honetan ikasleen eskola giroko hizkuntza erabileren azterketan interesgarri izan litezkeen beste bi alderaketa eskaintzen dira. Lehenbizi ikasleek euskara zaila/erraza izatearen inguruan duten irudikapenaren eta beren lehen hizkuntzaren artekoa (2.3.1.). Ondoren, ikasleek hitz egiteko aitortzen duten erraztasun erlatiboaren eta lehen hizkuntzaren arteko alderaketa.

2.3.1.- Euskara zaila/erraza irudikapena, lehen hizkuntzaren arabera

22. eta 23. grafikoak

Gorago 2.1.9 atalean ikusi dugu nolakoak diren ikasleen hizkuntzei buruzko irudikapenak, (zailak edo errazak izatearen ikuspegitik). Euskarari, gaztelaniari eta ingelesari buruzko irudikapenen proportzioak adierazi dira aipatu puntu horretan, bi ikasmailetako ikasleentzat.

Kasu honetan, gaineke bi grafikoetan, gai orokor horren baitan, puntu zehatz batean jarriko dugu arreta, bi aldagai gurutzatuz: ikasleentzat euskara zaila edo erraza zein proportziotan den, eta nola aldatzen den proportzio hori ikasleen lehen hizkuntzaren arabera. Bi grafikoetan, ezkerreko zutabearen populazio osoaren datuak ditugu eta eskuinekoan lehen hizkuntza gaztelania dutenak soilik. Alderaketa lehen hizkuntzat gaztelania duten ikasleekin egin da hemen, bi arrazoigatik nagusiki: batetik, aztertutako populazioan ikaslerik gehienek lehen hizkuntza gaztelania delako (%62 LMH4n eta %60 DBH2n) eta bestetik, aztertzeo zenbateraino baldintzatzen duen lehen hizkuntzak ikasleek euskara zail edo erraz moduan irudikatzea.

LMH4ko ikasleei dagokionez (22. grafikoa), EAE osoan %9 dira euskara “zaila” edo “oso zaila” dela diotenak. Horien artean lehen hizkuntza gaztelania dutenak soilik aukeratuta berriz,

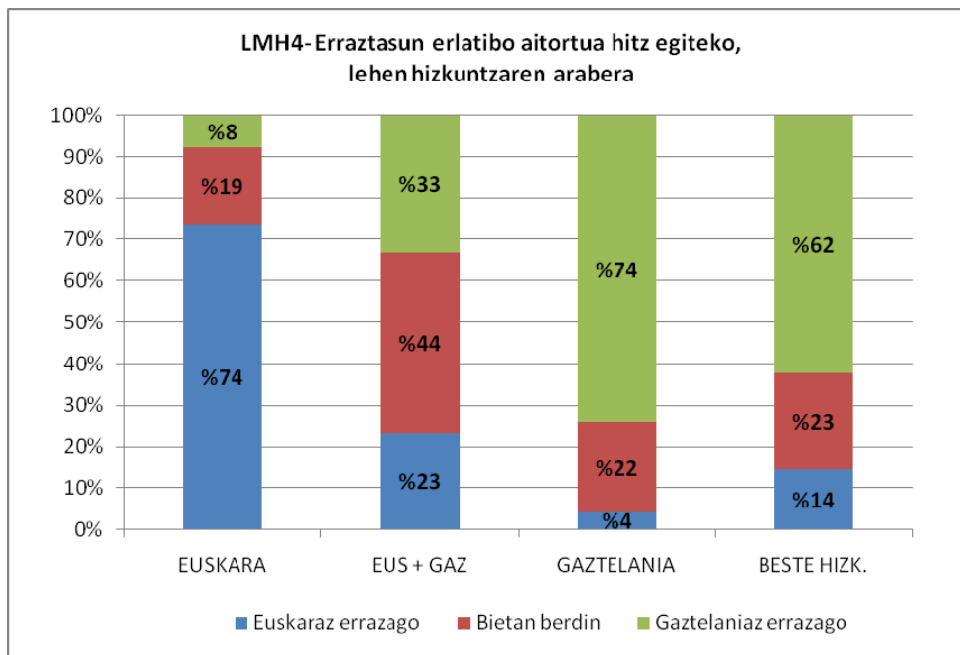
proportzio hori %12ra igotzen da. Beste modu batean esanda, lehen hizkuntza gaztelania duten EAEko ikasleen %88arentzat, euskara “normala”, “erraza” edo “oso erraza” da.

DBH2n (23. grafikoa), EAEko ikasle guztien artean, %19 dira euskara “zaila” edo “oso zaila” dela diotenak. Lehen hizkuntza gaztelania duten ikasleen artean, aldiz, proportzio hori 6 puntu altuagoa da (%25,5). Aldiz, lehen hizkuntza gaztelania duten lau ikasletik hiruk (%74,5) diote euskara “normala”, “erraza” edo “oso erraza” dela.

Laburtuz, beraz, esango genuke:

- Euskara hizkuntza zail edo erraz gisa irudikatzearen aldetik, EAEko ikasle guztiak kontuan hartuta, proportzio txikia dela hizkuntza “zaila” edo “oso zaila” dela diotenak (%9 LMH4n eta %19 DBH2n).
- Ikasleek etxean jasotako lehen hizkuntza euskara edo gaztelania izateak badu eragina irudikapen horietan, baina eragin hori apala da: lehen hizkuntza gaztelania dutenen artean, LMH4n, zaila edo oso zaila dela diotenak, 3 puntu gehiago dira populazio osoan baino, eta 6 puntu gehiago DBH2n.
- Lehen hizkuntza gaztelania duten ikasleen artean beraz, gehiengo nabarmena dira EAE osoan euskara “normala”, “erraza” edo “oso erraza” dela diotenak: %88 LMH4n eta %74,5 DBH2n. Azken puntu hau EAEko hezkuntza elebidunaren lorpenatzat har genezake, ikasleen etxeko hizkuntza gaztelania dutenen artean ere irudikapen zailak dituztenak proportzio txikia izatea lortzen den heinean.

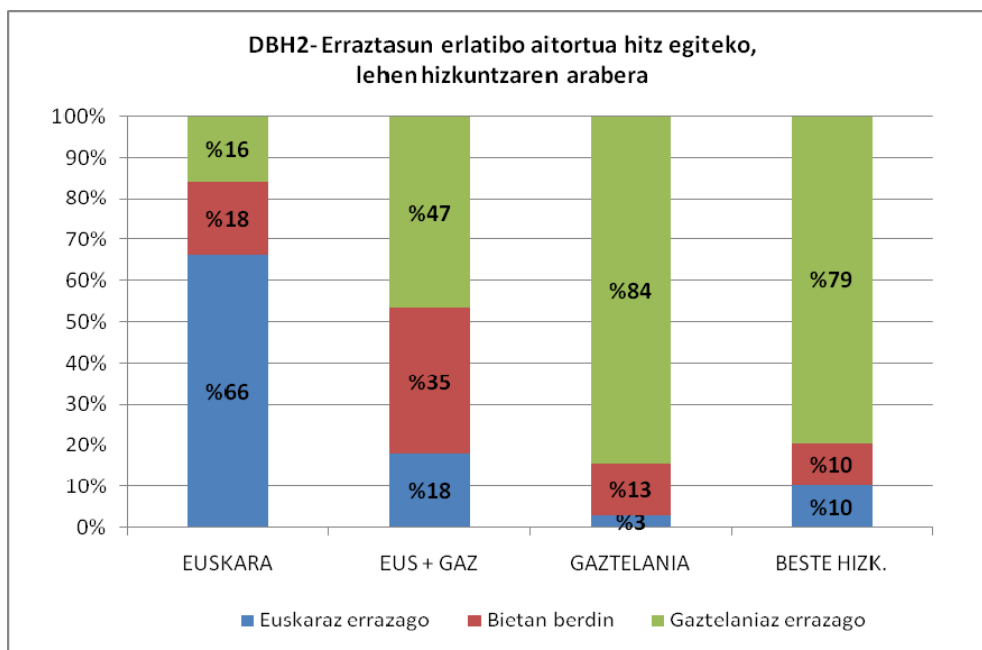
2.3.2.- Hitz egiteko erraztasun erlatiboa, lehen hizkuntzaren arabera

24. grafikoa

Puntu honetan beste alderaketa bati eskainiko diogu arreta. Gorago, 2.1.7 atalean azaldu dira ikasleen erraztasun erlatiboari buruzko datu orokorrak, aztertutako populazio osoari

dagozkionak. Ikasleek aitortutako datuak dira, hitz egiteko zein hizkuntzatan duen erraztasun gehiago galdetuta⁹. Ikasle guztiak kontuan hartuta, gehiengoak erraztasun gehiago aitortzen du gaztelaniaz hitz egiteko euskaraz baino (%55 LMH4n, eta %65 DBH2n). Datu orokor horretan sakonduz, atal honetan ikasleak sailkatu egin ditugu beren lehen hizkuntzaren arabera: gaineko grafikoan dituzue LMH4ko ikasleen datuak, eta azpikoan DBH2koenak.

25. grafikoa

Lehen hizkuntza euskara, gaztelania, biak edo beste hizkuntza bat izan duten ikasleak multzokatuta, hitz egiteko duten erraztasun erlatibo aitortuan aldeak oso nabarmenak dira, bai LMH4n eta bai DBH2n. Dena den, okerra litzateke pentsatzea hitz egiteko erraztasunean aitortzen duten alde hori guztia lehen hizkuntzaren eraginez bakarrik gertatzen dela.

Izan ere, EAEko egungo errealitatean, aldagai asko elkarri loturik daude eta ikasleek guztien eraginak jasotzen dituzte batera. Esate baterako, lehen hizkuntza euskara duten EAEko ikasleak bakarrik hautatzen ditugunean, guztiek etxean euskara jasotzeaz gain, batez beste herri euskaldunagoetan bizi diren ikasleak hautatzen ari gara, lagun euskaldun gehiago dituztenak, beren herrian aisialdiko euskarazko eskaintza ugariagoa dutenak, etab. Alderantziz, lehen hizkuntza gaztelania duten ikasleak soilik hautatzean, euskara erraztasunez hitz egiteko – etxean ez ezik- ingurunean ere askoz aukera gutxiago dituen ikasle taldea hautatzen dugu: batez beste zonalde erdaldunagokoak, euskarazko aisialdi gutxiago dutenak, euskaraz erraz moldatzen diren lagun gutxiago dituztenak...

Hori jakinik ere, badira nabarmentzeko moduko puntuak goiko bi grafikoek jasotzen dituzten datuetan. Berezik, bi ikasmailen arteko alderaketak eskaintzen digu oso informazio baliagarria baloratzeko nolako aukerak dauden gaur egun EAEko eskolan eta gizartean, ikasleek euskaraz eta gaztelaniaz erraztasuna izateko eta bi hizkuntzak erabiltzeko.

⁹ Galdera: Orokorrean, zein hizkuntzatan duzu erraztasun gehiago, hitz egiteko? / Gaztelaniaz errazago / Euskaraz errazago / Bietan berdintsu

Oro har, lehen hizkuntza edozein izanik ere, ikasleen erraztasun erlatiboak gaztelaniaren aldera egiten du LMH4ko eta DBH2ko ikasleak alderatzen ditugunean. Garbi ikusten da hori, adibidez, lehen hizkuntza euskara eta lehen hizkuntza gaztelania duten bi ikasmailetako datuak alderatzean: LMH4n, euskara lehen hizkuntza duten ikasleen %74 errazago moldatzen da euskaraz hitz egiteko. Eta proportzio bera dute gaztelania lehen hizkuntza dutenek ere, gaztelaniaz: %74 errazago moldatzen da. Aldiz, DBH2ko ikasleen artean, lehen hizkuntza euskara dutenen artean, euskaraz errazago moldatzen direnak %66 dira (LMH4n baino 8 puntu gutxiago) eta gaztelania lehen hizkuntza dutenen artean %84 dira gaztelaniaz errazago moldatzen direnak (10 puntu gehiago). Bi kasuetan, erraztasuna gaztelaniaren aldera mugitzen da.

Datu horien interpretazioa eginaz pentsa genezake, gaur egun EAEko ikasleek eskolan, familian eta gizarteko beste eremuetan bizi duten errealitatearekin, ikasleak helduago egin ahala (gure kasuan, 9-10 urte izatetik 13-14 urtera pasatzean), pisu gehiago hartzen joaten dela gaztelaniaren erabilera soziala ikasleen egunerokoan, euskararena baino. Ondorioz, eskolan antzeko baldintzak izan arren, ikasleen hitz egiteko erraztasun erlatiboak gaztelaniaren aldeko joera du (euskara-gaztelania bikoteari dagokionez).

3.- Eskola giroko hizkuntza erabilerak

2. atalean aztertutako populazioaren hainbat ezaugarri deskribatu ondoren, 3. honetan iritsi gara ARRUE ikerketaren aztergai nagusira: ikasleen eskola giroko hizkuntza erabilera aztertzea. Atal honetan EAEn LMH4ko eta DBH2ko ikasleek eskola giroan egiten duten hizkuntza erabileraren datuak eskaintzen dira. Erabilera horretan, bereizi egiten dugu ikaskideen arteko erabilera den edota ikasleek irakasleekin dutena. Halaber, hizkuntza erabilera gela barruan edo hortik kanpo gertatzen den ere bereizten dugu, eskola giroko ikasleen lau erabileratan jartzen dugu arreta nagusia. Ondorengo hizkuntza erabilera hauek, hain zuzen:

a) **Ikasleen eskolako erabilera: ikaskideekin gelan**

Modu aitortuan jaso da, ikasleei eginiko galderen bitartez¹⁰. Gela barruan gertatzen den ikasleen arteko hizkuntza erabilera da, eta pentsatzekoa da, gela barruan den heinean, ikasketetako jarduera-hizkuntzak eta irakasleak/ikastetxeak sustatutako erabilera-arauek baldintzatzen dutela, neurri batean.

b) **Ikasleen eskolako erabilera: ikaskideekin jolaslekuan**

Ikasleek duten eskola giroko erabilera-esparru libreena da jolaslekua, gidaritzarik edo arautzerik gutxien duena, baina noski, eskolako testuinguruan kokatua. Gelakoa bezala, hau ere, ikaskideen arteko harremanari dagokio, berdinen arteko harremanari eta ikasleei eginiko galderen bidez jaso da¹¹.

c) **Ikasleen eskolako erabilera: irakasleekin gelan**

Ikasleentzat autoritadedun pertsona da irakaslea. Ikastetxearen beste hainbat jokatzeko modu eta irizpiderekin batera, hizkuntza-irizpideak ere ikasleei transmititzen dizkiena, eta neurri batean haiek betearazteaz ere arduratzen dena. Horrez gain, gela barruan, ikasle eta irakasleen arteko erabilera hau, irakasteko baliatzen den hizkuntzarekin oso lotuta dago, noski. Ikasleari galdetu zaio zein hizkuntzetan egiten dien berak irakasleei gelan¹².

d) **Ikasleen eskolako erabilera: irakasleekin gelaz kanpo**

Irakaslearen autoritatea eta ikasketetako hizkuntzarekiko lotura ez da, ziurrenik, gela barruko eremura mugatzen. Pentsatzekoa da ikasleek beren irakasleekin gela barruan hitz egiteko erabiltzen duten hizkuntza, kasu askotan gelatik kanpo ere hizkuntza berdina izango dela, baina testuingurua aldatzen den neurrian, aztergai interesgarria zaigu. Erabilera honi buruzko datuak jasotzeko ere ikasleei galdetu zaie nola hitz egiten dieten irakasleei gelatik kanpo¹³.

¹⁰ Galdera: Adieraz ezazu zein hizkuntzatan hitz egiten duzun ondorengo egoeratan: .../... Eskolako ikaskideekin gela barruan.

¹¹ Galdera: Adieraz ezazu zein hizkuntzatan hitz egiten duzun ondorengo egoeratan: Zure gelako lagunekin jolaslekuan.

¹² Galdera: Adieraz ezazu normalean zein hizkuntzatan .../... hitz egiten diezun ZUK irakasleei gela.

¹³ Galdera: Adieraz ezazu normalean zein hizkuntzatan .../... hitz egiten diezun ZUK irakasleei gelatik kanpo.

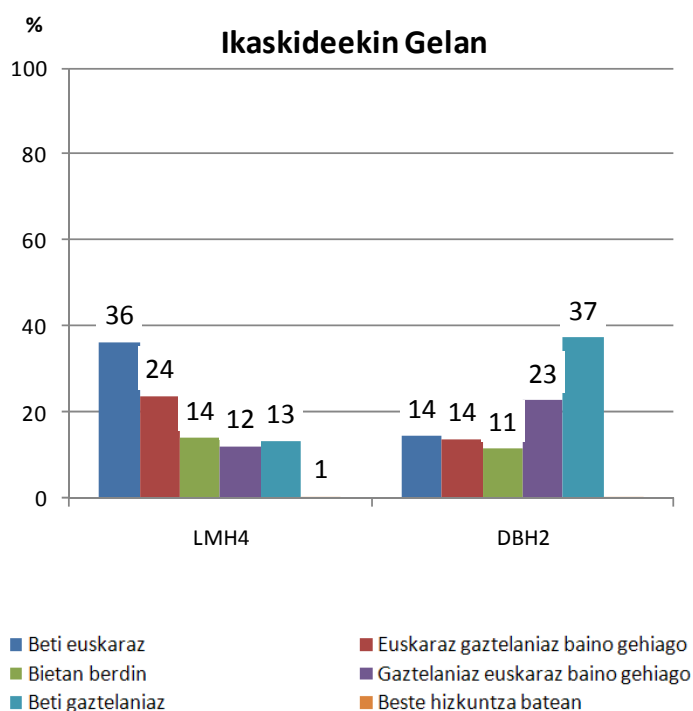
Ikasleen eskola giroko hizkuntza erabileraren azterketa, aipatu bezala, azaldu berri ditugun lau hizkuntza erabileren azterketan oinarritu dugu (a, b, c eta d). Modu osagarrian, eta aldagai aske modura, eskola giroko bosgarren erabilera bati buruzko datuak ere jaso dira: irakasleen arteko erabilerari dagozkionak, hain zuzen. Hona hemen xehetasunak:

Irakasleen arteko erabilera

Ikasleen begitan, ikastetxeko *hizkuntza-giroa* dei dezakeguna elementu askok osatzen dute. Horien arteko bat da zein hizkuntzetan ikusten duten ikasleek gertatzen direla irakasleen arteko elkarriketak. Ikasleei galdetu zaie nola hitz egiten duten irakasleek beraien artean¹⁴.

3.1.- Hizkuntza erabilera ikaskideen artean eta irakasleekin

3.1.a.- IKASKIDEEN ARTEKOA GELAN

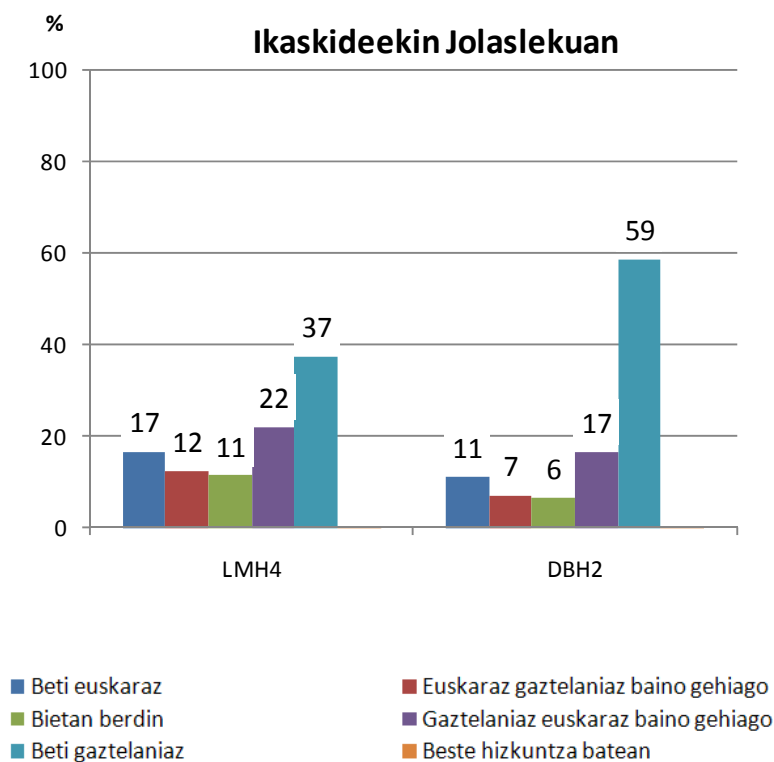

26. grafikoa

Ikaskideekin gela barruan erabiltzen den hizkuntzari dagokionez, erabilera-proporzioak oso ezberdinak dira bi ikasmaitatan. LMH4n euskaraz beti edo gehienetan egiten dutenak %60 dira eta DBH2n, berriz, %28. Gaztelania beti edo gehienetan erabiltzen duen multzoa LMH4ko ikasleen %25a da eta DBH2ko ikasleen %60a.

¹⁴ Galdera: *Adieraz ezazu normalean zein hizkuntzatan .../... hitz egiten duten zure irakasleak beraien artean.*

3.1.b.- IKASKIDEEN ARTEKOA JOLASLEKUAN

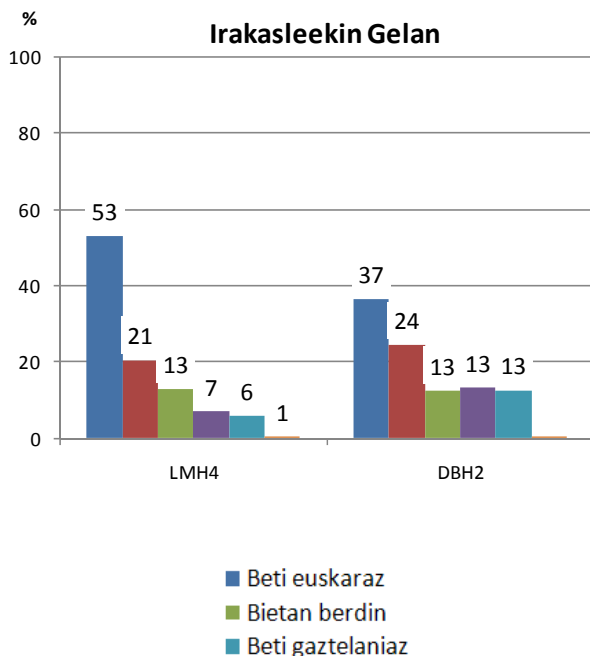

27. grafikoa

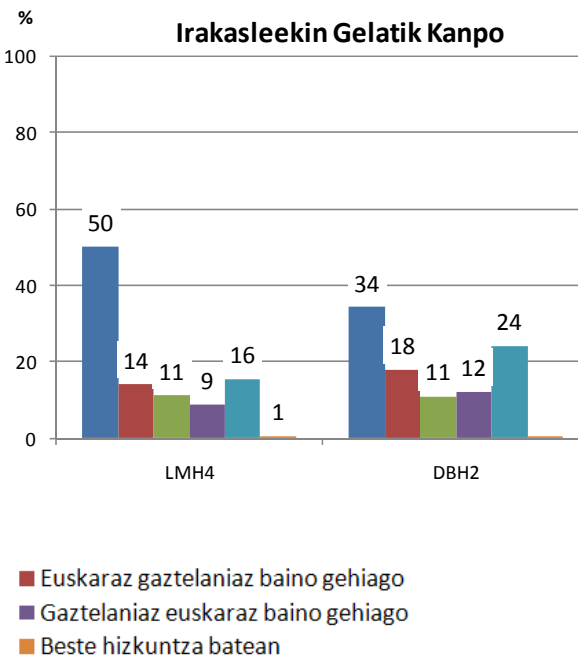
Bi ikasmailatan, ikaskideekin jolaslekuan beti edo gehienetan gaztelaniaz egiten duten ikasleek gehiengo zabala osatzen dute. Hala ere, alde nabarmenak daude proportzioetan ikasmaita batetik bestera. DBH2n beti edo gehienetan gaztelaniaz hitz egiten duten EAEko ikasleen proportzioa LMH4koa baino 16 puntu handiagoa da (%59-%75).

Aurreko puntuan eskainitako gela barruko erabilerekiko aldaketa nabarmena ematen da jolaslekuan, bereziki LMH4ko ikasleen artean. Gela barruan, LMH4ko ikasle gehienak (%60) beti edo gehienetan euskaraz aritzen dira elkarrekin; jolaslekuan berriz, gaztelaniaz aritzen dira gehienak (%59) beti edo gehienetan. DBH2ko ikasleen kasuan, aldaketa ez da hain nabarmena, baina horien artean ere euskarazko erabilera askoz baxuagoa da jolaslekuan gela barruan baino eta lau ikasletik hiru (%75) beti edo gehienetan gaztelaniaz aritzen da ikaskideekin jolaslekuan.

3.1. c eta d.- IRAKASLEEKIN GELA BARRUAN eta GELATIK KANPO

28. grafikoa

29. grafikoa

EAEko LMH4ko ikasleen erdiak baino gehiagok (%53) beti euskaraz egiten die irakasleei gelan. DBH2n euskaraz beti edo gehienetan egiten dietenen taldea LMH4n baino 12 puntu txikiagoa da, baina hala ere, bi ikasmailatan joera nagusia da ikasleek irakasleari euskaraz egitea gela barruan. Gelan beti edo gehienetan irakasleari gaztelaniaz egiten dietenen proportzioa %13koa da LMH4n eta bikoitza DBH2n (%26).

Gelatik kanpo LMH4ko ikasleen %64ak euskaraz egiten die beti edo gehienetan irakasleei. DBH2n, aldiz, %52 dira. Beti edo gehienetan gaztelaniaz egiten dietenak %24 inguru dira LMH4n eta %36 inguru DBH2n.

GELA BARRUAN: IKASKIDEARI EDO IRAKASLEARI...

3.1.a eta 3.1.c/d ataletan ikusi berri ditugun datuak alderatzen baditugu, ikusten dugu gela barruan ikasleen aldetik jokaera nahiko ezberdina dela, beraien artean hitz egin edo irakasleari, DBH2n batez ere.

EAEko LMH4ko ikasleen %74 beti edo gehienetan euskaraz egiten die irakasleei gelan. Aldiz, ikaskideei hitz egitean, proportzio hori %60koa da. Irakasleei gelan beti edo gehienetan gaztelaniaz egiten dieten ikasleak %13 dira, eta ikaskideei, berriz, %25.

Alde horiek, dena den, askoz nabarmenagoak dira DBH2ko ikasleen artean. Irakasleei ari zaizkienean, EAEko ikasleen %61k euskaraz egiten du beti edo gehienetan, eta %26 dira egoera horretan beti edo gehienetan gaztelaniaz egiten dutenak. Erabat bestelakoak dira proportzioak

gela barruko elkarrizketa hori ikasleen artean denean: %60ak beti edo gehienetan gaztelaniaz egiten du, eta beti edo gehienetan euskaraz aritzen direnak %28 dira.

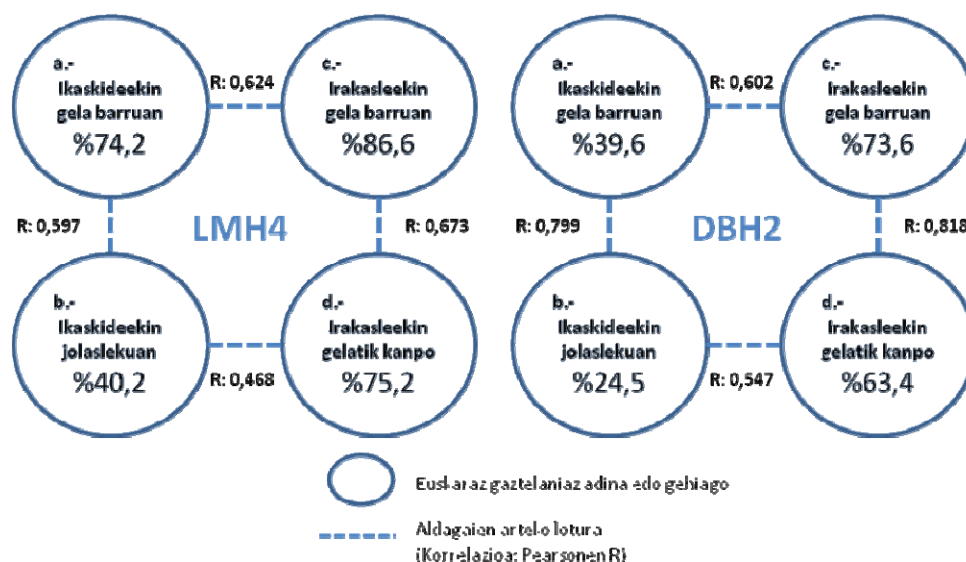
LABURTUZ...

Ikasleek beraien artean eta irakasleekin dituzten erabileren ideia nagusiak laburtzeko beraz, esan genezake LMH4ko ikasleen gehiengoak euskara erabiltzen duela beti edo gehienetan irakasleekin (gela eta gelatik kanpo) eta ikaskideekin gelan. Jolaslekuan ikaskideekin, ordea, proportzio handiagoa osatzen dute beti edo gehienetan gaztelaniaz egiten dutenak. DBH2ko ikasleen gehiengoak gaztelaniaz egiten du nagusiki ikaskideekin (gela eta gelaz kanpo) eta euskaraz irakasleekin (gela eta gelaz kanpo).

3.1.2.- ERABILEREN ARTEKO KORRELAZIOAK ETA NAGUSIKI EUSKARAZ ARITZEN DIREN IKASLEEN PROPORTZIOAK

Ikasleen eskolako erabilerak ikaskideekin eta irakasleekin, gela barruan eta gelatik kanpoko egoeratan euskaraz, gaztelaniaz eta beste hizkuntza batean zein proportziotan gertatzen diren ikusi ondoren, azter dezagun nolakoak diren lau erabilera horien arteko loturak LMH4n eta DBH2n.

Ondorengo irudian (1.a), bi datu ezberdin eskaintzen dira batera: batetik, bi ikasmailetan lau erabileren arteko korrelazioak zenbatekoak diren ikus dezakegu (Pearsonen R). Bigarren datu bat ere txertatu da irudian: aztertutako lau erabileretan (a, b, c eta d), zenbatekoa den ikasmaila bakoitzean EAEko ikasleen artean *euskaraz gaztelaniaz adina edo gehiago* egiten duten ikasleen proportzioa¹⁵:

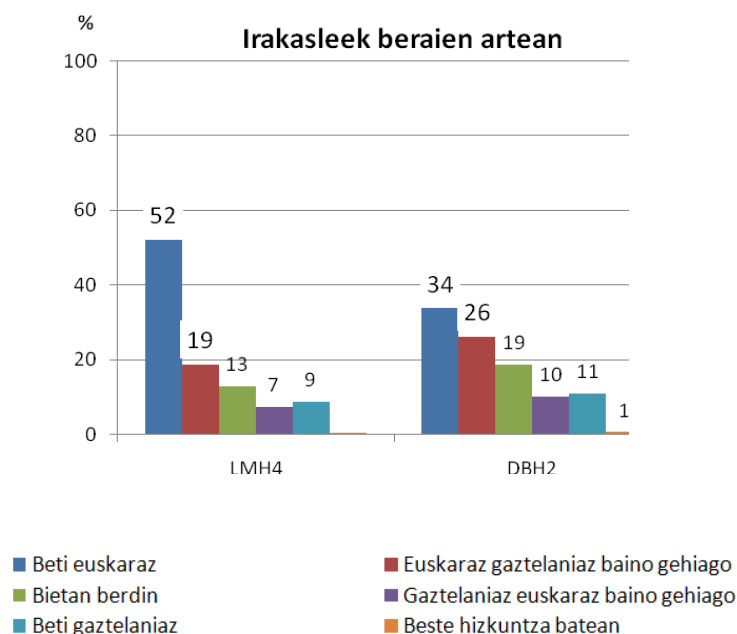

1. irudia

¹⁵ *Euskaraz gaztelaniaz adina edo gehiago* egiten duten ikasleen proportzioa kalkulatzeko, jatorrizko datuetan erantzun hauek dituzten ikasleak batu dira: *Beti euskaraz + Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago + Bietan berdin* (ikus datuak *Eranskina II* atalean).

1. irudiko datuetan ikus dezakegunez Ikaskideen artean, LMH4n *euskaraz gaztelaniaz adina edo gehiago* aritzen diren ikasleen proportzioa askoz handiagoa da gela barruan jolaslekuan baino (ia 35 puntu altuagoa). DBH2n, berriz, gela barruan nahiz jolaslekuan euskarazko erabilera nabarmen baxuagoa da LMH4n baino, eta bi eremuen arteko aldea askoz apalagoa. Irakasleekin dituzten elkarriketetan, gela barruan *euskaraz gaztelaniaz adina edo gehiago* aritzen diren ikasleen proportzioa 10-11 puntu altuagoa da gelatik kanpo baino, bai LMH4n eta bai DBH2n. Erabileren arteko korrelazioei dagokionez berriz, DBH2ko ikasleen artean korrelazio oso altua dago gela barruan ikaskideekin duten erabileraren eta jolaslekuan dutenaren artean ($R: 0,799$). Korrelazio hori askoz apalagoa da LMH4ko ikasleen artean ($R: 0,597$). Irakasleekin duten erabileraren kasuan ere, gela barruko eta gelatik kanpoko erabileren arteko korrelazioa askoz handiagoa da DBH2ko ikasleen artean, LMH4koen artean baino ($R: 0,818$ vs $R: 0,673$)¹⁶.

3.1.3.- ERABILERA IRAKASLEEN ARTEAN

30. grafikoa

Atal honekin amaitzeko, irakasleen arteko erabileren datuak ditugu goiko grafikoan. Bi ikasmailetan, EAEko irakasle gehienek arteko elkarriketak euskaraz dira, LMH4koen artean askoz modu nabarmenagoan. Konkreteki, ikasleek aitortutakoaren arabera, LMH4n irakasleen arteko elkarriketen %71 beti edo gehienetan euskaraz dira; DBH2n, berriz, %60. Beti edo gehienetan gaztelaniaz aritzen diren proportzioa DBH2n LMH4n baino 5 puntu altuagoa da (%16-%21). Datu hauek irakurtzean, gogoan izan ez dela berdina bi ikasmailetan A, B eta D ereduak dauden ikasleen proportzioa: DBH2n A ereduko taldeen proportzioa LMH4 baino 6 puntu handiagoa da (%13 eta %6 hurrenez hurren).

¹⁶ Irudian agertzen diren eskolako erabileren arteko korrelazio guztiak estatistikoki adierazgarriak dira, %99ko konfidantza-mailarekin.

3.2.- ESKOLA GIROKO ERABILEREN KONBINAZIOAK

Eskola giroko hizkuntza erabileretako banaketa orokorra ikusi dugu orain artean. Ikasmaila bakoitzean, solaskide bakoitzarekin eta testuinguru desberdinetan dauden joera nagusiak ikusteko balio izan du. Hurrengo urratsa, esparru, solaskide eta ikasmaila ezberdinetan joera berdinak edo ezberdinak dauden aztertzea izan beharko luke.

Joera orokorreari erreparatzeko xedea duenez, analisi hau egiterakoan galdetegiko 6 erantzun-aukerak lautan laburbildu dira¹⁷. Gainera, ikuspegi orokorra eskuratzeko nahikoa delakoan, ondorengo koadroetan ohikoenak diren konbinazioak soilik jaso dira.

Eskola giroko esparru desberdinetan solaskide desberdinekin normalean egin ohi duten hizkuntza erabilerak nola konbinatzen diren aztertutako dugu. Hautu horien arabera, zein tipologia den ohikoena ikus dezakegu.

ESKOLAKO ERABILEREN KONBINAZIOAK LMH4n					
Ikaskideekin		Irakasleekin		Ikasle kop.	%
Jolas lekuan	gelan	gelan	gelatik kanpo		
EUSK	EUSK	EUSK	EUSK	4437	24,4
GAZT	EUSK	EUSK	EUSK	3014	16,6
GAZT	GAZT	GAZT	GAZT	1736	9,6
BIAK	EUSK	EUSK	EUSK	1177	6,5
GAZT	GAZT	EUSK	EUSK	1098	6,0
GAZT	BIAK	EUSK	EUSK	692	3,8
GAZT	EUSK	EUSK	GAZT	611	3,4
GAZT	GAZT	EUSK	GAZT	404	2,2
GAZT	GAZT	BIAK	GAZT	384	2,1
GAZT	BIAK	BIAK	BIAK	354	2,0
Beste konbinazioak				4272	23,5
GUZTIRA				18179	100

8.taula

Lagin osoa kontuan hartuta, LMH4ko ikasleen artean **esparru guztietan solaskide guztiekin nagusiki euskara** erabiltzen dutenen tipologia kokatzen dira ikasle gehien (%24). Multzo txikiagoa izan arren, bigarren tipologia ohikoena da **ikaskideekin jolaslekuan nagusiki gaztelania erabiltzen duena eta ikaskideekin gelan edo irakasleekin edonon, berriz, nagusiki**

¹⁷

GALDETEGIKO ERANTZUNA	METATUTAKO ERANTZUNAK	LABURDURA
Beti euskaraz	Nagusiki euskaraz	EUSK
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago		
Bietan berdin	Bietan berdin	BIAK
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	Nagusiki gaztelaniaz	GAZT
Beti gaztelaniaz		
Beste hizkuntza batean	Beste hizkuntza batean	BESTE

euskara (%17). Esparru guztietan solaskide guztiekin nagusiki gaztelania erabiltzeko joera dutenek ere multzo esanguratsua osatzen dute (%10).

ESKOLAKO ERABILEREN KONBINAZIOAK DBH2n					
Ikaskideekin		Irakasleekin		Ikasle kop.	%
Jolas lekuan	gelan	gelan	gelatik kanpo		
GAZT	GAZT	GAZT	GAZT	3906	23,3
GAZT	GAZT	EUSK	EUSK	2936	17,5
EUSK	EUSK	EUSK	EUSK	2731	16,3
GAZT	EUSK	EUSK	EUSK	1004	6,0
GAZT	GAZT	BIAK	GAZT	803	4,8
GAZT	BIAK	EUSK	EUSK	796	4,8
GAZT	GAZT	EUSK	GAZT	702	4,2
GAZT	GAZT	BIAK	BIAK	642	3,8
GAZT	GAZT	EUSK	BIAK	493	2,9
BIAK	EUSK	EUSK	EUSK	421	2,5
Beste konbinazioak				2311	13,8
GUZTIRA				16745	100

9. taula

DBH2ko ikasleei dagokionez, ikasle gehien biltzen duen tipologia **nagusiki gaztelania eskolako solaskide guztiekin eta testuinguru guztietan** erabiltzen duena da (%23). Horretaz gain, beste bi tipologia nabarmentzen dira besteen gaineratik. Alde batetik, **ikaskideekin gelan eta jolaslekuan nagusiki gaztelania erabiltzen dutenak eta irakasleekin gelan edo gelatik kanpo euskara (%18)**. Eta beste alde batetik, **ikaskide eta irakasleekin gelan eta gelatik kanpo nagusiki euskara** erabiltzen dutenena (%16).

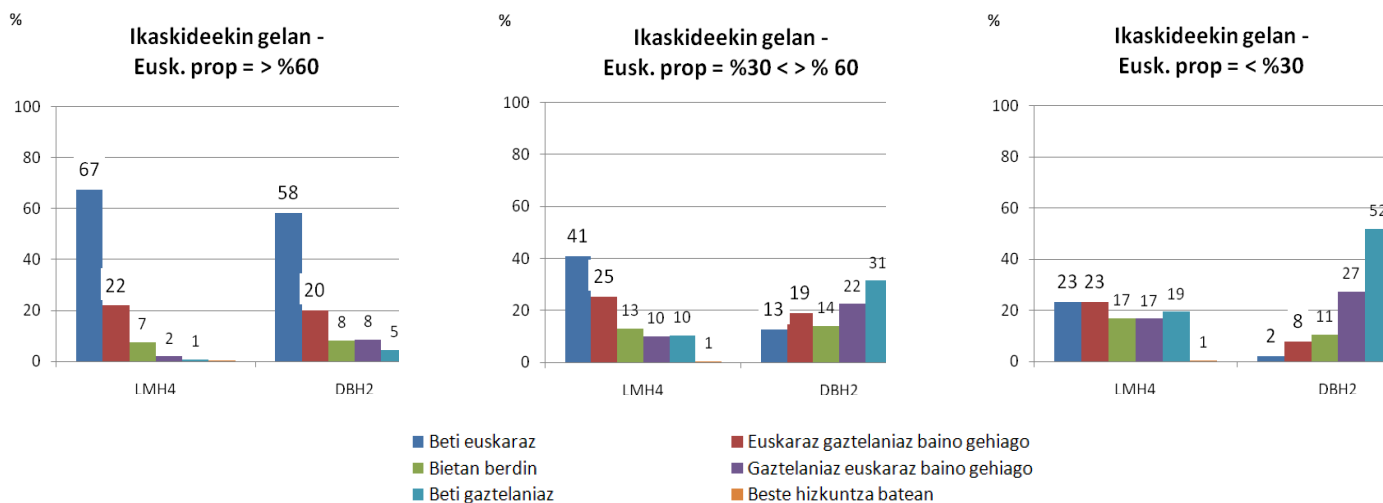
3.3.- Eskola giroko hizkuntza erabileraren alderaketak

3.1 eta 3.2 ataletan ikusi dugu nolakoak diren ikasleen eskola giroko erabilerak, aztertutako populazio guztia kontuan hartuta. 3.3 atal honetan populazio hori lau aldagairen arabera banatuko dugu, eskolako erabilerak nola aldatzen diren ikusteko: **herriko euskaldunen proportzioa**, ikasleen **lehen hizkuntza**, taldearen **hizkuntza-eredua** eta ikaslearen **sexua**.

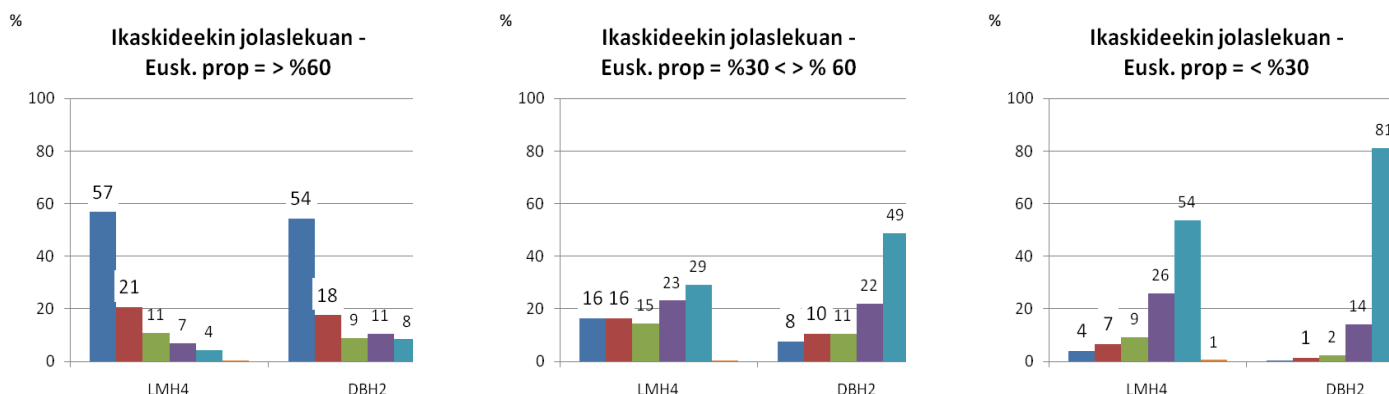
3.3.1.- Eskolako erabilerak, herriko euskaldunen proportzioaren arabera

Ondorengo lau puntuetan (A, B, C eta D) eskolako erabileren datuak eskaintzen dira, ikastetxea kokatuta dagoen **herriko euskaldunen proportzioaren** arabera populazioa hiru multzotan berezita.¹⁸ Datuen arteko aldeak nabarmenak dira, eta estatistikoki adierazgarriak. Lehen puntuan (A), ikaskideen arteko gela barruko erabileraren datuak ditugu:

A) Ikaskideen artekoa gelan

B) Ikaskideen artekoa jolaslekuan

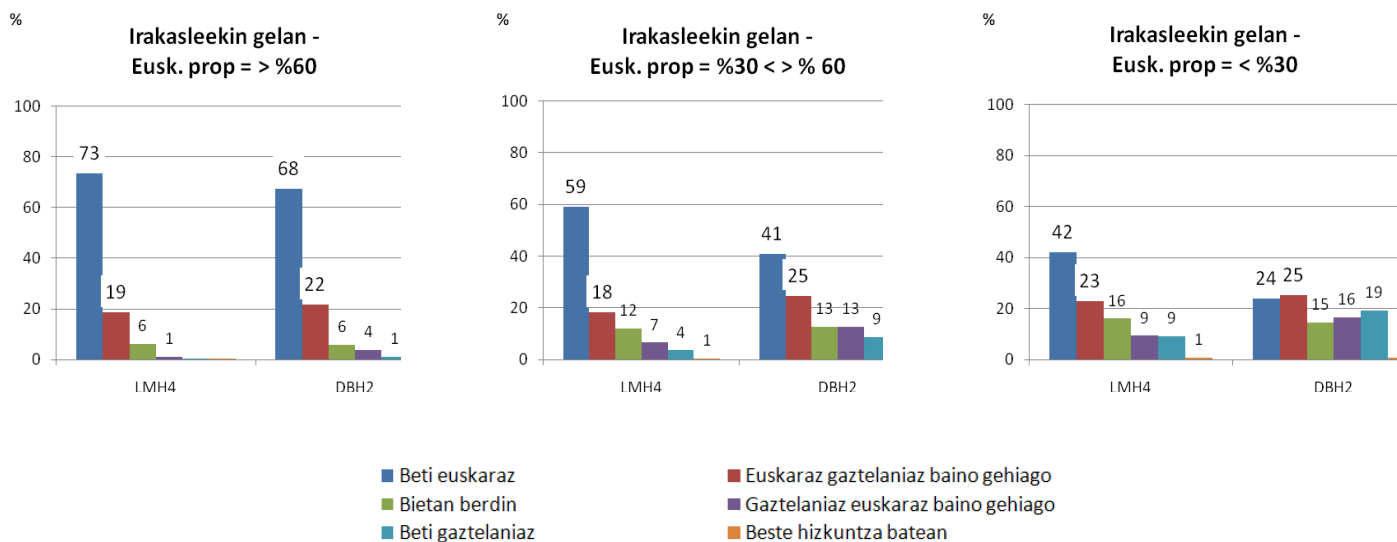
31., 32. eta 33. grafikoak

34., 35. eta 36. grafikoak

¹⁸ Proportzio zehatzak: ">%60": herriko euskaldunen proportzioa %60,57tik gorakoa. "%30 < > %60": eusk. proportzioa %31,46 eta %60,56 artekoa. "<%30": eusk. proportzioa %31,46tik beherakoa.

B puntuan (goiko hiru grafikoetan), ikaskideen jolaslekuko erabilera datuak eskaintzen dira, ikasleak *herriko euskaldunen proportzioaren* arabera banatuta.

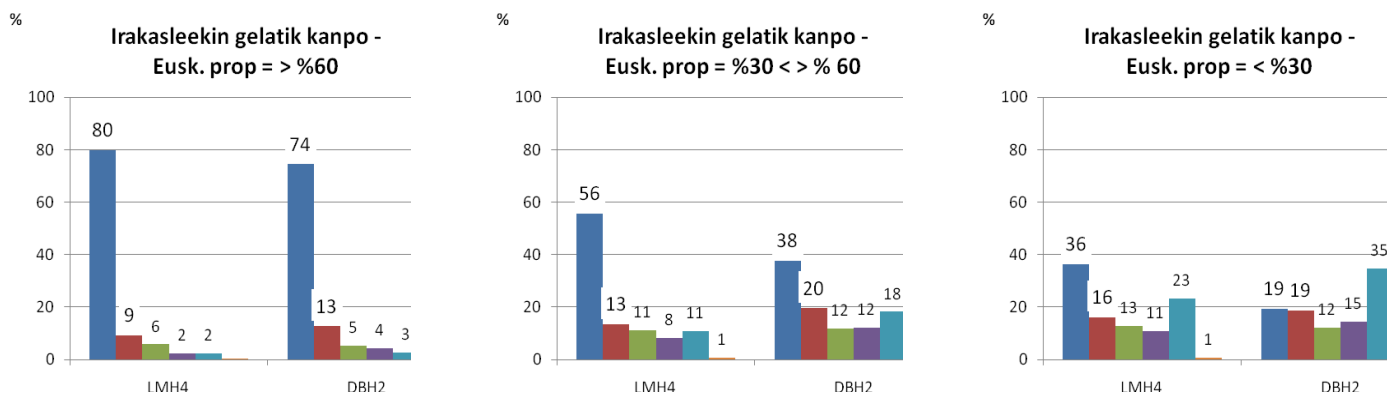
C) Irakasleekin gela barruan

37., 38. eta 39. grafikoak

Goiko hiru grafikoetan ikasleek irakasleekin gela barruan duten erabileraren datuak alderatzen dira. 3.3.1. puntu honetako gainerako hiru alderaketan kasuan bezala (A, B eta D), ezkerreko grafikoan (37.a) euskaldunak %60tik gora diren EAEko herrietan kokatutako ikastetxeen datuak biltzen dira, erdikoan (38.a) euskaldunak %30 eta 60 artean diren herrietakoak, eta eskuinekoan (39.a), euskaldunak %30etik behera diren herrietan dauden ikastetxeetako ikasleak.

D) Irakasleekin gelatik kanpo

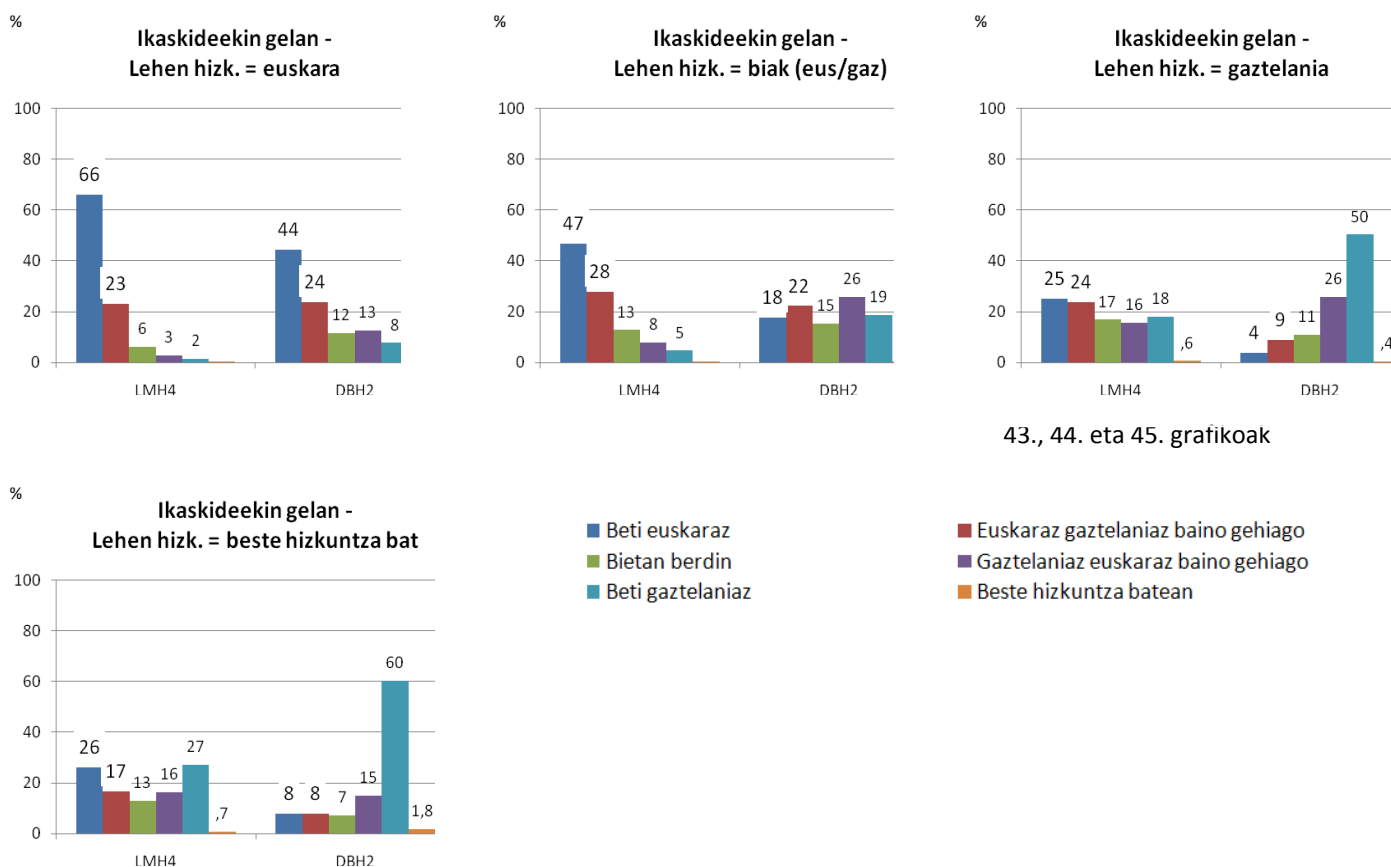
40., 41. eta 42. grafikoak

Goiko hiru grafikoetan ikasleek irakasleekin gelatik kanpo duten hizkuntza erabileraren datuak alderatzen dira, ikasleak A, B eta C puntuetako modu berean multzokatuta.

3.3.2.- Eskolako erabilerak, ikasleen lehen hizkuntzaren arabera

Aurreko puntuan bezala, 3.3.2 puntu honetan ere ikasleen eskolako lau erabileren datuak eskaintzen dira, bigarren alderaketa bat osatuz. Kasu honetan ikasleak beren *lehen hizkuntzaren* arabera banatu dira. Desberdintasunak nahiko handiak dira aztertutako lau erabileretan (A, B, C eta D), eta estatistikoki adierazgarriak (khi karratua), bai LMH4ko ikasleen artean eta baita DBH2koen artean ere.

A) Ikaskideen artekoa gelan

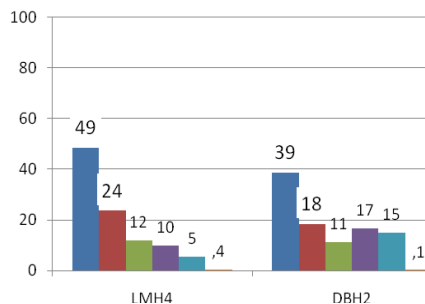
43., 44. eta 45. grafikoak

46. grafikoa

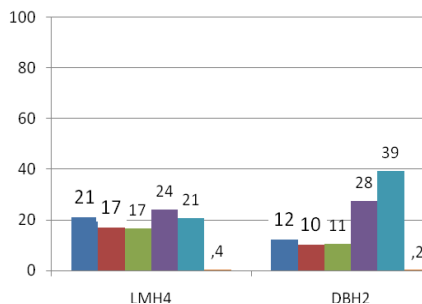
Lehen alderaketa honetan (A) ikasleen arteko gela barruko erabileraren datuak ditugu aztergai. Lehen grafikoan (43.a), lehen hizkuntza gisa 3 urte arte etxean **euskara** jaso duten ikasle guztien datuak ditugu. Bigarrenean (44.a), etxean lehen hizkuntza gisa **euskara eta gaztelania** izan dituzten ikasleenak. Lehen hizkuntza **gaztelania** izan duten ikasleen datuak eskaintzen dira hirugarren grafikoan (45.a) eta azkenik, laugarrenean (46.a) lehen hizkuntza gisa euskara eta gaztelania ez den **beste hizkuntza bat** izan duten ikasleenak.

B) Ikaskideen arteko jolaslekuan

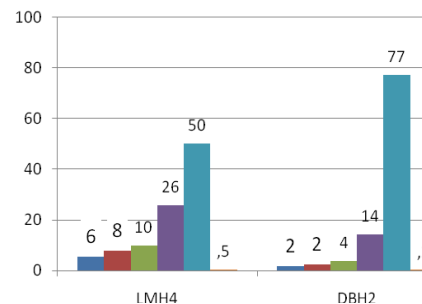
%
Ikaskideekin jolaslekuan -
Lehen hizk. = euskara

%
Ikaskideekin jolaslekuan -
Lehen hizk. = biak (eus/gaz)

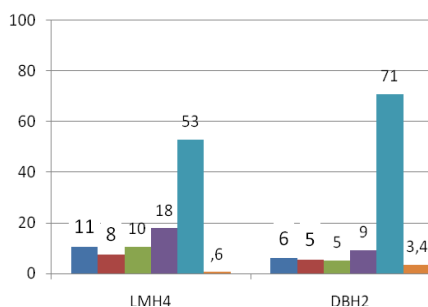

%
Ikaskideekin jolaslekuan -
Lehen hizk. = gaztelania

47., 48. eta 49. grafikoak

%
Ikaskideekin jolaslekuan -
Lehen hizk. = beste hizkuntza bat

50. grafikoa

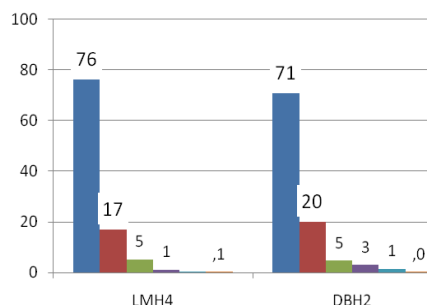
■ Beti euskaraz
■ Bietan berdin
■ Beti gaztelaniaz

■ Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago
■ Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago
■ Beste hizkuntza batean

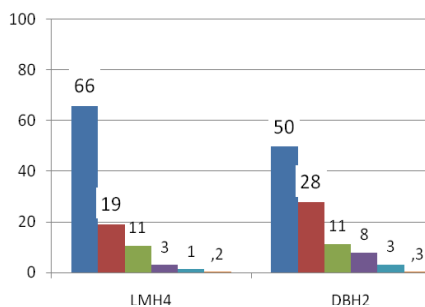
B puntu honetan ere, ikasleak beren lehen hizkuntzaren arabera lau multzotan berezita alderatzen dira erabilera datuak, kasu honetan ikasleen arteko jolaslekuko erabilerari dagozkionak (47, 48, 49 eta 50. grafikoak).

C) Irakasleekin gela barruan

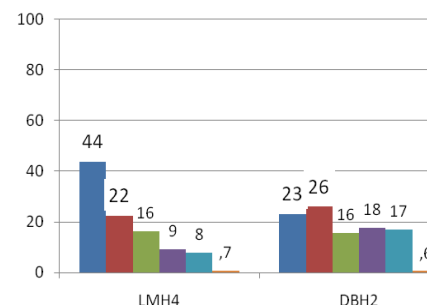
%
Irakasleekin gelan -
Lehen hizk. = euskara

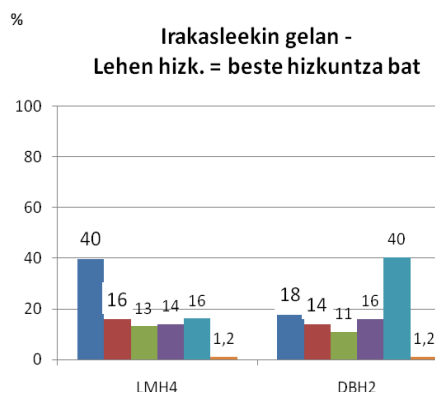
%
Irakasleekin gelan -
Lehen hizk. = biak (eus/gaz)

%
Irakasleekin gelan -
Lehen hizk. = gaztelania

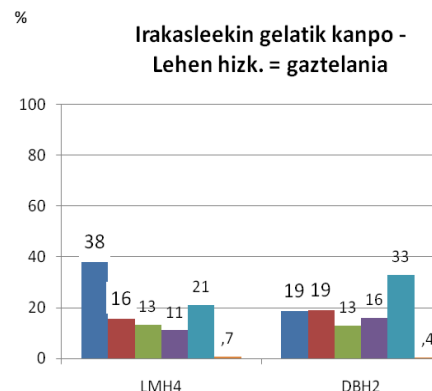
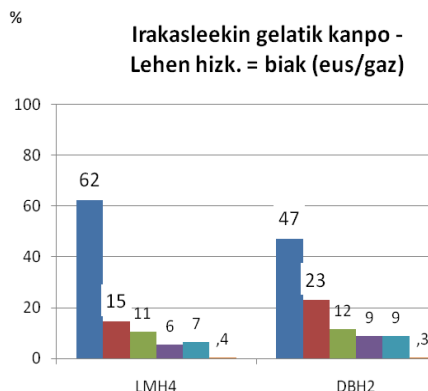
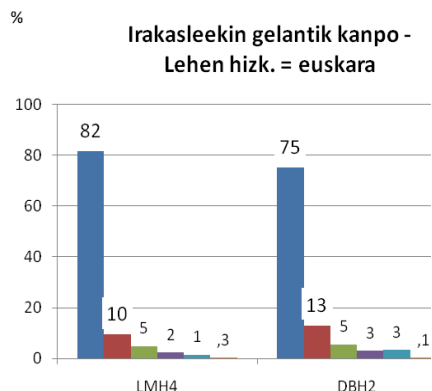

51., 52. eta 53. grafikoak

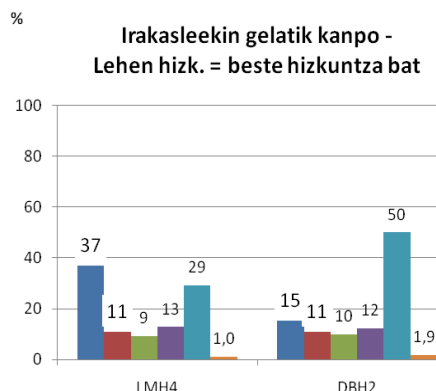

54. grafikoa

D) Irakasleekin gelatik kanpo

55., 56. eta 57. grafikoak

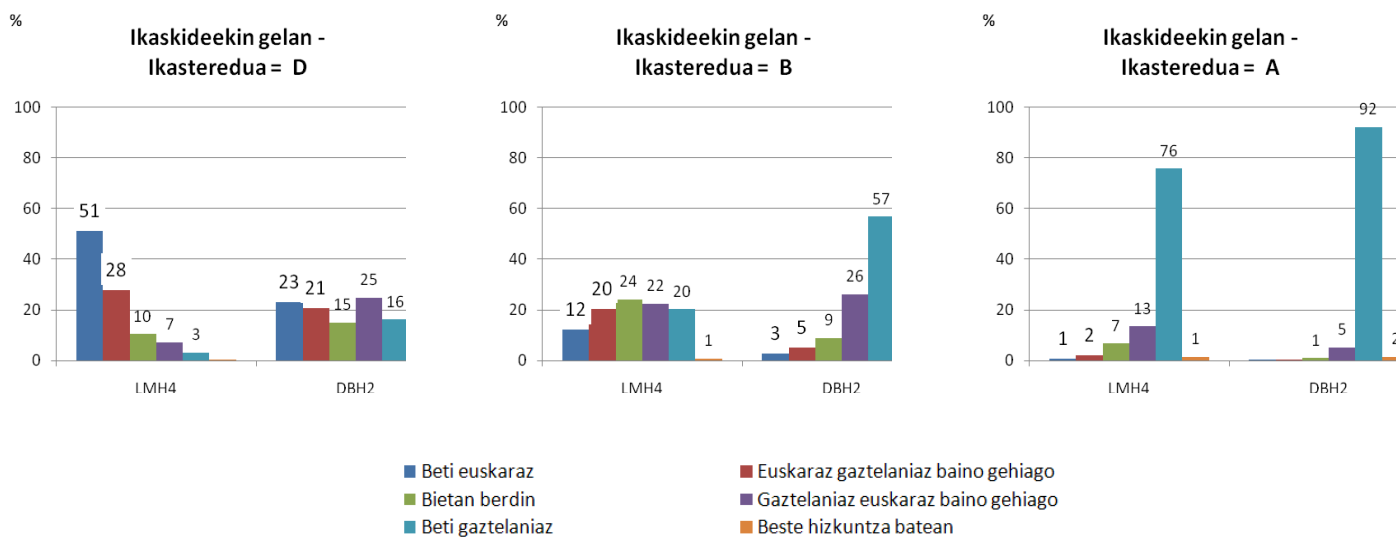
58. grafikoa

3.3.2. puntu honekin amaitzeko, D atal honetan, ikasleek beren irakasleekin gelatik kanpo duten erabilerari buruzko datuak ditugu (55, 56, 57 eta 58 grafikoak), ikasleak etxean jaso duten lehen hizkuntzaren arabera berezita.

3.3.3.- Eskolako erabilerak, hizkuntza-ereduaren arabera

Jarraian, atal honetan ikasleen eskolako hizkuntza erabileren hirugarren alderaketa bat eskaintzen da: *hizkuntza-ereduaren* arabera, hain zuzen. Datuak, beraz, D eredu, B eredu eta A eredu ikasleak bereizita alderatzen dira. *Hizkuntza-ereduaren* arabera bereizita, aztertutako lau erabileretan (A, B, C eta D) dauden ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak dira (khi karratua), bai LMH4ko ikasleen artean eta baita DBH2koen artean ere.

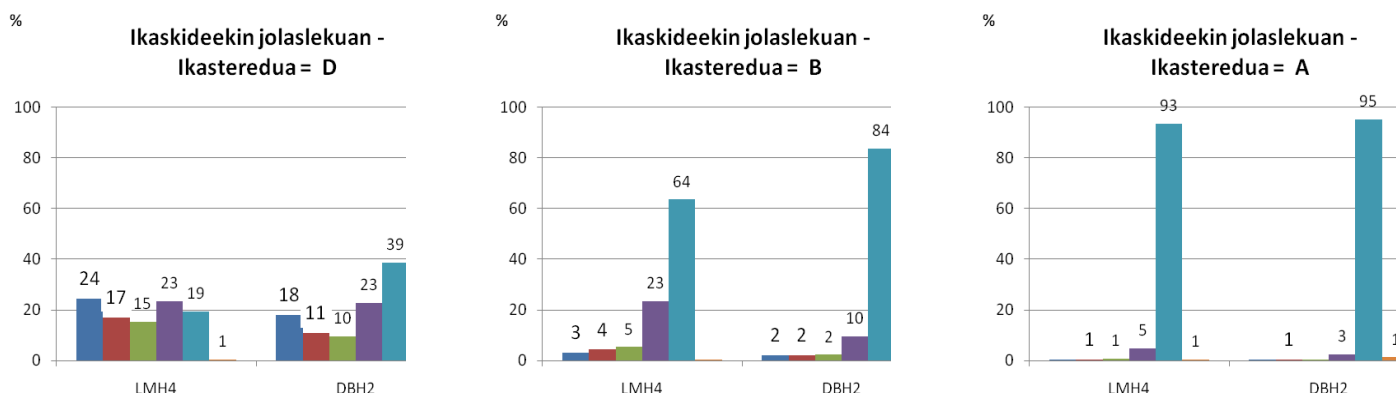
A) Ikaskideen artekoa gelan

59., 60. eta 61. grafikoak

Goiko hiru grafikoetan, ikaskideen arteko gela barruko erabileraren datuak alderatzen dira, beren *hizkuntza-ereduaren* arabera. Ezkerreko grafikoan (59.a) D hizkuntza-ereduko ikasleen datuak, erdikoan (60.a) B hizkuntza-eredukoak eta eskuinekoan (61.a) Akoenak.

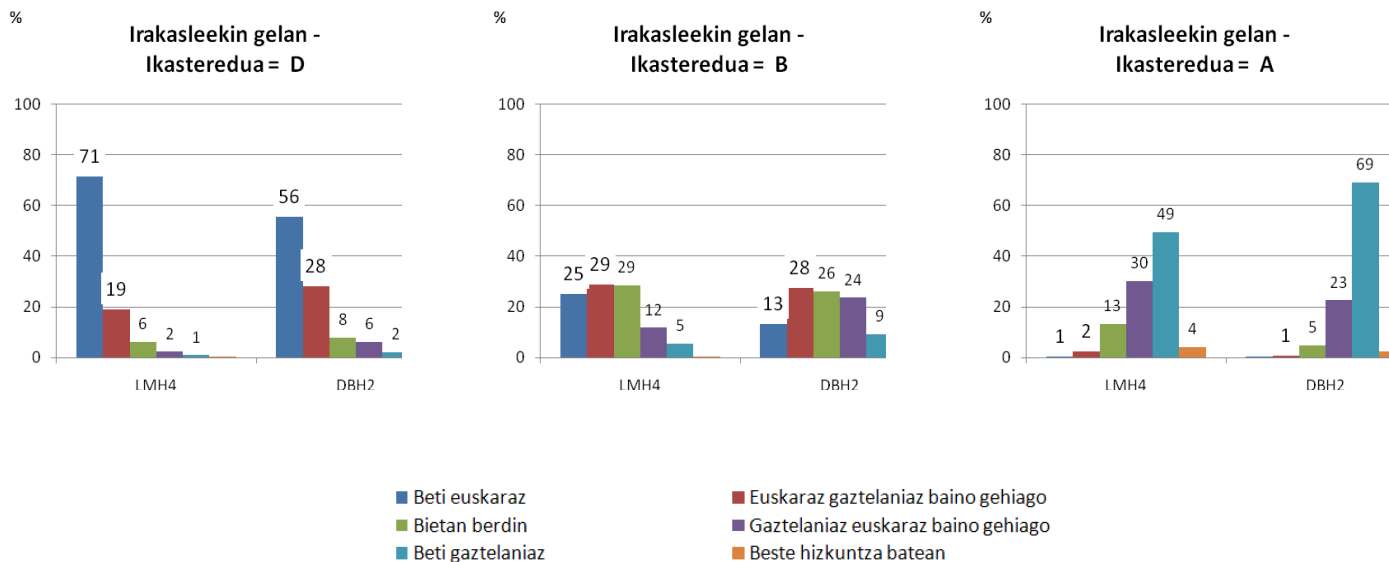
B) Ikaskideen artekoa jolaslekuan

62., 63. eta 64. grafikoak

B puntuan (goian) ikaskideen arteko jolaslekuko erabilerari buruzko datuak alderatzen dira, hizkuntza-ereduaren arabera.

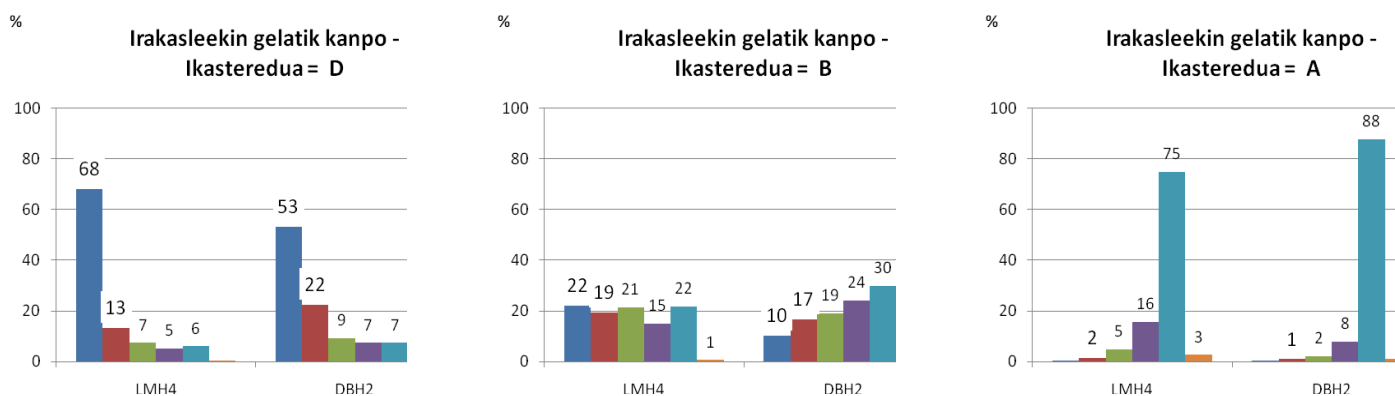
C) Irakasleekin gela barruan

65., 66. eta 67. grafikoak

C alderaketa honetan, ikasleek irakasleekin gela barruan duten erabileraren datuak alderatzen dira, kasu honetan ere ikasleak D, B eta A hizkuntza-ereduen arabera sailkatuta daude.

D) Irakasleekin gelatik kanpo

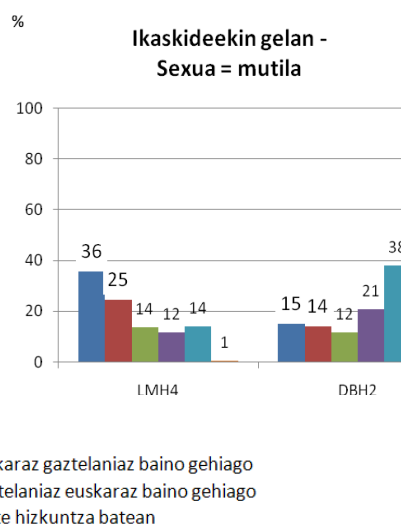
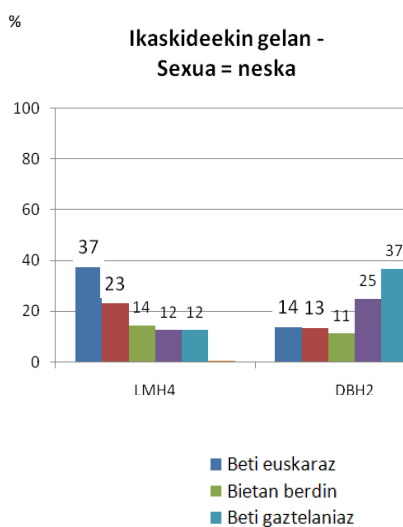
68., 69. eta 70. grafikoak

Azkenik, D puntuan, ikasleek irakasleekin gelatik kanpo duten erabilerari buruzko datuak ditugu, hizkuntza-ereduaren arabera sailkatuta hauek ere.

3.3.4.- Eskolako erabilerak, sexuaren arabera

Atal honetan ikasleen eskola giroko erabileren laugarren alderaketa bat eskaintzen da, kasu honetan ikasleak *sexuaren* arabera banatuta: neskak eta mutilak. *Sexuaren* arabera berezita, aztertutako lau erabileretan (A, B, C eta D) dauden ezberdintasunak aurreko hiru aldagaietan (3.3.1, 3.3.2 eta 3.3.3) ikusitakoak baino askoz txikiagoak dira. Hala ere, aldeak estatistikoki adierazgarriak dira (khi karratua) kasu gehienetan¹⁹.

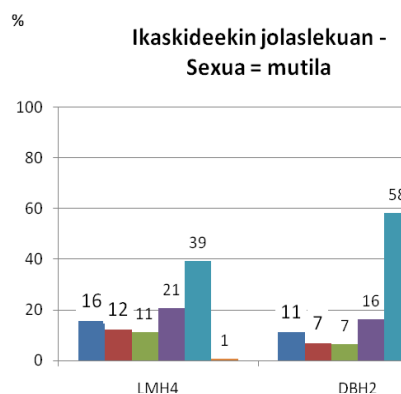
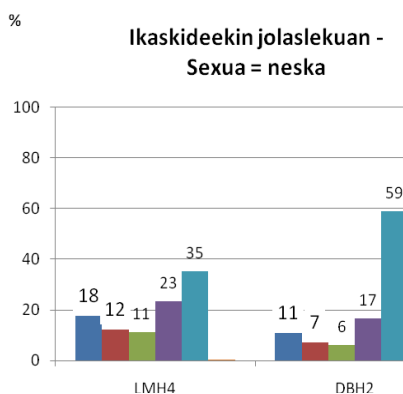
A) Ikaskideen artekoa gelan

71. eta 72. grafikoak

Goiko bi grafikoetan, ikaskideen arteko gela barruko erabileraren datuak alderatzen dira, sexuaren arabera: ezkerreko grafikoan (71.a) nesken datuak eta eskuinekoan (72.a) mutilenak.

B) Ikaskideen artekoa jolaslekuan

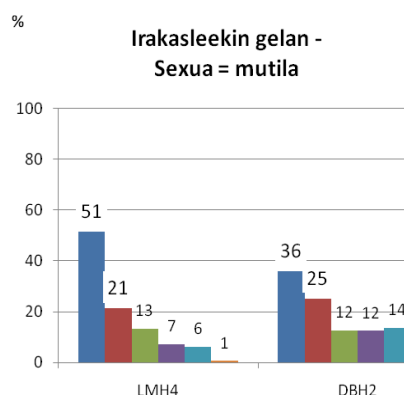
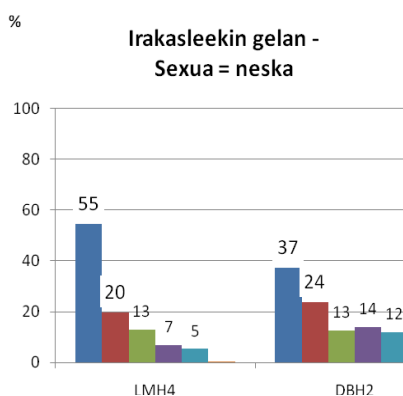

73. eta 74. grafikoak

¹⁹ A, C eta D puntuetako erabileren kasuan, aldeak adierazgarriak dira estatistikoki (khi karratua), bai LMH4ko eta bai DBH2ko ikasleentzat. B puntuan, LMH4ko ikasleen arteko aldea adierazgarria da, baina DBH2koena ez.

B puntu honetan (goian) ikaskideen arteko jolaslekuko erabileraren datuak alderatzen dira, *sexuaren* arabera. LMH4n, datuen arteko aldea estatistikoki adierazgarria da; ez, ordea DBH2n.

C) Irakasleekin gela barruan

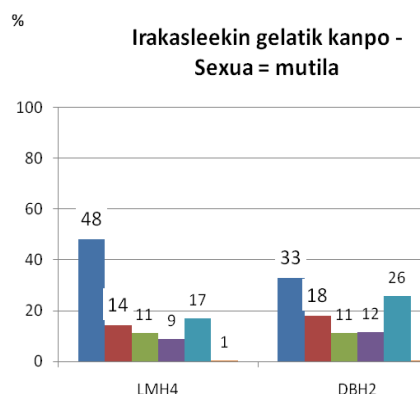
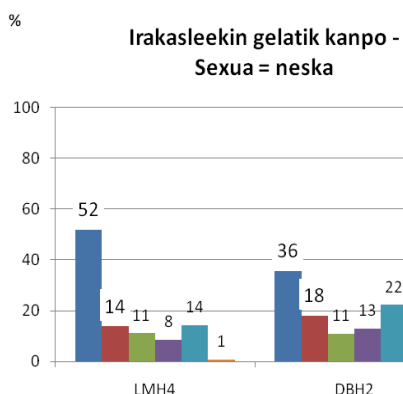
■ Beti euskaraz
■ Bietan berdin
■ Beti gaztelaniaz

■ Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago
■ Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago
■ Beste hizkuntza batean

75. eta 76. grafikoak

C alderaketa honetan, ikasleek irakasleekin gela barruan duten erabileraren datuak alderatzen dira, kasu honetan nesken (75. grafikoa) eta mutilen (76.a) datuak bereiziz.

D) Irakasleekin gelatik kanpo

77. eta 78. grafikoak

3.3.4. atalarekin bukatzeko, D puntuan, ikasleek irakasleekin gelatik kanpo duten erabileraren datuak ditugu, ikasleen sexuaren arabera sailkatuta hauek ere.

3.3.5.- Ondorio orokorrak

Herriko euskaldunen proportzioaren arabera:

Aldagaiaren eragina nabarmena da eskolako erabileretan, bai LMH4n eta bai DBH2n, batez ere ikaskideen arteko erabileretan (ez hainbeste irakasleekin). Ikaskideen artekoetan, nabarmentzekoa da zonalderik euskaldunenean (>%60) DBH2ko ikasleen artean euskarazko erabilera dela nagusi, eta alde txikia dagoela LMH4tik DBH2ra, beste bi zonaldeetan ez bezala. Irakasleekiko erabileretan berriz, aldeak ez dira oso handiak elkarrizketak gelan izan edo gelatik kanpo. Hiru zonaldeetan eta bi ikasmailetan euskarazko elkarrizketak dira nagusi irakasleekin, kasu batean salbu: zonalderik erdaldunenean (< %30), DBH2ko ikasleen artean.

Lehen hizkuntzaren arabera:

Eragina nabarmena da kasu honetan ere, eta erabileren aldeak askoz handiagoak dira ikasleen artekoetan, irakasleekin dituztenetan baino (bi ikasmailetan). Ikaskideen arteko erabileretan, nabarmentzekoa da LMH4ko ikasleen artean gelatik jolaslekura dagoen aldea: lehen hizkuntza gisa biak (eus/gaz) edo gaztelania duten ikasleen artean, erabilerak erabat desberdinak dira gela barruan eta jolaslekuan.

Hizkuntza-ereduaren arabera:

Gorago 2.2. puntuan ikusi dugun bezala, hizkuntza-ereduen datuak alderatzen ditugunean, ez gara hizkuntza-eredua soilik alderatzen ari: eredu batean eta bestean ari diren ikasleek beste hainbat ezaugarri ere ezberdinak dituzte (etxeko euskalduntasuna, herrikoa...). Eskolako erabilerak alderatuz, ikasleen erabilerak erabat ezberdinak dira A, B eta D ereduetan, bai ikaskideekin eta bai irakasleekin. **A eredu**an, ikaskideen artean ez dago ia euskarazko erabilerarik, eta irakasleekin ere oso mugatua da. **B eredu**an, ikaskideen artean LMH4n gela barruan bi hizkuntzen erabilerak badu nolabaiteko oreka, gainerakoetan gaztelaniako erabilera nagusitzen da. Irakasleekin berriz, bi hizkuntzak maila bertsuan erabiltzen dira. **D eredu**an, irakasleekiko erabileran euskarazkoa nagusitzen da nabarmen, bai LMH4n eta bai DBH2n. Ikaskideen artean, LMH4n gelan euskarazko erabilera nagusitzen da; DBH2n gelan eta LMH4n jolaslekuan bi hizkuntzak neurri bertsuan erabiltzen dira. DBH2n jolaslekuan, aldiz, gaztelaniazko erabilerak pisu gehiago du.

Sexuaren arabera:

Sexuaren arabera ikasleen eskolako erabileretan badira nolabaiteko aldeak kasu batzuetan, baina aldeak askoz txikiagoak dira aurreko hiru aldagaietan baino. Joera orokor gisa, esan genezake neskek mutilek baino gehixeago egiten dutela euskaraz eskolan, bai LMH4n eta bai DBH2n, puntu gutxiko aldearekin bada ere. Aldea handixeagoa da irakasleekiko erabileretan ikaskideen artekoetan baino. DBH2ko ikasleen artean, esaterako, ikaskideen arteko jolaslekuko erabileran nesken eta mutilen erabileren artean ez dago alde estatistikoki adierazgarririk.

4.- Aldagaien arteko loturak: eskola giroko erabilera eta beste aldagaiak

Gorago, 3. atalean zehar ikasleen eskolako lau erabilerak aztertu ditugu, unitate gisa ikasleen proportzioak erabiliz (%-ak). 4. atal honetan urrats bat gehiago emango dugu ikasleen eskolako erabileren azterketan, erabilera horiek beste aldagaiekin dituzten loturak aztertuz.

Lotura horien azterketa korrelazio analisien (4.2. atala) eta, batez ere, erregresio anizkoitzaren analisien bitartez egin da (4.3. atala). Analisi horiek egin ahal izateko, **mendeko aldagai** bat erabili da erreferentzia gisa, nolabait aztertutako eskolako erabilera horiek aldagai bakarrean biltzen dituen. Ondorengo atalean (4.1.) azaltzen da nola egin den mendeko aldagaiaren definizioa eta osaketa (4.1.1.) eta zein diren mendeko aldagai horren balioak EAEko LMH4ko eta DBH2ko ikasleen artean (4.1.2.).

4.1.- Mendeko aldagaia: *Ikasleen eskolako erabilera orokorra*

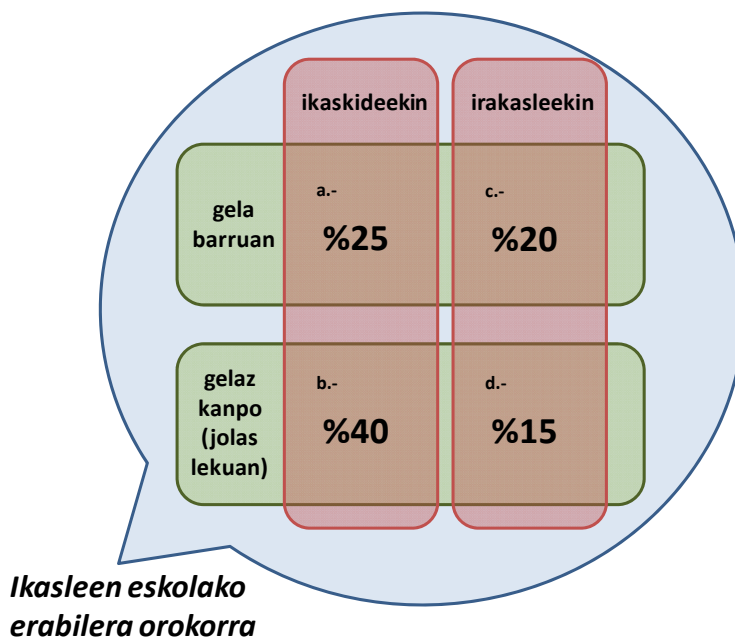
4.1.1.- Osaketa eta erabileren arteko haztapena

Ikasleen eskola giroko erabilerak beste aldagaiekin dituzten loturak aztertzeko, mendeko aldagai bakarra sortzea hobetsi da azterketa honetan. Aldagai horrek, **ikasleen eskolako erabilera orokorra adierazten du eta aldagai trinkoa da**. Gorago, lan honen 3. atalean, ikasleen eskola giroko hizkuntza erabileren azterketa egin da, ondorengo lau erabilerak bereiziz:

Aztertutako ikasleen eskola giroko erabilerak (3. atala)
a. Ikaskideen artekoa gelan
b. Ikaskideekin artekoa jolaslekuan
c. Irakasleekin gela barruan
d. Irakasleekin gelatik kanpo

Mendeko aldagaia osatzeko, aukera ezberdinak baloratu ondoren, **a, b, c** eta **d** aldagaiak konbinatuz aldagai trinko bat sortzea hobetsi da. Ikasleen eskolako hizkuntza erabileraren sintesi aldagaia da sortutakoa, eta **ikasleek eskolan dauden bitartean duten hizkuntza erabilera guztia laburbiltzen du, erabilera hori gatzelania < > euskara parametroetan zehaztuz**. Horrela izendatu dugu sortutako aldagai trinkoa: **Ikasleen eskolako erabilera orokorra**. Aldagai sintetikoa izanik, ez du eremu eta solaskide desberdinekiko erabileraren azterketarako aukerarik ematen, baina aldiz, erraztu egiten du beste aldagaiek ikasleen eskolako erabilera orokorrarekin duten harremana aztertzea.

Lau erabilera horiek (a, b, c eta d) konbinatu dira *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* mendeko aldagai trinkoa osatzeko, baina ez zaie lau erabilerei pisu berdina eman mendeko aldagaiaren baitan. Ondorengo irudian adierazten da mendeko aldagaiaren baitan lau erabilera horietako bakoitzari eman zaion pisua:

2. irudia

Zergatik eman zaie lau erabilerei pisu ezberdina mendeko aldagaia osatzean? Eta, zeren arabera hobetsi da haztapen hori eta ez beste bat?

Gorago esan bezala, *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* mendeko aldagaiak ikasleek eskolan dauden bitartean duten erabilera orokorra adierazten du. Erabilera orokor horren baitan haztapena egiteko, ondoko hiru parametroak hartu dira kontuan:

- Mintzajardunaren zenbatekoa:** zenbaki zehatzetan ezin eman baliteke ere normalean, bistan da ordu gehiago “sartzen” dituela LMH4ko (zer esanik ez DBH2ko) ikasleak bere ikaskideekin, irakasleekin baino. Ordu gehiago hitz egiten. Funtsezkoa da puntu hori: jardunak, hitz egiteak (mezu-iturri izateko gaitasun eragileak, ez besteri entzundakoa ulertzeko jasotze-gaitasun hutsak) aktibatzen du hiztunon erabilera, bere osoan. Ahozko jarduna, hitzekoa, bereziki da alor horretan zentrala.
- Mintzajardunaren nolakoa:** gizarte-bizitzarako garapen-oinarri gisa esanguratsuagoa da ikasleen arteko erabilera informala, eguneroko asmo-gogo-beldur-irrikez oratua, trebetasun- edo ezagutza-item kurrikularrak lantzeko jardura formala baino. Funtsezko puntua da hori: Pitagoras-en teorema (eta hura azaltzeko hizkera moldeak) ez dugu gehienok, eguneroko bizian, baliatu beharrik izaten: han jasotzen den hainbat pautak egoki gerta liteke interakzio-baldintza formaletarako, baina (lanbide batzuetako jardura-esparru batzuetan izan ezik) gutxi dira halakoak hiztun-elkarte gehienetan eta are gutxiago (euskara-erdaren funtzio-moldaera nagusiaren ondorioz) gurean.
- Mintzajardunaren situazio-egoera** (non-norekiko jardunaren eragina): diferentziak dira irakasleekiko harreman-jarduerak eta ikaskideekikoak, aurreko ataletan esandakoaz gainera, situazio-egoerak eragindako baldintzen aldetik ere. Libreagoak dira jardura batzuk, eta ingurumen-baldintzek behartuagoak besteak. Ingurumen-

baldintza horiek adierazgarriak dira, bestalde, solidaritate/aginte parametroen aldetik ere. Horrek ere pisua du, nola ez, jarduera horren aurrera begirako garapen-aukeretan.

Zertan konkreta litezke goiko arrazoibide kualitatibo horiek kopuru-neurrien planoan? Ez dago horretarako, guk dakigula, irtenbide objektibo bakar eta argirik. Lehentasun-joerak argi daude, baina joera horien konbinazio numeriko konkretua ez da gauza objektiboa, neutrala, eztabaida-ezina. Beste hitzetan esanik, lehentasun-joera horiek hobe jasotzeko hurbilketa-saioa egin liteke, baina zaila (agian ezinezkoa) da alde aurretiko zehaztapen objektibo sendorik segurtatzea.

Zailtasun-traba guztiekin ere, lehentasun-joera horiek hobe jasotzeko hurbilketa-saioa egitea hobetsi da lan honetan, horretarako, *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* mendeko aldagaiaren baitan aztertutako lau erabilerei gorago adierazi diren haztapena emanaz, alegia:

<i>Ikasleen eskolako erabilera orokorra (%100)</i>			
a) Ikaskideen artekoa gelan	b) Ikaskideekin artekoa jolaslekuan	c) Irakasleekin gela barruan	d) Irakasleekin gelatik kanpo
% 25	%40	%20	%15

10. taula

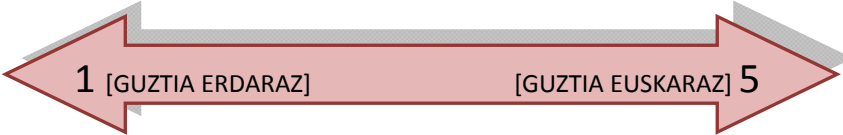
4.1.2.- LMH4 eta DBH2ko ikasleen balio orokorrak

Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagai trinkoa sortzeko, beraz, ikasle bakoitzaren lau erabilera datu konbinatu dira (10. taulako a), b), c) eta d) erabilerak) eta taula berean zehazten den haztapena eman zaie.

Aldagai trinkoaren balioak **1-etik 5-era doan eskala batean antolatu dira, non 1ak adierazten duen erabateko gaztelaniazko erabilera eskolan edo, zehatzago esateko, erabateko erdarazkoa²⁰, eta 5ak adierazten duen erabateko euskarazko erabilera eskolan** (aipatutako lau erabileretan “beti euskaraz” balioa duten ikasleak).

Ondorengo taulan adierazten dira LMH4ko eta DBH2ko ikasleek nolako balioak dituzten *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* aldagai trinkoan (maiztasunak eta ikasleen proportzioa). 1 eta 5 muturretan kokatutako ikasleen kopuruak zehazten dira, eta tarteko balioak dituztenak taldekatuta adierazi dira (1,01etik 1,99ra, 2,00tik 2,99ra, 3,00tik 3,99ra eta 4,00tik 4,99ra).

²⁰ Aldagai trinkoaren eskalan “1” balioa dute lau erabilera horietan “Beti gaztelaniaz” balioa duten ikasleek, hau da, eskolan erabateko gaztelaniazko erabilera dutenak. Askoz gutxiago diren arren, “Beste hizkuntza batean” erantzun duten ikasleak ere “Beti gaztelaniaz” datuen multzoan gehitu dira aldagai trinkoa osatzeko. Horregatik, zehatzagoa da esatea “Guztia erdaraz” “Guztia gaztelaniaz” baino. Kontuan hartu, dena den, eskolako erabileretan “Beste hizkuntza bat”ean aritzen diren ikasleen proportzioa ez dela iristen %1era konbinatu diren lau erabileratako bakar batean.

<i>Ikasleen eskolako erabilera orokorra</i> Maiztasunak eta proportzioak LMH4n eta DBH2n							
		1 [Guztia erdaraz]	1,01 → 1,99	2,00 → 2,99	3,00 → 3,99	4,00 → 4,99	5 [Guztia euskaraz]
LMH4	Maizt.	860	2167	4351	5164	3580	2057
	%	4,7	11,9	23,9	28,4	19,7	11,3
DBH2	Maizt.	2000	4118	4945	2715	1585	1382
	%	11,9	24,6	29,5	16,2	9,5	8,3

11. taula

LMH4ko eta DBH2ko ikasleek mendeko aldagai trinkoak, *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* aldagaiak, ikasleen arteko erabilerak eta ikasleek irakasleekin dituztenak konbinatzen ditu indize bakarrean. Taulako maiztasunak eta proportzioak ikusita bistan da LMH4ko ikasleek eskolan gehiago egiten dutela euskaraz DBH2koek baino. Azken hauek, (askoz) gehiago egiten dute gaztelaniaz; edo, zehatzago esateko, erdaraz. LMH4ko ikasleen artean, eskala trinkoan 3,00tik gorako balioak ditu ikasleen %59,4k. DBH2n, aldiz, proportzio hori %34koa da.

4.2.- Korrelazio analisia

4.2.1.- Kokapena: bi hitz “korrelazio”az

Ikasleek aldagai batean duten emaitzaren arabera, beste aldagai batean duten emaitza aldatu egiten dela ikusten dugu batzuetan. Lanketa estatistikoen bidez, jakin dezakegu ea aldaketa horiek datuen arteko loturaren bat adierazten diguten eta lotura horiek estatistikoki esanguratsuak diren, edo kasualitatearen ondorio. Horretarako, aldagaien arteko asoziazioa edo korrelazioa neurtzen duten estatistikoak erabiltzen dira.

Korrelazioen azterketarako parametro erabiliena Pearsonen R da. Bi aldagai kuantitatiboren arteko korrelazio linealaren norabidea eta sendotasuna neurtzen ditu adierazle honek eta -0,999tik 0,999rako eskalan adierazten da. Aldagaien arteko korrelazioa norabide berean ematen denean, R-k zeinu positiboa du, eta negatiboa alderantzizko norabidean bada. Korrelazioaren balorerik txikiena 0 da, loturarik eza adierazten duena, eta handienak berriz, 1 eta -1, erabateko lotura adieraziko luketenak (norabide berean edo alderantzizkoan, hurrenez hurren).

4.2.2.- Korrelazioak *Ikasleen eskolako erabilera orokorra*-rekin

Gorago 4.1. atalean aipatu bezala, beste aldagaiek ikasleen eskolako erabilerarekin duten lotura edo horretan duten eragina aztertzeko aldagai trinko bat osatu da, ikasleen eskolako lau erabilera ezberdin (a, b, c eta d) konbinatzen dituen: ***Ikasleen eskolako erabilera orokorra***. Korrelazioen atal honetan aldagai trinko hori da **mendeko aldagaia**, eta aldagai askeek harekiko dituzten korrelazio neurriak eskaintzen dira tauletan.

Aldagai askeen azterketa egiteko orduan, kasu batzuetan aldagai ezberdinen informazioa konbinatu da aldagai trinkoak edo konbinatuak sortzeko. **[Tr]** (Trinko) bereizgarriarekin ageri dira aldagai horiek tauletan. Guztira 9 aldagai trinko sortu dira analisirako, eta aldagai trinko [Tr] horiek beren baitan 27 aldagai askeren informazioa biltzen dute. Adibide batekin ikusiko dugu jarraian:

- *Etxeko erabilera [Tr]* da sorturiko aldagai trinko horietako bat. Aldagai hori sortzeko, bost aldagai askeren informazioa konbinatu da (ikus 14 taula): erabilera aitarekin, erabilera amarekin, erabilera neba-arrebekin, erabilera etxean guztiak batera egotean eta gurasoen erabilera beraien artean.

Ikasleen eskolako erabilera orokorra-rekin beste aldagaiek dituzten korrelazioak horrela antolatuta eskaintzen dira ondorengo tauletan: 12. taula da taula nagusia, non aldagai guztien informazioa laburtzen den. Bertan ageri dira aipaturiko 9 aldagai trinkoen korrelazioak eta gainerakoak. Guztira, LMH4ko ikasleen zerrendan 17 aldagai dira eta DBH2koenean, 23²¹. Taula nagusi horren ondoren, beste 9 taulatan (13. taulatik 21. taulara) aldagai trinko horietan konbinatu diren aldagaiek deskribatzen dira eta baita horietako bakoitzak mendeko aldagaiekin duen korrelazioa ere.

²¹ DBH2ko ikasleen galdetegiak bazuten LMH4koek ez zuten atal bat, *Zein hizkuntza doakio hobeto?* izeneko eta 6 aldagairen informazioa biltzen duena. Ikus gorago 2.1.10 atala.

Azpian duzue korrelazioen taula nagusia, LMH4ko eta DBH2ko ikasleen datuak berezita:

Korrelazioak *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Hizkuntza-eredua	,679	Erabilera eskolaz kanpoko jarduera antolatuetan [Tr]	,763
Erabilera eskolaz kanpoko jarduera antolatuetan [Tr]	,627	Etxeko erabilera [Tr]	,697
Erabilera lagunekin txateatzean	,592	Erabilera lagunekin txateatzean	,687
Hitz egiteko erraztasun erlatiboa	,574	Hitz egiteko erraztasun erlatiboa	,652
Etxeko erabilera [Tr]	,568	Hizkuntza-eredua	,630
Atxikimendua EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	,545	Atxikimendua EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	,622
Komunikabide eta kultur kontsumoa [Tr]	,530	Lehen hizkuntza	,616
Zaila-Erraza EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	,526	Komunikabide eta kultur kontsumoa [Tr]	,604
Lehen hizkuntza	,524	Herriko euskaldunen proportzioa	,598
Irakasleen erabilera beraien artean	,522	Zaila-Erraza EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	,539
Herriko euskaldunen proportzioa	,494	Irakasleen erabilera beraien artean	,529
Atxikimendua EUSKARA-INGELESIA [Tr]	,395	Atxikimendua EUSKARA-INGELESIA [Tr]	,431
Zaila-Erraza EUSKARA-INGELESIA [Tr]	,376	Zein hizkuntza doakie hobeto ... IKT?	,384
Jatorria [Tr]	,237	Zein hizkuntza doakie hobeto ... Familia?	,374
Errendimendu akademikoa batez beste [Tr]	,099	Zaila-Erraza EUSKARA-INGELESIA [Tr]	,354
Ikastetxearen ISEK indizea	,082	Zein hizkuntza doakie hobeto ... Irakaskuntza?	,349
Ikaslearen ISEK indizea	,054	Jatorria [Tr]	,327
		Zein hizkuntza doakie hobeto ... Mitina-politika?	,287
		Errendimendu akademikoa batez beste [Tr]	,189
		Zein hizkuntza doakie hobeto ... Lan mundua?	,179
		Zein hizkuntza doakie hobeto ... Lagun taldea?	,156
		Ikaslearen ISEK indizea	,102
		Ikastetxearen ISEK indizea	,095

12. taula

Goiko taulan aztertutako 17 eta 23 aldagaietatik (LMH4 eta DBH2, hurrenez hurren), guztiek dute korrelazio adierazgarria *Ikasleen eskola giroko erabilera orokorra* mendeko aldagaiarekin²². LMH4ko ikasleen artean *Hizkuntza-eredua* da korrelaziorik altuena duen aldagaia (ikastaldea A, B edo D ereduak izatea), eta DBH2koen artean *Erabilera eskolaz kanpoko jarduera antolatuetan* [Tr] aldagaia. Oro har, ikasleen eguneroko errealitate hurbileko hizkuntza adierazten duten aldagaiek (erabilera eskolaz kanpoko jardueratan, lagunekin²³ eta etxean) korrelazio oso estua dute DBH2ko ikasleen kasuan eskolako erabilerarekin, eta

²² Konfidantza-maila, kasu guztietan %99koa izanik.

²³ *Erabilera lagunekin txateatzean* aldagaia aztertu da hemen. Egoera oso jakin bat adierazten duen arren, ikasleek beren lagunekin duten hizkuntza erabileraren hurbilpen gisa har daiteke, gure ustez.

zertxobait ahulagoa LMH4ko ikasleengan. Hizkuntza-ereduaren korrelazioa aldiz, handia da bi ikasmailetan, baina LMH4n du korrelaziorik altuena.

Ikasleek euskara, gaztelania eta ingelesarekin dituzten zaila-erraza irudikapenetan eta atxikimenduan, [euskara-gaztelania] alderaketak korrelazio estuagoa du mendeko aldagaiarekin [euskara-ingelesa] alderaketak baino, bi ikasmailetan: *Atxikimendua EUSKARA-GAZTELANIA* [Tr] aldagaiak *Atxikimendua EUSKARA-INGELESA* [Tr] baino estuagoa, eta *Zaila-erraza EUSKARA-GAZTELANIA* [Tr] aldagaiak *Zaila-erraza EUSKARA-INGELESA* [Tr] aldagaiak baino estuagoa. Horrez gain, bi ikasmailetan mendeko aldagaia lotuagoa dago hizkuntzekiko atxikimenduekin (euskara edo gaztelania/ingelesa “gustukoago” izatea) zaila-erraza irudikapenekin baino.

Irakasleen erabilera beraien artean aldagaiak nabarmentzeko moduko korrelazioa du mendeko aldagaiarekin bi ikasmailetan; LMH4n, esaterako, *Herriko euskaldunen proportzioak* baino altuagoa. Ikastetxeetan hizkuntza aldetik ikasleek bizi duten giroaren adierazgarri izan daiteke aldagai hori. Bistan da hizkuntza-eredua bat edo beste izateak korrelazio estua duela ikasleen eskolako erabilerarekin, baina aldagai honen korrelazio altuak adierazten digu irakasleen arteko erabilera era batekoa edo bestekoa izateak ere baldintzatzen duela ikasleen arteko eskolako erabilera.

Ikasleen eskola errendimenduak (*Errendimendu akademikoa batez beste* [Tr]) eta maila sozioekonomikoak ere (*ISEK* indizeak) korrelazio adierazgarria dute eskolako erabilerarekin, baina askoz ahulagoak aurretik aipatu ditugun aldagaiek baino. Korrelazioek horrelako loturak adierazten dituzte: errendimendu akademiko altuagoa duten ikasleek, batez beste, euskarazko erabilera handixeagoa dute eskolan. Halaber, maila sozioekonomiko altuagoa duten ikasleek, batez beste, euskarazko erabilera zertxobait altuxeagoa dute eskolan. Aipatu bi korrelazioak estatistikoki adierazgarriak dira, baina taulako kopuruek adierazten duten moduan, oso ahulak.

Azkenik, *Zein hizkuntza doakie hobeto?* aldagaiei dagokionez, guztiek dute korrelazio adierazgarria *Ikasleen eskolako erabilera orokorrarekin*. Hau da, badago lotura adierazgarria eskolan euskara gehiago/gutxiago erabiltzearen eta hizkuntza hori gizarteko egoera/eremu ezberdinei “ongi doakiola” iriztearen artean.

12. taulako korrelazio orokorrak adierazi ondoren, osatutako aldagai trinkoen [Tr] deskribapena eta korrelazioak dituzue ondorengo tauletan:

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Erabilera eskolaz kanpoko jarduera antolatuetan [Tr]	,627	Erabilera eskolaz kanpoko jarduera antolatuetan [Tr]	,763
Zein hizkuntzatan ... Udaleku edo kanpamentuetan?	,593 1	Zein hizkuntzatan ... Eskolaz kanpoko ekintzetan?	,724
Zein hizkuntzatan ... Eskolaz kanpoko ekintzetan?	,573 2	Zein hizkuntzatan ... Udaleku edo kanpamentuetan?	,687
Zein hizkuntzatan ... Klase partikularretan?	,412 3	Zein hizkuntzatan ... Klase partikularretan?	,569

13.taula

Gorago ikusi dugunez, *Erabilera eskolaz kanpoko jarduera antolatuetan* [Tr] aldagai trinkoak oso korrelazio estua du ikasleen eskolako erabilerarekin, bereziki DBH2n. Gorago 13. taulan adierazten diren hiru aldagaien informazioa konbinatu da aldagai trinko hori osatzeko: ikasleek *eskolaz kanpoko ekintzetan* duten hizkuntza erabilera, *udaleku eta kanpamentuetako* erabilera eta *klase partikularretan* dutena²⁴. DBH2ko ikasleen artean *eskolaz kanpoko ekintzetako* erabilerak du korrelazio estuena (R: 0,724) *Ikasleen eskolako erabilera orokorrarekin*; LMH4n berriz, *udaleku eta kanpamentuetako* erabilerak (R: 0,593).

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Etxeko erabilera [Tr]	,568	Etxeko erabilera [Tr]	,697
Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure neba-arrebekin?	,550 1	Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure neba-arrebekin?	,675
Etxekoek, denek, batera zaudetenean (jatorduetan, telebistan...) zein hizkuntzatan hitz egiten duzue?	,521 2	Etxekoek, denek, batera zaudetenean (jatorduetan, telebistan...) zein hizkuntzatan hitz egiten duzue?	,660
Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure amarekin?	,486 3	Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure amarekin?	,599
Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure aitarekin?	,476 4	Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure aitarekin?	,578
Zein hizkuntzatan hitz egiten dute zure gurasoek beraien artean?	,392 5	Zein hizkuntzatan hitz egiten dute zure gurasoek beraien artean?	,501

14.taula

Etxeko erabilera [Tr] aldagai trinkoaren osaketan goiko taulan adierazten diren bost aldagaiak konbinatu dira²⁵. DBH2ko korrelazioak altuagoak dira bost aldagailetan LMH4koak baino. Bestalde, bi ikasmailetan bost aldagai askeen korrelazioen hurrenkera berdina da: ikasleek

²⁴ Hiru aldagaiei pisu bera eman zaie aldagai trinkoaren osaketa; bakoitzari %33,3.

²⁵ *Etxekoek, denek, batera zaudetenean...* aldagaiari eman zaio pisurik gehiena aldagai trinkoaren osaketan (%50). Gainerakoei, hurrenez hurren: *Erabilera amarekin* (%15), *aitarekin* (%15), *neba-arrebekin* (%10), *gurasoen artean* (%10).

beren *neba-arrebekin* duten hizkuntza-erabilerarekin du mendeko aldagaiak loturarik estuena, eta ahulena berriz, *gurasoen arteko erabilerarekin*.

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Atxikimendua EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	,545	Atxikimendua EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	,622
Gustuko al duzu euskara?	,534 1	Gustuko al duzu euskara?	,628
Gustuko al duzu gaztelania?	-,328 2	Gustuko al duzu gaztelania?	-,321

15.taula

Atxikimendua EUSKARA-GAZTELANIA [Tr] aldagai trinkoa 15. taulan ageri diren bi aldagaiak konbinatuz sortu da, bi hizkuntzetan ikasleek emandako erantzunak alderatuz²⁶. Bi ikasmailetan adierazgarriak dira bi aldagaien korrelazioak eta loturarik handiena “euskara gustuko” izatearekin du ikasleen eskolako erabilerak. Bestalde, korrelazioen norabideak (zeinu negatibo/positiboak) adierazten du “euskara nahiago” duten ikasleek, batez beste, eskolako erabilera orokorra altuagoa dutela euskaraz, eta “gaztelania nahiago” duten ikasleek, batez beste, eskolako erabilera orokorra baxuagoa dutela euskaraz.

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Komunikabide eta kultur kontsumoa [Tr]	,530	Komunikabide eta kultur kontsumoa [Tr]	,604
Gehien entzuten duzun irratsaioa	,484 1	Gehien entzuten duzun irratsaioa	,565
Gehien bisitatzen duzun Web orrian?	,405 2	Gehien bisitatzen duzun Web orrian?	,483
Gehien entzuten duzun musika taldea edo abeslaria	,320 3	Gehien entzuten duzun musika taldea edo abeslaria	,345
Gehien ikusten duzun telebista saioan?	,314 4	Gehien ikusten duzun telebista saioan?	,233

16.taula

Komunikabide eta kultur kontsumoa [Tr] aldagai trinkoa osatzeko, 16. taulan ageri diren lau aldagaiak konbinatu dira²⁷, ikasleei galdetuz item bakoitzean “euskaraz” den, “gaztelaniaz” edo “beste hizkuntza bat”ean. Lau aldagaiak konbinatuz sorturiko aldagai trinkoa aldagai kuantitatibo kontsidera daiteke (eta beraz, korrelazioak kalkula litezke), baina aldagaietako bakoitza bere horretan ez. Kasu honetaz, lau aldagai horien korrelazioak eskaintzen dira erreferentzia gisa (*irratsaioa*, *web orria*, *telebista saioa* eta *abeslaria*), baina ez dute estatistikoki oinarri egokirik korrelazioen kalkulua egiteko. Bi ikasmailetan aldagai askeen loturak hurrenkera berdina du eta ikasleek *gehienez entzuten duten irratsaioaren* hizkuntza euskara edo gaztelania izateak du lauetan loturarik gehien *Ikasleen eskolako erabilera orokorrarekin*.

²⁶ Bi erantzunak kontuan hartuta, aldagai trinkoan berezi dira “Euskara nahiago”, “Biak berdin” edo “Gaztelania nahiago”.

²⁷ Lau aldagaien pisu bera eman zaie haztapenean: bakoitzari aldagai trinkoaren %25.

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Zaila-Erraza EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	,526	Zaila-Erraza EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	,539
Zer iruditzen zaizu euskara?	,494 1	Zer iruditzen zaizu euskara?	,481
Zer iruditzen zaizu gaztelania?	-,250 2	Zer iruditzen zaizu gaztelania?	-,262

17.taula

Zaila-Erraza EUSKARA-GAZTELANIA [Tr] aldagai trinkoa osatzeko, 17. taulan ageri diren bi aldagaiak konbinatu dira, emaitza gisa lortuz bi hizkuntzetako zein irudikatzen duen ikasle bakoitzak errazago edo zailago²⁸. Korrelazioek antzeko indarra dute kasu honetan bi ikasmailetan eta alderantzizko zeinua, ulertzekoa denez, euskarazko eta gaztelaniazko aldagaietan.

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Atxikimendua EUSKARA-INGELESIA [Tr]	,395	Atxikimendua EUSKARA-INGELESIA [Tr]	,431
Gustuko al duzu euskara?	,534 1	Gustuko al duzu euskara?	,628
Gustuko al duzu ingelese?	,224 2	Gustuko al duzu ingelese?	-,001

18.taula

Atxikimendua EUSKARA-INGELESIA [Tr] aldagai trinkoa 18. taulan ageri diren bi aldagai askeak konbinatuz sortu da, bi hizkuntzetan ikasleek emandako erantzunak alderatuz²⁹. *Ikasleen eskolako erabilera orokorrak* askoz lotura sendoagoa du euskara “gustuko” izatearekin, ingelese gustuko izatearekin baino LMH4n (R: 0,534 vs 0,224). DBH2n berriz, *gustuko al duzu ingelese?* aldagai askeak ez du lotura adierazgarriarik mendeko aldagaiarekin; hau da: ingelese gustuko izateak edo ez izateak ez du loturarik ikasleek eskolan euskara gehiago edo gutxiago erabiltzearekin.

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Zaila-Erraza EUSKARA-INGELESIA [Tr]	,376	Zaila-Erraza EUSKARA-INGELESIA [Tr]	,354
Zer iruditzen zaizu euskara?	,494 1	Zer iruditzen zaizu euskara?	,481
Zer iruditzen zaizu ingelese?	-,045 2	Zer iruditzen zaizu ingelese?	-,038

19.taula

²⁸ Bi erantzunak kontuan hartuta, aldagai trinkoan berezi dira “Euskara errazagoa”, “Biak berdin” edo “Gaztelania errazagoa”.

²⁹ Bi erantzunak kontuan hartuta, aldagai trinkoan berezi dira “Euskara nahiago”, “Biak berdin” edo “Ingelese nahiago”.

Zaila-Erraza EUSKARA-INGELES [Tr] aldagai trinkoa osatzeko, 19. taulan ageri diren bi aldagai askeak konbinatu dira. Taulan ageri diren korrelazioen balioek adierazten dute ikasleek euskara “zaila” edo “erraza” izatearen irudikapenak nahiko lotura sendoa duela mendeko aldagaiarekin. Aldiz, ingelesa “zaila” edo “erraza” izatearen irudikapenak ez du apenas loturarik ikasleek eskolan euskara gehiago edo gutxiago erabiltzearekin, ez LMH4n eta ez DBH2n (gutxieneko lotura txiki bat badago, estatistikoki adierazgarria eta zentzu negatibokoa dena bi ikasmailetan, baina oso ahula: $R: 0,05$ etik beherakoa).

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Jatorria [Tr]	,237	Jatorria [Tr]	,327
Non jaio zen zure ama?	,215 1	Non jaio zen zure aita?	,291
Euskal Herritik kanpo ZU jaio bazara, zenbat denbora daramazu hemen bizitzen?	,203 2	Non jaio zen zure ama?	,283
Non jaio zen zure aita?	,198 3	Euskal Herritik kanpo ZU jaio bazara, zenbat denbora daramazu hemen bizitzen?	,272
Non jaio zinen zu?	,163 4	Non jaio zinen zu?	,246

20. taula

Jatorria [Tr] aldagai trinkoa 20. taulan zehazten diren aldagaiak konbinatuz sortu da, ikasleak eta gurasoak kanpoan jaioak diren edo ez kontuan hartuz (xehetasun gehiagorako, ikus gorago 2.1.6 atala). Konbinatutako lau aldagaiek korrelazio estatistikoki adierazgarriak dituzte *Ikasleen eskolako erabilera orokorrarekin* bi ikasmailetan, eta lau kasuetan korrelazio horiek pixka bat indartsuagoak dira DBH2ko ikasleen artean LMH4koen artean baino.

Korrelazioak Ikasleen eskolako erabilera orokorra aldagaiarekin

LMH4		DBH2	
	R		R
Errendimendu akademikoa batez beste [Tr]	,099	Errendimendu akademikoa batez beste [Tr]	,189
Zein nota izan zenuen... Euskara?	,194 1	Zein nota izan zenuen... Euskara?	,244
Zein nota izan zenuen... Matematika?	,086 2	Zein nota izan zenuen... Matematika?	,169
Zein nota izan zenuen... Ingelesa?	,056 3	Zein nota izan zenuen... Ingelesa?	,131
Zein nota izan zenuen...Gaztelania?	,002 4	Zein nota izan zenuen...Gaztelania?	,112

21. taula

Errendimendu akademikoa batez beste [Tr] aldagaiak ikasleek lau ikasgaitan aurreko urtean lortutako kalifikazio akademikoak konbinatzen ditu³⁰. Korrelazioen balioak nahiko baxuak dira bi ikasmailetan, baina zertxobait altuagoak DBH2n. Lau ikasgai horietan emaitza akademiko hobeak dituzten ikasleek, batez beste, euskarazko erabilera zertxobait altuagoa dute eskolan. LMH4n, dena den, ... *Gaztelania* aldagaiaren korrelazioa ez da estatistikoki adierazgarria mendeko aldagaiarekin (itzal laranja).

³⁰ Galdera kasu honetan ikasleen gurasoei egin zaie, eta lau ikasgaietako notei haztapenean pisu bera eman zaie aldagai trinkoa osatzeko: bakoitzari %25.

4.3.- Erregresio anizkoitzaren analisia

4.3.1.- Kokapena: bi hitz erregresio anizkoitzaz

Aurreko atalean (4.2.), **Ikasleen eskolako erabilera orokorra**ekin beste aldagaiek duten lotura aztertu da korrelazioen bidez. Badakigu ez dagoela eskolako erabilera aldagai hauetako bakar baten bidez auresateko modurik. Izan ere, etxeko, eskolako edo familiako baldintzek, besteak beste, eskolako erabileran duten eragina oso fenomeno konplexua dugu EAEkoa bezalako hizkuntza egoera batean. Aldagaiok elkar lotuta daude eta guztiak kontuan hartuz soilik hurbildu gintezke neurri batean ikasleen erabilera auresatera.

Erregresio anizkoitzaren analisia aldagai aske multzo baten bidez mendeko aldagai bat auresateko erabiltzen den teknika estatistiko bat da. Analisi honen bitartez, mendeko aldagaia auresateko “eredu bat” sortzen dugu, nolabait.

Erregresio analisiaren interpretazioan garrantzitsua da, besteak beste, eredu osoak mendeko aldagaia auresateko duen ahalmenari erreparatzea; ereduan sartu diren aldagaien zerrendari eta hauen ordenari erreparatzea; aldagai bakoitzak bere aurrekoen bidez auresan zitekeenari egiten dion ekarpena ere kontuan hartzea (R^2 aldaketa); eta azkenik, erabilitako aldagaietatik eredutik kanpo geratu direnak zein diren identifikatzea.

4.3.2.- Erregresio bidezko analisisietarako erabilitako aldagaiak

Erregresio bidezko analisisietan erabilitako aldagaiak		
01	ATXIKIMENDUA EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	
02	ZAILA-ERRAZA EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	
03	HITZ EGITEKO ERRAZTASUN ERLATIBOA	
04	LEHEN HIZKUNTZA	
05	ETXEKO ERABILERA [Tr]	
06	JATORRIA [Tr]	
07	IKASLEAREN ISEK INDIZEA	
08	HIZKUNTZA-EREDUA	
09	IRAKASLEEN ERABILERA BERAIEEN ARTEAN	
10	ERABILERA ESKOLAZ KANPOKO JARDUERA ANTOLATUETAN [Tr]	
11	HERRIKO EUSKALDUNEN PROPORTZIOA	
12	KOMUNIKABIDE ETA KULTUR KONTSUMOA [Tr]	
13	ZEIN HIZKUNTZA DOAKIE HOBETO - FAMILIA	(DBH2n soilik)
14	ZEIN HIZKUNTZA DOAKIE HOBETO - LAGUN TALDEARI	(DBH2n soilik)
15	ZEIN HIZKUNTZA DOAKIE HOBETO - IRAKASKUNTZA	(DBH2n soilik)
16	ZEIN HIZKUNTZA DOAKIE HOBETO - MITINA	(DBH2n soilik)
17	ZEIN HIZKUNTZA DOAKIE HOBETO - LAN MUNDUA	(DBH2n soilik)
18	ZEIN HIZKUNTZA DOAKIE HOBETO - IKT	(DBH2n soilik)
M	IKASLEEN ESKOLAKO ERABILERA OROKORRA	

22.taula

Goiko taulan (22.a) adierazten da lan honetan erregresio analisietarako erabili den aldagai askeen multzoa: mendeko aldagaia (goiko taulan “M” hizkia duena), korrelazio analisietan bezala, **ikasleen eskolako erabilera orokorra** izan da, eta aldagai hori azaltzeko hamabi aldagai askeko multzoa erabili da LMH4ko analisietan, eta hemezortzi aldagaikoa DBH2koetan³¹.

Taula horretako sei aldagairen kasuan, aldagaiaren izenaren ondoan “[Tr]” bereizgarria ageri da. Aldagai “trinkoak” edo konbinatuak direla adierazi nahi da horrekin, azterketa honetan baliatutako aldagai bat baino gehiago konbinatuz kalkulaturikoak, hain zuzen. Aldagai trinko horien osaketa gorago azalduta dago (4.2. atalean). Ondorengo taulan zehazten dira erregresio analisietan erabilitako sei aldagai “trinko” horiek zein diren, eta non ematen den bere osaketaren berri:

	Aldagai trinkoa	Osaketari buruzko xehetasunak
01	ATXIKIMENDUA EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	Ikus 4.2.2 atalean 15. taula eta azalpena
02	ZAILA-ERRAZA EUSKARA-GAZTELANIA [Tr]	Ikus 4.2.2 atalean 17. taula eta azalpena
05	ETXKO ERABILERA [Tr]	Ikus 4.2.2 atalean 14. taula eta azalpena
06	JATORRIA [Tr]	Ikus 4.2.2 atalean 20. taula eta azalpena
10	ERABILERA ESKOLAZ KANPOKO JARDUERA ANTOLATUETAN [Tr]	Ikus 4.2.2 atalean 13. taula eta azalpena
12	KOMUNIKABIDE ETA KULTUR KONTSUMOA [Tr]	Ikus 4.2.2 atalean 16. taula eta azalpena

23. taula

4.3.3.- Erregresio bidezko analisi orokorra LMH4n eta DBH2n

Erregresio anizkoitz bidezko analisiak, 22. taulan ageri diren hamabi aldagai horietan guztietan (hemezortzi, DBH2ko ikasleen kasuan) informazioa zuten ikasleekin egin dira: LMH4ko ikasleen kasuan, 16.506 ikasle aztertu dira erregresio bidez (populazio osoa: 18.636) eta DBH2koen kasuan 15.531 ikasle (populazio osoa: 17.184). Horrela, analisi hauen oinarri estatistikoa oso sendoa da.

Urratsez urratseko teknikarekin (Stepwise) egin dira erregresio anizkoitzaren analisiak bi ikasmailetan, kasu guztietan mendeko aldagaia **IKASLEEN ESKOLAKO ERABILERA OROKORRA** izanik, eta beraz, aldagai hori “auresatea” ahalbidetzen duten eredu matematikoak dira ondorengo tauletan adierazten direnak. Arrue ikerketan, dena den, erregresio bidezko emaitza horien interesa ez dago bereziki erabilera horren “auresatean”, baizik eta erregresio bidezko emaitza horiek EAEko *ikasleen eskolako erabileraren* konplexutasuna hobeto ezagutzeko eta hobeto ulertzeko eskaintzen digun aukera ederrean.

LMH4ko ikasleen artean eginiko erregresio anizkoitzaren emaitza ikus dezakezue beheago 24. taulan. Ondoren, DBH2ko ikasleen artean eginikoa, 25.ean.

³¹ 22. taulan ikus daitekeenez, 12 aldagai askeko multzo berdina erabili da bi ikasmailetan, eta DBH2ko kasuan, beste 6 aldagai gehitu zaizkio (*Zein hizkuntza doakie hobeto?* atalekoak, hain zuzen).

Erregresio anizkoitza. Mendeko aldagaia: *Ikasleen eskolako erabilera (orokorra)*

LMH4		R	R ²	R ² -ren aldaketa	F-ren aldaketaren signifikazioa
1	(08) HIZKUNTZA-EREDUA	,676	,457	,457	,000
2	(10) ERABILERA ESKOLAZ KANPOKO JARDUERA ANTOLATUETAN	,780	,608	,151	,000
3	(03) HITZ EGITEKO ERRAZTASUN ERLATIBOA	,801	,642	,034	,000
4	(09) IRAKASLEEN ERABILERA BERAIEI ARTEAN	,818	,668	,027	,000
5	(11) HERRIKO EUSKALDUNEN PROPORTZIOA	,825	,681	,012	,000
6	(01) ATXIKIMENDUA EUSKARA-GAZTELANIA	,831	,690	,009	,000
7	(06) JATORRIA	,833	,694	,004	,000
8	(12) KOMUNIKABIDE ETA KULTUR KONTSUMOA	,835	,697	,003	,000
9	(02) ZAILA-ERRAZA EUSKARA-GAZTELANIA	,835	,698	,001	,000
10	(07) IKASLEAREN ISEK INDIZEA	,835	,698	,000	,001
11	(05) ETXEKO ERABILERA	,835	,698	,000	,010
Sartu ez den aldagaia:		Ereduaren	azalpen	ahalmena	
(04) LEHEN HIZKUNTZA		GUZTIRA:	%69,8		
		N:	16.506		

24.taula

- LMH4n osatutako erregresio ereduak mendeko aldagaiaren, eskolako erabileraren, %69,8 azaltzeko ahalmena du. Horretarako hamaika aldagaien datuak darabiltza.
- LEHEN HIZKUNTZA aldagaia eredutik kanpo geratu da, beste 11ek aurrean dezaketenearekiko ekarpen esanguratsurik egiten ez duelako eta familiaren eragina ETXEKO ERABILERAK hobeto jasotzen duelako.
- HIZKUNTZA-EREDUA da erregresio ereduak lehen aldagaia. Jarraian, ERABILERA ESKOLAZ KANPOKO JARDUERA ANTOLATUETAN, HITZ EGITEKO ERRAZTASUN ERLATIBOA eta IRAKASLEEN ERABILERA BERAIEI ARTEAN sartu dira. Lau aldagai hauen artean %66,9ko azalpen maila lortzen da. Hurrengo ekarpena txikia da, lau hauek azaltzen dutena kontuan hartuz.
- Aipatutako lau aldagai esanguratsuenen artean bi (lehena eta laugarrena) eskolako baldintza linguistikoei zuzenean lotuta daude.
- Eredu estatistikoko bigarren eta bosgarren aldagaiak, berriz, eskolaz kanpo, ikaslearen herrian bizi diren baldintza soziolinguistikoaren isla dira, neurri batean.
- Etxeko edo familiako baldintzei zuzenean erreferentzia egiten dieten aldagaiak ez dira lehen tokietan sartu erregresio ereduak, nahiz eta, hirugarren tokian sartzen den HITZ EGITEKO ERRAZTASUN ERLATIBOAK baduen loturarik etxeko erabilerarekin. Horrez gain, JATORRIA zazpigarren lekuan sartu da eta ETXEKO ERABILERA hamaikagarrenean.

Azpiko taulan, DBH2ko ikasleen artean egindako erregresio analisiaren emaitza:

Erregresio anizkoitza. Mendeko aldagaia: *Ikasleen eskolako erabilera (orokorra)*

DBH2		R	R ²	R ² -ren aldaketa	F-ren aldaketaren signifikazioa
1	(10) ERABILERA ESKOLAZ KANPOKO JARDUERA ANTOLATUETAN	,764	,584	,584	,000
2	(08) HIZKUNTZA-EREDUA	,831	,691	,107	,000
3	(05) ETXEKO ERABILERA	,857	,735	,044	,000
4	(09) IRAKASLEEN ERABILERA BERAIEEN ARTEAN	,870	,758	,023	,000
5	(11) HERRIKO EUSKALDUNEN PROPORTZIOA	,878	,771	,013	,000
6	(01) ATXIKIMENDUA EUSKARA-GAZTELANIA	,881	,776	,005	,000
7	(03) HITZ EGITEKO ERRAZTASUN ERLATIBOA	,883	,779	,003	,000
8	(12) KOMUNIKABIDE ETA KULTUR KONTSUMOA	,884	,781	,002	,000
9	(06) JATORRIA	,884	,782	,001	,000
10	ZEIN HIZKUNTZA DOAKIE HOBETO... IRAKASKUNTZA?	,885	,782	,001	,000
11	(07) IKASLEAREN ISEK INDIZEA	,885	,783	,000	,000
12	ZEIN HIZKUNTZA DOAKIE HOBETO... LAGUN TALDEA?	,885	,783	,000	,001
13	(02) ZAILA-ERRAZA EUSKARA-GAZTELANIA	,885	,783	,000	,002
14	(04) LEHEN HIZKUNTZA	,885	,783	,000	,007
Sartu ez diren aldagaiak:		Ereduaren azalpen ahalmena			
Zein hizkuntza doakie hobeto... Familia?;		GUZTIRA: %78,3			
Zein hizkuntza doakie hobeto... Mitina?;					
Zein hizkuntza doakie hobeto... Lan mundua?;		N: 15.531			
Zein hizkuntza doakie hobeto... IKT?					

25.taula

- DBH2n osatutako erregresio ereduak mendeko aldagaiaren, *IKASLEEN ESKOLAKO ERABILERA OROKORRA*ren, %78,3 azaltzeko ahalmena du. Horretarako hamalau aldagairen datuak darabiltza.
- Analisian erabilitako 18 aldagaietatik 4 geratu dira eredutik kanpo, besteek auresan dezaketenarekiko ekarpen esanguratsurik egiten ez duelako. Lauak ere ikasleek dituzten hizkuntzen gaineko irudikapenei lotuak (*Zein hizkuntza doakie hobeto... Familia; Mitina; Lan mundua eta IKT*).
- ERABILERA ESKOLAZ KANPOKO JARDUERA ANTOLATUETAN aldagaia da erregresio ereduko lehen aldagaia. Jarraian, HIZKUNTZA-EREDUA, ETXEKO ERABILERA eta IRAKASLEEN ERABILERA BERAIEEN ARTEAN ditugu. Lau aldagai hauen artean %75,8ko azalpen maila lortzen da. Hortik aurrerako aldagaik ereduari egiten dioten ekarpena txikia da, lau hauek azaltzen dutena kontuan hartuz.
- Aipatutako lau aldagai esanguratsuenen artetik bi (bigarrena eta laugarrena) eskolako baldintza linguistikoei dagozkien zuzenean.
- Ereduko lehenengo eta bosgarren aldagaiak, berriz, eskolaz kanpo, ikaslearen herrian bizi diren baldintza soziolinguistikoaren isla dira, neurri batean.
- Etxeko edo familiako baldintzei dagokienez, ETXEKO ERABILERA aldagaia azalpenik gehien ematen duten hiruen artean dugu, DBH2ko eskolako erabilera azaltzerakoan oso kontuan hartzekoa, beraz.

- DBH2ko analisisian, LMH4koan erabili ez diren 6 aldagai ditugu, *Zein hizkuntza doakie hobeto...?* atalekoak, hain zuzen. Sei aldagai horietatik lauk ez dute ereduari inolako ekarpenik egiten eta kanpoan geratzen dira. Bi sartzen dira, *Irakaskuntza* irudikapenari buruzkoa bata eta bestea *Lagun taldea* irudikapenari dagokiona. Eredu estatistiko orokorrean azalpenik gehien eskaintzen duten lehen bi aldagaiak ESKOLAZ KANPOKO ERABILERA eta HIZKUNTZA-EREDUA dira. Hortaz, pentsa izatekoa da, ereduari beren ekarpen txoa egiten duten bi irudikapen horiek, pisurik gehien duten beste bi aldagai horiei lotuta egongo direla.

LMH4ko eta DBH2ko erregresio bidezko analisisien arteko alderaketa:

- Orokorrean, DBH2ko ereduak mendeko aldagaia auresateko ahalmen handiagoa du LMH4koak baino; hau da: erabili ditugun aldagaietan informazio baliagarriagoa dago DBH2ko IKASLEEN ESKOLAKO ERABILERA OROKORRA auresateko, LMH4koena auresateko baino.
- Bi erregresioetan erabili diren hamabi aldagaietatik³², ez dago aldagai bakar bat bi analisisietan eredutik kanpo geratzen denik. Ikaslearen LEHEN HIZKUNTZA aldagaia eredutik kanpo geratzen da LMH4nkoan; DBH2n, ordea, ereduari sartu da, bertan daudenetatik ekarpenik txikiena egiten badu ere.
- Lehenengo lau aldagaiek mendeko aldagaia auresateko ereduaren zatirik handiena osatzen duten, bi kasutan: LMH4ko kasuan, guztira %69,8 azaltzen du ereduak, eta lehen lau aldagaiekin %66,9; DBH2n berriz, guztira %78,3 azaltzen da eta lehen lauekin %75,7. Hurrenkera alde batera utzita, lau horietatik hiru berdinak dira bi ikasmailatan: ERABILERA ESKOLAZ KANPOKO JARDUERA ANTOLATUETAN, HIZKUNTZA-EREDUA eta IRAKASLEEN ERABILERA BERAIEAN ARTEAN.
- LMH4n eta DBH2n lortzen diren erregresio ereduaren arteko ezberdintasunen atalean haxe nabarmenduko genuke: ikasleen ETXKO ERABILERAk DBH2n pisu nabarmena hartzen duela (hirugarren aldagaia da ereduari) LMH4n ekarpen oso-oso txikia egiten duen artean. Beste era batera esanda, ikasleen ETXKO ERABILERAk, oro har, askoz gehiago azaltzen digu ikasleen ESKOLAKO ERABILERA OROKORRAz DBH2n LMH4n baino.
- HERRIKO EUSKALDUNEN PROPORZIOA aldagaiak, ATXIKIMENDUA EUSKARA-GAZTELANIA aldagaiak eta JATORRIA aldagaiak leku berdintsua eta garrantzitsua dute LMH4ko eta DBH2ko erregresio ereduari, beren ekarpena lehen mailakoa ez bada ere.
- Ikasleen maila sozioekonomikoa (IKASLEAREN ISEK INDIZEA) bi ereduari sartzen da, eta beraz badu nolabaiteko zeresana ikasleen eskolako erabileraren azalpenari, baina bere ekarpena oso txikia da ereduari beste aldagaiei aldedan.

³² DBH2ko erregresioan beste 6 aldagai ere baliatu dira, baina 12 dira bi ikasmailatan erabilitako berberak.

5.- Ondorio orokorrak

5.1.- Analisisien ondorio orokorrak

Ikasleen eskola giroko hizkuntza erabilera ikertzeko, lau erabilera aztertu dira: ikaskideekin gelan, ikaskideekin jolaslekuan, irakasleekin gelan eta irakasleekin gelatik kanpo. LMH4ko (9-10 urte) eta DBH2ko (13-14 urte) EAEko ikasle guztien datuak aztertu dira Ebaluazio Diagnostikoa probaren bitartez (ISEI-IVEIk bideratzen duena).

1.- Ikaskideekin gela barruan erabiltzen den hizkuntzan joera nagusia aldatu ez ezik, irauli ere egiten da aztertutako ikasmaila batetik bestera: LMH4n ikasleen gehiengo euskaraz aritzen da ikaskideekin gelan (%60 beti edo gehienetan euskaraz) eta DBH2n berriz, gehiengo gaztelaniaz aritzen da (%60 beti edo gehienetan gaztelaniaz).

2.- Ikaskideekin jolaslekuan, beti edo gehienetan gaztelaniaz aritzen dira ikaslerik gehienak aztertutako bi ikasmailetan, baina neurri ezberdinean: LMH4n ikasleen %59 gaztelaniaz aritzen da beti edo gehienetan eta DBH2n, berriz, ikasleen %75.

3.- Irakasleekin, aztertutako bi ikasmailetan joera nagusia da ikasleek irakasleei euskaraz egitea, bai gela barruan eta bai gelatik kanpo. Gela barruan, LMH4ko ikasleen %74ak euskaraz egiten die irakasleei beti edo gehienetan; DBH2n, berriz, ikasleen %61ak. Gelatik kanpoko harremanetan, LMH4n %64 dira irakasleei beti edo gehienetan euskaraz egiten dietenak eta DBH2n, berriz, %52.

4.- Ikasleek eskolan dauden bitartean duten hizkuntza erabilera guztia nolabait laburtzeko indize bat eraiki eta baliatu da azterketa honetan: *Ikasleen eskolako erabilera orokorra*, 1etik 5erako eskala batekin, non 1 muturrak *dena erdaraz* adierazten duen eta 5 muturrak *dena euskaraz*. Indize horretan, LMH4ko ikasleen batez bestekoa 3,26koa da eta DBH2ko ikasleena 2,60koa.

5.- Ikasleen arteko eskolako hizkuntza erabilerekin (ez hainbeste ikasle eta irakasleen artekoekin) lotura nabarmena dute ikasleek eskolatik kanpo -familian zein bestelako gizarte alorretan- bizi duten errealitate linguistikoarekin, eta aldatu egiten dira errealitate horien arabera. Orokorrean, datuetatik ondoriozta genezake, LMH4ko ikasleen artean eskolak lortzen duela eremu gisa gizartearekiko nolabaiteko autonomia bat. Aldiz, DBH2n kanpoko errealitatearekiko loturak askoz estuagoak dira, eta ondorioz ikasleen arteko euskarazko erabilera baxuagoa da DBH2n LMH4n baino. Esan daiteke ikasle gazteagoetatik helduagoetara konbergentziarako joera erakusten dutela datuek gizarteko hizkuntza erabileraren arau nagusiekiko. Datu bat, joera horren adibide modura: LMH4n, beren etxeko lehen hizkuntza gaztelania duten ikasleen %49 euskaraz aritzen da gela barruan bere ikaskideekin beti edo gehienetan. DBH2n, aldiz, proportzio hori %13koa da.

6.- *Ikasleen eskolako erabilera orokorrak* beste aldagaiekin nolako loturak dituen ere aztertu da: LMH4ko ikasleen artean, loturarik handiena duen aldagaia *Hizkuntza-eredua* da (ikastaldea A, B edo D ereduak izatea); DBH2ko ikasleen artean, berriz, duten hizkuntza *Erabilera eskolaz kanpoko jardura antolatuetan* aldagaia da loturarik gehien duena, aztertu direnen artean.

7.- *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* aztertu diren beste aldagaien bitartez aurreratzeko garaian, erregresio analisiak azalpen-maila altuagoa ematen du DBH2ko ikasleen erabilera (%78) LMH4ko ikasleenean baino (%70). Ikerketan bildu den informazioa, baliagarriagoa da beraz, DBH2ko ikasleen eskolako erabilera aurreratzeko, LMH4koena aurreratzeko baino.

8.- Ikasleak A, B eta D hizkuntza-ereduetan berezita, aldagai bera nagusitzen da *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* azaltzeko asmoz burutu diren erregresio bidezko analisisetan, bai LMH4n eta bai DBH2n. Aldagai hori *Erabilera eskolaz kanpoko jardura antolatuetan* da eta horrek agerian jartzen du eskolaz kanpoko -alegia, gizarteko edo herriko- hizkuntza-giroak eskolaren baitako erabilera duen zeharkako eragin handia. Pentsa liteke, gizartea ez ezik, ikasleen hizkuntza erabilera orokorrean familia ere eragile garrantzitsua dela. Izan ere, uste izatekoa da eskolaz kanpoko jardura antolatu horien hautua familien eskuetan ere egongo dela (bai LMH4ko ikasleen kasuan, eta baita DBH2koen kasuan ere, modu arinagoan bada ere).

Halaber, analisiak egin dira ikasleak beren *Lehen hizkuntzaren* arabera zein beren *Herriko euskaldunen proportzioaren* arabera banatuta. Analisi horiek erabat berresten dute ikasleen eskolaz kanpoko hizkuntza-giroak eskolaren baitako erabilera duen eragina: *Lehen hizkuntza* euskara edo gaztelania duten ikasleak izanik, edota herriaren euskalduntasun maila ezberdina izanik berriz ere, *Erabilera eskolaz kanpoko jardura antolatuetan* aldagaia nabarmendu da *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* azaltzean, LMH4n kasu gehienetan, eta DBH2n kasu guztietan.

9.- *Irakasleen erabilera beraien artean* da analisisetan nabarmentzen den beste aldagai bat, bai LMH4n eta bai DBH2n. Irakasleen erabilera buruzko aldagai hori, ikastetxeko hizkuntza-giroaren islatzat har liteke eta erakutsiko liguke ikastetxeetan euskara era berezian zaintzen ote den ala ez. Aldagai honen loturak agerian uzten du, hizkuntza-ereduen bitartez ez ezik, eskolak badituela beste aukera batzuk ere ikasleen hizkuntza-portaeran eragiteko.

10.- Analisisetan aztertu diren aldagai gehienek badute lotura *Ikasleen eskolako erabilera orokorrarekin*, bai LMH4n eta bai DBH2n. Lotura horietako asko sendoak dira, esate baterako: *Erabilera eskolaz kanpoko jardura antolatuetan*, *Erabilera lagunekin txateatzean*, *Hizkuntza-eredua*, *Etxeko erabilera*, edota *Komunikabide eta kultur kontsumoa* bezalako aldagaien kasuetan (0,4 eta 0,8 arteko korrelazioak). Beste aldagai batzuekin, aldiz, loturak egon badaude, baina askoz ahulagoak dira: adibidez, ikasleen *Errendimendu akademikoarekin* edota beren *maila sozioekonomikoarekin* (0,2tik beherako korrelazioak).

11.- Ikasleen hedabideen kontsumo-hizkuntza nagusia gaztelania da, alde oso nabarmenarekin, bi ikasmailetan. Kontsumo horien artean, iratiaren kontsumoan ematen da euskarazko erabilera altuena (LMH4n euskaraz %29 eta DBH2n %25). Kontsumo horiek *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* duten lotura estatistikoan ere, iratiaren kontsumo-hizkuntzaren lotura handiagoa da aztertutako besteena baino (telebista, web orri eta musika taldeei dagozkien kontsumo-hizkuntzak).

12.- Nesken eta mutilen arteko erabilerei dagokionez, orokorrean aldeak oso txikiak dira eskolako erabilera. LMH4n nesken hizkuntza-portaera pixka bat euskararen aldekoagoa da mutilena baino ikaskideen arteko jolaslekuko erabilera, D ereduiko ikasleen artean (gela barruko ikaskideen arteko erabilera ez dago ia alderik, eta ikasleek irakasleekin dituztenetan

ere oso gutxi). DBH2ko ikasleen artean, nesken eta mutilen euskarazko erabilera oso maila berdintsuan dago gela barruan zein jolaslekuan.

13.- Ikasleak hizkuntza-ereduaren arabera berezita, *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* baldintzatzen duten aldagaien pisua ez da berdina hiru ereduetan. B ereduko ikasleen artean, adibidez, garrantzia gehiago du ikasleen *Hitz egiteko erraztasun erlatiboak*, *Atxikimendua euskara-gaztelania* aldagaiak baino, bi ikasmailetan. Alderantziz gertatzen da ordea D ereduan: atxikimenduak edo motibazioak pisu nabarmenagoa du. Horrek adierazten digu euskarazko gutxieneko gaitasun bat lortu ezean (A eta B ereduetan sarri gertatzen den bezala) erabilera trinkoetara iristea ezinezkoa delako. Aldiz, D ereduko ikasle gehienek gaitasuna handiagoa eta homogeenagoa izanik, erabileraren gakoa beste ezaugarri batzuek suspertzen dutela, besteak beste, motibazioak edo euskararekiko atxikimenduak.

14.- D ereduko ikasleen artean, jolaslekuan, etxean lehen hizkuntza gisa *beste hizkuntza bat* jaso dutenek gehiago erabiltzen dute euskara, *lehen hizkuntza* gaztelania soilik izan dutenek baino. Egindako analisisien arabera, haxe ondoriozta liteke: euskararen aldekoagoa den giroan eta baldintzetan -familian³³ zein gizarteko zenbait eremutan- bizitzean datza, eskolan euskaraz gehiago egiteko *beste hizkuntza bat* duten ikasleen joera handiagoa, lehen hizkuntza gaztelania dutenena baino. Alderaketa honek ere agerian uzten du gizarteko edo herriko hizkuntza-giroak eskolaren baitako erabileran duen zeharkako eragin handia.

15.- D ereduko ikasleekin soilik jarraituz, *Ikasleen eskolako erabilera orokorra* aztertzen dugunean ingurune soziolinguistikoaren arabera, ikusten dugu *dena erdaraz* hitz egiten dutenen portzentajea oso txikia eta antzekoa dela edozein ingurune soziolinguistikoan bizi direla ere. Aldiz, *dena euskaraz* egiten dutenen proportzioak nabarmen igotzen dira herriko euskaldunen proportzioak ere gorantz egiten duen neurrian.

---

³³ Familian euskaraz egin gabe ere, euskaraz diren gizarte ekimenen edo aukeren aldeko hautua eginez, adibidez.

5.2.- Ondorio orokorrak ikasleen eskolako euskarazko erabilera areagotzeki begira

Aztergai izan ditugun aldagaiak erakusten dute –beti ere analisi hauen baldintzen baitan– badaudela ikasleen eskolako euskararen erabilera areagotu ahal izateko kontuan har daitezkeen interbentzio aukera batzuk, ezaguna zitzagun hizkuntza-ereduen eraginetik harago. Landu litezkeen eremu horiek, batzuetan eskolaren baitakoak dira eta besteetan dimentsio zabalagoa dute familia/gizartea binomioa ere barne hartuz. Edozein kasutan, eskola edota eskola-komunitatea tartean daude beti.

Ikasle guztientzat balio lezaketen beste interbentzio eremuak -nagusienak- hauek dira:

- Lehendabizi eta batez ere, *Erabilera eskolaz kanpoko jardura antolatuetan* eremua dugu. Hortaz, gizartea/familia binomioaren baitan aukera garbiak aurki daitezke ikasleen euskarazko erabilera eragiteko: neska-mutilen jardura antolatuetan euskararentzako baldintza aldekoagoak sortu eta hedatzea. Baldintza aldekoagoak sortze hori bi mailatan uler liteke: eguneroko ingurune hurbiletan euskarazko erabilerarako aukera errealeak gehitzea, zein gizarteko erreferente diren pertsonengan euskarazko jokaerak hedatuago egotea.
- Gizarte/familia ingurunearen garrantzia agerian jarri du, baita ere, *Komunikabide eta kultur kontsumoa* aldagaiak analisisetan duen pisuak (A eta B eredueta, batez ere).
  - *Irakasleen erabilera beraien artean* aldagaiak ikasleen eskolako erabilerarekin bi ikasmailatan duen lotura ere hainbat analisisetan nabarmendu da. Beraz, ikastetxean bertan ere badago eskolako euskararen erabilera areagotzeko aukera gehiago, hizkuntza-eredu euskaldun batetik harago ere. Adibidez, irakasleen eta gainerako kideen arteko hizkuntza-baldintzak zainduz eta erabilera bultzatuz.

Eskolako erabilera areagotzeko ahaleginetan bereziki landu litezkeen beste arlo-gako batzuk hauek dira, ereduaren arabera:

- B ereduko ikasleengan euskarazko gaitasuna (*Hitz egiteko erraztasun erlatiboa*).
- D eredukoentzat, aldiz, motibazioa: *Atxikimendua euskara-gaztelania*.

A ereduko ikasleen gehiengo zabalari dagokionez, batetik, lekutan daude euskaraz sarri egitetik eta, bestetik, interbentziorako alor zaila den familia-aldagaiak pisu handia dute beren hizkuntza-portaeran: *Jatorria* eta *Etxe erabilera*. Hortaz, A ereduak ikasleak euskalduntzeko dituen muga handiak tartean, eskolan euskaraz apur bat egitearen funtsa batez ere ingurune hurbilak (eskolakoak, familiakoak) zein orokorrak (herrikoak) eskaintzen dituzten baldintzen mende dago.

6.- ERANSKINAK

ERANSKINA I: Ikasleen ezaugarriak. Maiztasunak (taulak)

1.- IKASTETXEAK ETA IKASLEAK

	LMH4	DBH2	Guztira
Ikastetxeak	522	329	851
Ikasleak	18636	17204	35844

2.- ADINA ETA SEXUA

Zein urtetan jaio zinen?

LMH4	Maiztasuna	%
1999	18	,1
2000	1475	8,6
2001	15602	91,2
2002	5	,0
2003	1	,0
Guztira	17101	100,0
Balio Galduak	1535	
GUZTIRA	18636	

Zein urtetan jaio zinen?

DBH2	Maiztasuna	%
1994	3	,0
1995	982	5,7
1996	2459	14,3
1997	13730	79,9
1998	9	,1
Guztira	17183	100,0
Balio Galduak	1	
GUZTIRA	17208	

Sexua

LMH4	Maiztasuna	%
Neska	8994	48,5
Mutila	9556	51,5
Guztira	18550	100,0
Balio Galduak	86	
GUZTIRA	18636	

Sexua

DBH2	Maiztasuna	%
Neska	8360	48,6
Mutila	8823	51,3
Guztira	17184	100,0
Balio Galduak	1	
GUZTIRA	17184	

3.- HERRIKO EUSKALDUN PROPORTZIOA

	LMH4		DBH2	
	Maiztasuna.	%	Maiztasuna	%
%80,70 edo gehiago	761	4,1	506	2,9
%70,11tik %80,69ra	1089	5,8	945	5,5
%60,57tik %70,10ra	1089	5,8	1123	6,5
%50,24tik %60,56ra	2103	11,3	2000	11,6
%40,35tik %50,23ra	2753	14,8	2635	15,3
%31,46tik %40,34ra	1663	8,9	1507	8,8
%24,64tik %31,45ra	3832	20,6	3559	20,7
%20,26tik %24,63ra	3458	18,6	3274	19,1
%20,26 baino gutxiago	1888	10,1	1635	9,5
GUZTIRA	18636	100,0	17184	100,0

4.- LEHEN HIZKUNTZA

Hiru urte bete arte, zein izan zen etxean erabili zenuen hizkuntza?

LMH4	Maiztasuna	%
Euskara	3601	19,8
Bai euskara bai gaztelania	2499	13,7
Gaztelania	11281	62,0
Beste hizkuntza bat	825	4,5
Guztira	18206	100,0
Balio Galduak	430	
GUZTIRA	18636	

Hiru urte bete arte, zein izan zen etxean erabili zenuen hizkuntza?

DBH2	Maiztasuna	%
Euskara	3414	20,4
Bai euskara bai gaztelania	2515	15,0
Gaztelania	10092	60,2
Beste hizkuntza bat	737	4,4
Guztira	16758	100,0
Balio Galduak	426	
GUZTIRA	17184	

5.- HIZKUNTZA-EREDUA

Hizkuntza-eredua

LMH4	Maiztasuna	%
D eredia	11936	64,0
B eredia	5314	28,5
A eredia	1386	7,4
GUZTIRA	18636	100,0

codmodeloc

DBH2	Maiztasuna	%
D eredia	10112	58,8
B eredia	4801	27,9
A eredia	2272	13,2
GUZTIRA	17184	100,0

6.- JATORRIA

Non jaio zen zure aita?

LMH4	Maiztasuna	%
Euskal Herrian	14086	76,5
Beste Autonomia Erkidego batean	2523	13,7
Atzerrian	1795	9,8
Guztira	18404	100,0
Balio Galduak	232	
GUZTIRA	18636	

Non jaio zen zure aita?

DBH2	Maiztasuna	%
Euskal Herrian	12281	72,8
Beste Autonomia Erkidego batean	2818	16,7
Atzerrian	1781	10,6
Guztira	16880	100,0
Balio Galduak	304	
GUZTIRA	17184	

Non jaio zen zure ama?

LMH4	Maiztasuna	%
Euskal Herrian	14422	78,3
Beste Autonomia Erkidego batean	2200	11,9
Atzerrian	1793	9,7
Guztira	18415	100,0
Balio Galduak	221	
GUZTIRA	18636	

Non jaio zen zure ama?

DBH2	Maiztasuna	%
Euskal Herrian	12599	74,6
Beste Autonomia Erkidego batean	2458	14,5
Atzerrian	1838	10,9
Guztira	16895	100,0
Balio Galduak	289	
GUZTIRA	17184	

Non jaio zinen zu?

LMH4	Maiztasuna	%
Euskal Herrian	16446	88,6
Beste Autonomia Erkidego batean	698	3,8
Atzerrian	1408	7,6
Guztira	18552	100,0
Balio Galduak	84	
GUZTIRA	18636	

Non jaio zinen zu?

DBH2	Maiztasuna	%
Euskal Herrian	14928	87,9
Beste Autonomia Erkidego batean	469	2,8
Atzerrian	1589	9,4
Guztira	16986	100,0
Balio Galduak	198	
GUZTIRA	17184	

Euskal Herritik kanpo ZU jaio bazara, zenbat denbora daramazu hemen bizitzen?

LMH4	Maiztasuna	%
8 urte baino gehiago	475	22,8
6 eta 8 urte bitartean	338	16,2
4 eta 6 urte bitartean	446	21,4
2 eta 4 urte bitartean	491	23,6
Bi urte baino gutxiago	331	15,9
Guztira	2081	100,0
Balio Galduak	16555	
GUZTIRA	18636	

Euskal Herritik kanpo ZU jaio bazara, zenbat denbora daramazu hemen bizitzen?

DBH2	Maiztasuna	%
8 urte baino gehiago	705	34,5
6 eta 8 urte bitartean	270	13,2
4 eta 6 urte bitartean	362	17,7
2 eta 4 urte bitartean	430	21,1
Bi urte baino gutxiago	274	13,4
Guztira	2041	100,0
Balio Galduak	15143	
GUZTIRA	17184	

7.- HITZ EGITEKO ERRAZTASUN ERLATIBOA

Orokorrean, zein hizkuntzatan duzu erraztasun handiagoa hitz egiteko?

LMH4	Maiztasuna	%
Euskaraz errazago	3879	21,1
Bietan berdin (euskaraz eta gaztelaniaz)	4441	24,2
Gaztelaniaz errazago	10068	54,8
Guztira	18388	100,0
Balio Galduak	248	
GUZTIRA	18636	

Orokorrean, zein hizkuntzatan duzu erraztasun handiagoa hitz egiteko?

DBH2	Maiztasuna	%
Euskaraz errazago	3112	18,5
Bietan berdin (euskaraz eta gaztelaniaz)	2855	16,9
Gaztelaniaz errazago	10888	64,6
Guztira	16855	100,0
Balio Galduak	329	
GUZTIRA	17184	

8.- HIZKUNTZEKIKO ATXIKIMENDUA

Gustuko al duzu euskara?

LMH4	Maiztasuna	%
Bat ere ez	710	3,9
Gutxi	1407	7,6
Normala	4585	24,9
Nahikoa	3570	19,4
Asko	8122	44,2
Guztira	18394	100,0
Balio Galduak	242	
GUZTIRA	18636	

Gustuko al duzu euskara?

DBH2	Maiztasuna	%
Bat ere ez	1302	7,7
Gutxi	1852	11,0
Normala	4508	26,7
Nahikoa	3643	21,6
Asko	5554	32,9
Guztira	16859	100,0
Balio Galduak	325	
GUZTIRA	17184	

Gustuko al duzu gaztelania?

LMH4	Maiztasuna	%
Bat ere ez	227	1,2
Gutxi	556	3,0
Normala	2458	13,4
Nahikoa	3414	18,6
Asko	11738	63,8
Guztira	18393	100,0
Balio Galduak	243	
GUZTIRA	18636	

Gustuko al duzu gaztelania?

DBH2	Maiztasuna	%
Bat ere ez	362	2,1
Gutxi	664	3,9
Normala	3902	23,1
Nahikoa	5248	31,1
Asko	6683	39,6
Guztira	16859	100,0
Balio Galduak	325	
GUZTIRA	17184	

Gustuko al duzu ingelesa?

LMH4	Maiztasuna	%
Bat ere ez	1690	9,2
Gutxi	2814	15,3
Normala	4947	26,9
Nahikoa	4380	23,8
Asko	4561	24,8
Guztira	18392	100,0
Balio Galduak	244	
GUZTIRA	18636	

Gustuko al duzu ingelesa?

DBH2	Maiztasuna	%
Bat ere ez	1725	10,2
Gutxi	2322	13,8
Normala	4520	26,8
Nahikoa	4419	26,2
Asko	3874	23,0
Guztira	16860	100,0
Balio Galduak	324	
GUZTIRA	17184	

9.- IRUDIKAPENAK: zailtasuna

Zer iruditzen zaizu euskara?

LMH4	Maiztasuna	%
Oso erraza	6557	35,7
Erraza	4512	24,5
Normala	5636	30,6
Zaila	1228	6,7
Oso zaila	459	2,5
Guztira	18392	100,0
Balio Galduak	244	
GUZTIRA	18636	

Zer iruditzen zaizu euskara?

DBH2	Maiztasuna	%
Oso erraza	3061	18,2
Erraza	4388	26,0
Normala	6117	36,3
Zaila	2391	14,2
Oso zaila	901	5,3
Guztira	16858	100,0
Balio Galduak	326	
GUZTIRA	17184	

Zer iruditzen zaizu gaztelania?

LMH4	Maiztasuna	%
Oso erraza	11183	60,8
Erraza	4295	23,4
Normala	2343	12,7
Zaila	351	1,9
Oso zaila	213	1,2
Guztira	18385	100,0
Balio Galduak	251	
GUZTIRA	18636	

Zer iruditzen zaizu gaztelania?

DBH2	Maiztasuna	%
Oso erraza	5884	34,9
Erraza	5535	32,8
Normala	4435	26,3
Zaila	779	4,6
Oso zaila	225	1,3
Guztira	16858	100,0
Balio Galduak	326	
GUZTIRA	17184	

Zer iruditzen zaizu ingelesa?

LMH4	Maiztasuna	%
Oso erraza	1569	8,5
Erraza	3124	17,0
Normala	6812	37,1
Zaila	4808	26,2
Oso zaila	2066	11,2
Guztira	18379	100,0
Balio Galduak	257	
GUZTIRA	18636	

Zer iruditzen zaizu ingelesa?

DBH2	Maiztasuna	%
Oso erraza	1283	7,6
Erraza	3498	20,8
Normala	6358	37,7
Zaila	3934	23,3
Oso zaila	1784	10,6
Guztira	16857	100,0
Balio Galduak	327	
GUZTIRA	17184	

10.- IRUDIKAPENAK: egoera eta jarduerak

Zein hizkuntza doakie hobeto ...

DBH2	Maiztasuna	%	
Euskara hobeto	3352	19,9	
Hiru hizkuntzak berdin	3402	20,2	
Gaztelania hobeto	7863	46,8	
Ingelesa hobeto	2199	13,1	
Guztira	16816	100,0	
Balio Galduak	368		
GUZTIRA	17184		

Zein hizkuntza doakie hobeto ...

DBH2	Maiztasuna	%	
Euskara hobeto	5595	33,3	
Hiru hizkuntzak berdin	2751	16,4	
Gaztelania hobeto	6923	41,2	
Ingelesa hobeto	1548	9,2	
Guztira	16817	100,0	
Balio Galduak	367		
GUZTIRA	17184		

Zein hizkuntza doakie hobeto ...

DBH2	Maiztasuna	%	
Euskara hobeto	8160	48,6	
Hiru hizkuntzak berdin	3783	22,5	
Gaztelania hobeto	3438	20,5	
Ingelesa hobeto	1406	8,4	
Guztira	16787	100,0	
Balio Galduak	397		
GUZTIRA	17184		

Zein hizkuntza doakie hobeto ...

DBH2	Maiztasuna	%	
Euskara hobeto	1164	6,9	
Hiru hizkuntzak berdin	3163	18,8	
Gaztelania hobeto	9878	58,8	
Ingelesa hobeto	2585	15,4	
Guztira	16790	100,0	
Balio Galduak	394		
GUZTIRA	17184		

Zein hizkuntza doakie hobeto ...

DBH2	Maiztasuna	%	
Euskara hobeto	1110	6,6	
Hiru hizkuntzak berdin	3580	21,3	
Gaztelania hobeto	11009	65,6	
Ingelesa hobeto	1091	6,5	
Guztira	16790	100,0	
Balio Galduak	394		
GUZTIRA	17184		

Zein hizkuntza doakie hobeto ...

DBH2	Maiztasuna	%	
Euskara hobeto	1483	8,8	
Hiru hizkuntzak berdin	3901	23,2	
Gaztelania hobeto	9375	55,8	
Ingelesa hobeto	2029	12,1	
Guztira	16788	100,0	
Balio Galduak	396		
GUZTIRA	17184		

11.- HEDABIDEEN KONTSUMO-HIZKUNTZA

Gehien bisitatzen duzun Web orrian?

LMH4	Maiztasuna	%
Euskara	2711	16,2
Gaztelania	13692	81,7
Beste hizkuntza	366	2,2
Guztira	16769	100,0
Balio Galduak	1867	
GUZTIRA	18636	

Gehien bisitatzen duzun Web orrian?

DBH2	Maiztasuna	%
Euskara	2633	15,7
Gaztelania	13700	81,7
Beste hizkuntza	427	2,5
Guztira	16760	100,0
Balio Galduak	424	
GUZTIRA	17184	

Gehien ikusten duzun telebista saioan?

LMH4	Maiztasuna	%
Euskara	2479	13,6
Gaztelania	15532	84,9
Beste hizkuntza	280	1,5
Guztira	18291	100,0
Balio Galduak	345	
GUZTIRA	18636	

Gehien ikusten duzun telebista saioan?

DBH2	Maiztasuna	%
Euskara	700	4,2
Gaztelania	15782	93,9
Beste hizkuntza	334	2,0
Guztira	16816	100,0
Balio Galduak	368	
GUZTIRA	17184	

Gehien entzuten duzun musika taldea edo abeslaria

LMH4	Maiztasuna	%
Euskara	2632	14,7
Gaztelania	8491	47,6
Beste hizkuntza	6726	37,7
Guztira	17849	100,0
Balio Galduak	787	
GUZTIRA	18636	

Gehien entzuten duzun musika taldea edo abeslaria

DBH2	Maiztasuna	%
Euskara	1992	11,9
Gaztelania	6823	40,9
Beste hizkuntza	7884	47,2
Guztira	16699	100,0
Balio Galduak	485	
GUZTIRA	17184	

Gehien entzuten duzun irratsaioa

LMH4	Maiztasuna	%
Euskara	4742	29,5
Gaztelania	10820	67,3
Beste hizkuntza	509	3,2
Guztira	16071	100,0
Balio Galduak	2565	
GUZTIRA	18636	

Gehien entzuten duzun irratsaioa

DBH2	Maiztasuna	%
Euskara	4043	24,9
Gaztelania	11656	71,8
Beste hizkuntza	538	3,3
Guztira	16237	100,0
Balio Galduak	947	
GUZTIRA	17184	

Zineman ikusi duzun azken filmean

LMH4	Maiztasuna	%
Euskara	2311	12,6
Gaztelania	15784	86,2
Beste hizkuntza	224	1,2
Guztira	18319	100,0
Balio Galduak	317	
GUZTIRA	18636	

Zineman ikusi duzun azken filmean

DBH2	Maiztasuna	%
Euskara	586	3,5
Gaztelania	15989	95,1
Beste hizkuntza	244	1,5
Guztira	16819	100,0
Balio Galduak	365	
GUZTIRA	17184	

12.- ERABILERA: familian

Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure aitarekin?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti edo gehienetan euskaraz	4354	23,9
Beti edo gehienetan gaztelaniaz	13173	72,4
Beste hizkuntza batean	671	3,7
Guztira	18198	100,0
Balio Galduak	438	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure aitarekin?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti edo gehienetan euskaraz	3435	20,6
Beti edo gehienetan gaztelaniaz	12648	75,8
Beste hizkuntza batean	599	3,6
Guztira	16682	100,0
Balio Galduak	502	
GUZTIRA	17184	

Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure amarekin?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti edo gehienetan euskaraz	4747	26,0
Beti edo gehienetan gaztelaniaz	12850	70,3
Beste hizkuntza batean	680	3,7
Guztira	18277	100,0
Balio Galduak	359	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure amarekin?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti edo gehienetan euskaraz	3559	21,2
Beti edo gehienetan gaztelaniaz	12649	75,4
Beste hizkuntza batean	575	3,4
Guztira	16783	100,0
Balio Galduak	401	
GUZTIRA	17184	

Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure neba-arrebekin?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti edo gehienetan euskaraz	4875	30,8
Beti edo gehienetan gaztelaniaz	10576	66,8
Beste hizkuntza batean	386	2,4
Guztira	15837	100,0
Balio Galduak	2799	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure neba-arrebekin?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti edo gehienetan euskaraz	3956	26,6
Beti edo gehienetan gaztelaniaz	10493	70,6
Beste hizkuntza batean	405	2,7
Guztira	14854	100,0
Balio Galduak	2330	
GUZTIRA	17184	

Zein hizkuntzatan hitz egiten dute zure gurasoek beraien artean?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti edo gehienetan euskaraz	2447	13,5
Beti edo gehienetan gaztelaniaz	14879	82,4
Beste hizkuntza batean	742	4,1
Guztira	18068	100,0
Balio Galduak	568	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan hitz egiten dute zure gurasoek beraien artean?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti edo gehienetan euskaraz	1985	11,9
Beti edo gehienetan gaztelaniaz	14068	84,5
Beste hizkuntza batean	588	3,5
Guztira	16641	100,0
Balio Galduak	543	
GUZTIRA	17184	

Ettxekoek, denek, batera zaudetenean (jatorduetan, telebistan...) zein hizkuntzatan hitz egiten duzue?

LMH4	Maiztasuna	%
Euskaraz bakarrik	2033	11,0
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1444	7,8
Bietan berdin (gaztelaniaz eta euskaraz)	1507	8,2
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	2872	15,6
Gaztelaniaz bakarrik	9951	54,1
Beste hizkuntza batean	596	3,2
Guztira	18403	100,0
Balio Galduak	233	
GUZTIRA	18636	

Ettxekoek, denek, batera zaudetenean (jatorduetan, telebistan...) zein hizkuntzatan hitz egiten duzue?

DBH2	Maiztasuna	%
Euskaraz bakarrik	1478	8,8
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1332	7,9
Bietan berdin (gaztelaniaz eta euskaraz)	925	5,5
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	2923	17,3
Gaztelaniaz bakarrik	9680	57,4
Beste hizkuntza batean	536	3,2
Guztira	16874	100,0
Balio Galduak	310	
GUZTIRA	17184	

13.- ERABILERA: eskolaz kanpo

Zein hizkuntzatan ... Klase partikularretan?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	3074	26,0
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1190	10,1
Bietan berdin	1383	11,7
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	999	8,4
Beti gaztelaniaz	3051	25,8
Beste hizkuntza batean	2139	18,1
Guztira	11836	100,0
Balio Galduak	6800	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan ... Klase partikularretan?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	2082	14,9
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1081	7,8
Bietan berdin	1256	9,0
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1342	9,6
Beti gaztelaniaz	5856	42,0
Beste hizkuntza batean	2311	16,6
Guztira	13928	100,0
Balio Galduak	3256	
GUZTIRA	17184	

Zein hizkuntzatan ... Eskolaz kanpoko ekintzetan?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	3553	21,5
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1697	10,3
Bietan berdin	1725	10,4
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1957	11,8
Beti gaztelaniaz	6355	38,4
Beste hizkuntza batean	1242	7,5
Guztira	16529	100,0
Balio Galduak	2107	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan ... Eskolaz kanpoko ekintzetan?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	2011	12,7
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1278	8,1
Bietan berdin	1384	8,8
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1847	11,7
Beti gaztelaniaz	8159	51,6
Beste hizkuntza batean	1133	7,2
Guztira	15812	100,0
Balio Galduak	1372	
GUZTIRA	17180	

Zein hizkuntzatan ... Udaleku edo kanpamentuetan?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	4099	29,3
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1814	13,0
Bietan berdin	1827	13,1
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1469	10,5
Beti gaztelaniaz	4325	31,0
Beste hizkuntza batean	434	3,1
Guztira	13968	100,0
Balio Galduak	4668	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan ... Udaleku edo kanpamentuetan?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	2454	16,0
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1886	12,3
Bietan berdin	2057	13,5
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1928	12,6
Beti gaztelaniaz	6152	40,2
Beste hizkuntza batean	815	5,3
Guztira	15292	100,0
Balio Galduak	1892	
GUZTIRA	17184	

14.- ERABILERA: lagunekin internet bidez

Zure lagunekin txateatu duzun azken aldian

LMH4	Maiztasuna	%
Euskara	3701	25,8
Gaztelania	10403	72,4
Beste hizkuntza	256	1,8
Guztira	14360	100,0
Balio Galduak	4276	
GUZTIRA	18636	

Zure lagunekin txateatu duzun azken aldian

DBH2	Maiztasuna	%
Euskara	3717	22,3
Gaztelania	12697	76,3
Beste hizkuntza	237	1,4
Guztira	16651	100,0
Balio Galduak	533	
GUZTIRA	17184	

ERANSKINA II: Eskola giroko erabilerak. Maiztasunak (taulak)

a.- Ikaskideen artekoa gelan

Zein hizkuntzatan ... Eskolako ikaskideekin gela barruan?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	6667	36,4
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	4363	23,8
Bietan berdin	2567	14,0
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	2209	12,0
Beti gaztelaniaz	2434	13,3
Beste hizkuntza batean	94	,5
Guztira	18334	100,0
Balio Galduak	302	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan ... Eskolako ikaskideekin gela barruan?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	2417	14,4
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	2313	13,7
Bietan berdin	1930	11,5
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	3815	22,7
Beti gaztelaniaz	6284	37,4
Beste hizkuntza batean	64	,4
Guztira	16823	100,0
Balio Galduak	361	
GUZTIRA	17184	

b.- Ikaskideen artekoa jolaslekuan

Zein hizkuntzatan... Zure gelako lagunekin jolaslekuan?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	3047	16,6
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	2247	12,2
Bietan berdin	2075	11,3
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	4035	22,0
Beti gaztelaniaz	6857	37,4
Beste hizkuntza batean	88	,5
Guztira	18349	100,0
Balio Galduak	287	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan... Zure gelako lagunekin jolaslekuan?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	1870	11,1
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1182	7,0
Bietan berdin	1070	6,4
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	2776	16,5
Beti gaztelaniaz	9863	58,6
Beste hizkuntza batean	57	,3
Guztira	16818	100,0
Balio Galduak	366	
GUZTIRA	17184	

b2.- (DBH2n soilik) Jolaslekuan gelako lagunik onenarekin

Zein hizkuntzatan ... Gelako zure lagunik onenarekin jolaslekuan?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	2173	12,9
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	1046	6,2
Bietan berdin	978	5,8
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	2951	17,5
Beti gaztelaniaz	9568	56,9
Beste hizkuntza batean	103	,6
Guztira	16819	100,0
Balio Galduak	365	
GUZTIRA	17184	

c.- Irakasleekin gela barruan

Zein hizkuntzatan ... Hitz egiten diezun zuk irakasleei gelan?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	9716	53,0
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	3767	20,5
Bietan berdin	2402	13,1
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1295	7,1
Beti gaztelaniaz	1068	5,8
Beste hizkuntza batean	99	,5
Guztira	18347	100,0
Balio Galduak	289	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan ... Hitz egiten diezun zuk irakasleei gelan?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	6147	36,5
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	4121	24,5
Bietan berdin	2112	12,6
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	2221	13,2
Beti gaztelaniaz	2143	12,7
Beste hizkuntza batean	78	,5
Guztira	16822	100,0
Balio Galduak	362	
GUZTIRA	17184	

d.- Irakasleekin gelatik kanpo

Zein hizkuntzatan ... Hitz egiten diezun zuk irakasleei gelatik kanpo?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	9164	50,0
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	2579	14,1
Bietan berdin	2044	11,1
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1585	8,6
Beti gaztelaniaz	2860	15,6
Beste hizkuntza batean	111	,6
Guztira	18343	100,0
Balio Galduak	293	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan ... Hitz egiten diezun zuk irakasleei gelatik kanpo?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	5761	34,2
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	3035	18,0
Bietan berdin	1866	11,1
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	2047	12,2
Beti gaztelaniaz	4044	24,0
Beste hizkuntza batean	68	,4
Guztira	16821	100,0
Balio Galduak	363	
GUZTIRA	17184	

e.- Irakasleek beraien artean

Zein hizkuntzatan ... Hitz egiten duten zure irakasleek beraien artean?

LMH4	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	9548	52,1
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	3402	18,6
Bietan berdin	2372	12,9
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1335	7,3
Beti gaztelaniaz	1600	8,7
Beste hizkuntza batean	81	,4
Guztira	18338	100,0
Balio Galduak	298	
GUZTIRA	18636	

Zein hizkuntzatan ... Hitz egiten duten zure irakasleek beraien artean?

DBH2	Maiztasuna	%
Beti euskaraz	5672	33,7
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	4386	26,1
Bietan berdin	3144	18,7
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	1686	10,0
Beti gaztelaniaz	1842	10,9
Beste hizkuntza batean	94	,6
Guztira	16824	100,0
Balio Galduak	360	
GUZTIRA	17184	